Medegefinancierd door de Europese Unie

fedasil
FEDERAAL AGENTSCHAP VOOR DE OPVANG VAN ASIELZOEKERS

BE Informed

Handleiding voor begeleiders

Versie 2.0.

Inhoudstafel

Introductie **3**

Sleutelmomenten **4**

- Enkele aandachtspunten 5
- Tools 5

Interactieve inhoudstafel **6**

1. Toekomstperspectieven **7**

- Internationale bescherming 8
- Vrijwillige terugkeer 27
- Leven zonder wettig verblijf 37
- Andere verblijfsopties in België of elders 44

2. Pre-integratie **53**

- Leven in België 54
- Werk 62
- Huisvesting 72
- Competentieverwerving 79
- Gezondheidszorg 87
- Mobiliteit 96

Introductie

Het verblijf in een opvangstructuur is altijd tijdelijk en vrijwillig. Na de procedure internationale bescherming moeten de bewoners de opvang verlaten. BEinformed wil de **bewoners informeren over hun toekomstperspectieven in België of elders**, zodat ze een **geïnformeerde beslissing** kunnen nemen.

BEinformed bestaat uit twee luiken:

1. Toekomstperspectieven

2. Pre-integratie

In het luik "Toekomstperspectieven" bespreken we: internationale bescherming, vrijwillige terugkeer, andere verblijfsopties in België of elders en leven zonder wettig verblijf. Het doel is om bewoners een realistisch beeld te geven van de verschillende opties, zodat ze een weloverwogen beslissing kunnen nemen.

In het deel "Pre-integratie" gaat het over het leven in België, werk, huisvesting, competentiewerving, gezondheidszorg en mobiliteit. We willen dat de bewoners begrijpen hoe het leven er hier uitziet en hoe ze hun toekomst, hier of elders, zelf in handen kunnen nemen.

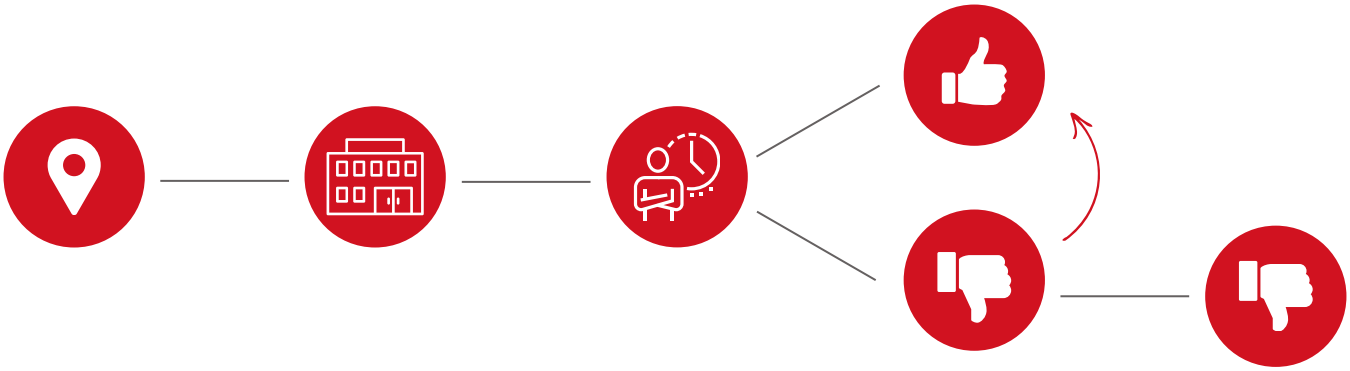
BEinformed is modulair opgesteld en gestructureerd volgens de belangrijkste sleutelmomenten. Zo krijgen bewoners op het juiste moment de informatie die zij nodig hebben. Aan het begin van elk thema vind je een tijdslijn om de bewoner te tonen op welk sleutelmoment hij of zij zit en wat de volgende mogelijke stappen in de procedure internationale bescherming zijn.

Meer info? Vragen?

Contacteer ons!

beinformed@fedasil.be

Sleutelmomenten

Aankomst in België

De bewoner is net in België aangekomen en heeft een verzoek om internationale bescherming (VIB) ingediend. Let op: momenteel krijgt niet elke verzoeker onmiddellijk een opvangplaats. Het is belangrijk om deze informatie te herhalen wanneer de verzoeker aan een opvangstructuur wordt toegewezen, omdat hij of zij bij aankomst in België mogelijk niet alle nodige info heeft kunnen ontvangen.

Eerste maanden in opvang

De bewoner krijgt veel informatie op dit sleutelmoment. Probeer die informatie te spreiden over meerdere gesprekken. Ga ook na of de bewoner de informatie van het eerste sleutelmoment goed begrepen heeft en stem jouw uitleg af op de specifieke situatie van de bewoner die voor je zit.

Wachten op de beslissing

Dit sleutelmoment is voorzien, omdat de behandeling van een VIB vaak lang duurt. Deze periode is dan ook geschikt om informatie te herhalen en af te stemmen op de persoonlijke situatie van de bewoner. Probeer ook tijd te maken voor de vragen van de bewoner, zodat hij of zij voorbereid is op zowel een positieve als een negatieve beslissing.

Positieve beslissing

De bewoner heeft een positieve beslissing gekregen van het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen (CGVS) of de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (RvV) en moet de opvangstructuur verlaten. Dit sleutelmoment is bedoeld om de bewoner de informatie te geven die hij of zij dan nodig heeft.

1ste negatieve beslissing

De bewoner heeft een eerste negatieve beslissing gekregen en zal in sommige gevallen het opvangnetwerk moeten verlaten. Let uit wat dit betekent voor de bewoner en welke opties hij of zij heeft.

Definitieve negatieve beslissing

De bewoner heeft een definitieve negatieve beslissing gekregen en moet de opvang verlaten. Leg uit wat dit betekent voor de bewoner en welke opties hij of zij heeft.

Enkele aandachtspunten

Wanneer je bewoners informeert, houd dan de volgende principes in gedachten:

- Wat je in deze handleiding vindt, is de **minimuminformatie** die elke bewoner moet krijgen. Doet jouw opvangstructuur meer rond dit thema? Werken jullie samen met een externe organisatie of vrijwilligers voor extra ondersteuning? Fantastisch, keep up the good work! Hoe meer informatie de bewoner krijgt, hoe autonomer hij of zij wordt.

- Deze handleiding is opgesteld in de vorm van **speaking notes**, zodat je als begeleider meteen weet hoe je de informatie duidelijk kan overdragen. De tekst is dus geschreven in de 'je'-vorm. Indien nodig, kan je de taal en terminologie steeds aanpassen.

- Het is niet alleen belangrijk om informatie te geven, maar ook om meer te leren over de **achtergrond van de bewoner** die voor je zit. Ga, indien mogelijk, gerust het gesprek aan.
  Stel bijvoorbeeld vragen als:
  - Welke job of opleiding deed je in jouw land van herkomst?
  - Wat zijn jouw talenten?
  - Had je al nagedacht over hoe het leven in België zou zijn? Hoe je een woning kan vinden?
  - Heb je al eens nagedacht over terugkeren naar je thuisland?

- Denk in jouw gesprekken met de bewoner ook aan **expectation management**. Niet alles is (op korte termijn) mogelijk voor verzoekers internationale bescherming (VIB).

- Je kan bepaalde informatie soms ook in **groep** brengen. Zo zorg je voor meer interactiviteit en bespaar je tijd. Geef je informatie over een beslissing in de verblijfsprocedure van een bewoner, kies dan voor individuele gesprekken.

Tools

Deze handleiding is samengesteld op basis van input, wensen en noden uit het opvangnetwerk en biedt begeleiders de basisinformatie die bewoners nodig hebben over verschillende thema's. Je kan deze informatie op verschillende manieren aan de bewoners geven, als opvangstructuur heb je de vrijheid om te kiezen hoe je dat doet.

We voorzien volgende handige tools:

- Handleiding voor begeleiders (dit document)
- Interactieve sessies
- Fedasilinfo.be

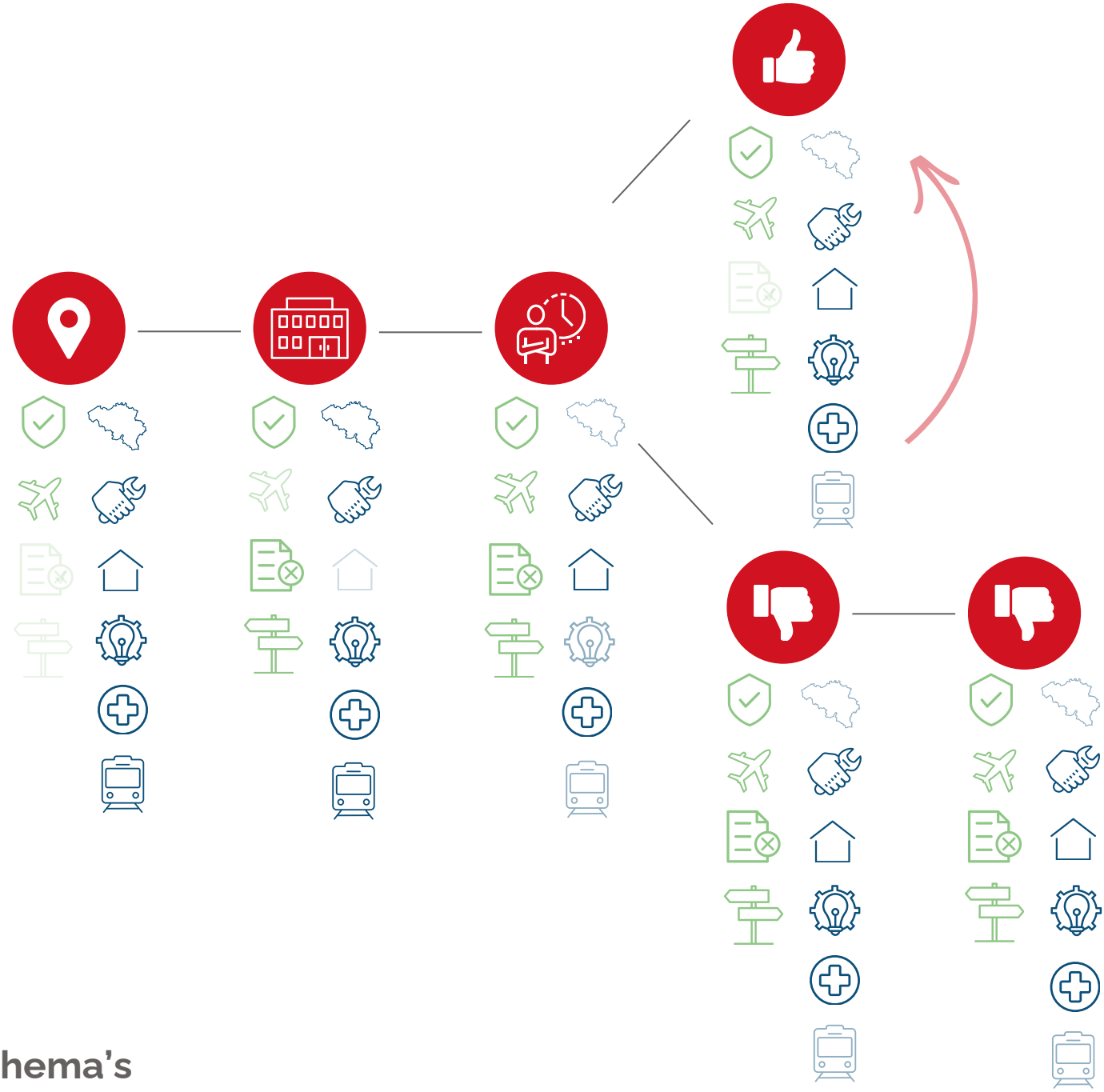
Heb je als begeleider meer informatie nodig of wil je bewoners extra tools geven?

Deze handleiding verwijst je bij specifieke thema's door naar relevante bronnen.
Klik in de tekst op het symbooltje voor meer uitleg:

fedasil | INFOFICHES | SYLLABUS FAIRWORK | cgvs ra | VRIJWILLIGE TERUGKEER | ibz Office des étrangers Vreemdelingenzaken

Interactieve inhoudstafel

Klik op een icoon om toegang te krijgen tot het thema naar keuze.

Thema's

Toekomstperspectieven

- Internationale bescherming
- Vrijwillige terugkeer
- Leven zonder wettig verblijf
- Andere verblijfsopties in België of elders

Pre-integratie

- Leven in België
- Werk
- Huisvesting
- Competentieverwerving
- Gezondheidszorg
- Mobiliteit

TOEKOMSTPERSPECTIEVEN

TOEKOMSTPERSPECTIEVEN

INTERNATIONALE BESCHERMING

1 Aankomst in België

Doelstelling

*De bewoner kent de voorwaarden voor een vluchtelingenstatus en subsidiaire bescherming en weet hoe de procedure internationale bescherming verloopt, ook de Dublin-procedure **(1)**. De bewoner weet dat hij of zij zelf verantwoordelijk is voor zijn of haar procedure en recht heeft op sociale begeleiding en juridische hulp. De bewoner heeft een realistisch beeld van de slaagkansen.*

Opgelet!

Opgelet! Sinds 12 juni 2026 is het Europees migratie- en asielpact van toepassing in alle lidstaten van de Europese Unie. In dat kader zijn verschillende wijzigingen doorgevoerd in de procedure internationale bescherming en in de Dublinprocedure (opvolging door DVZ, CGVS en beroep bij de RvV).

Een aantal wijzigingen zijn meteen van toepassing (Europese verordeningen), ook op verzoeken om internationale bescherming die vóór 12 juni 2026 werden ingediend.

Het is daarom belangrijk om deze informatie ook te geven aan de betrokken bewoners.

Checklist

Basisinformatie

- **Voorwaarden voor vluchtelingenstatus en subsidiaire bescherming**
- **Verloop van de procedure internationale bescherming: stappen, asielinstanties, mogelijke uitkomsten en wachttijd**
- **Eigen verantwoordelijkheid procedure**
- **Sociale begeleiding en juridische hulp**
- **Realiteitscheck**
- **Attest van immatriculatie - oranje kaart**

1.1 Voorwaarden voor vluchtelingenstatus en subsidiaire bescherming

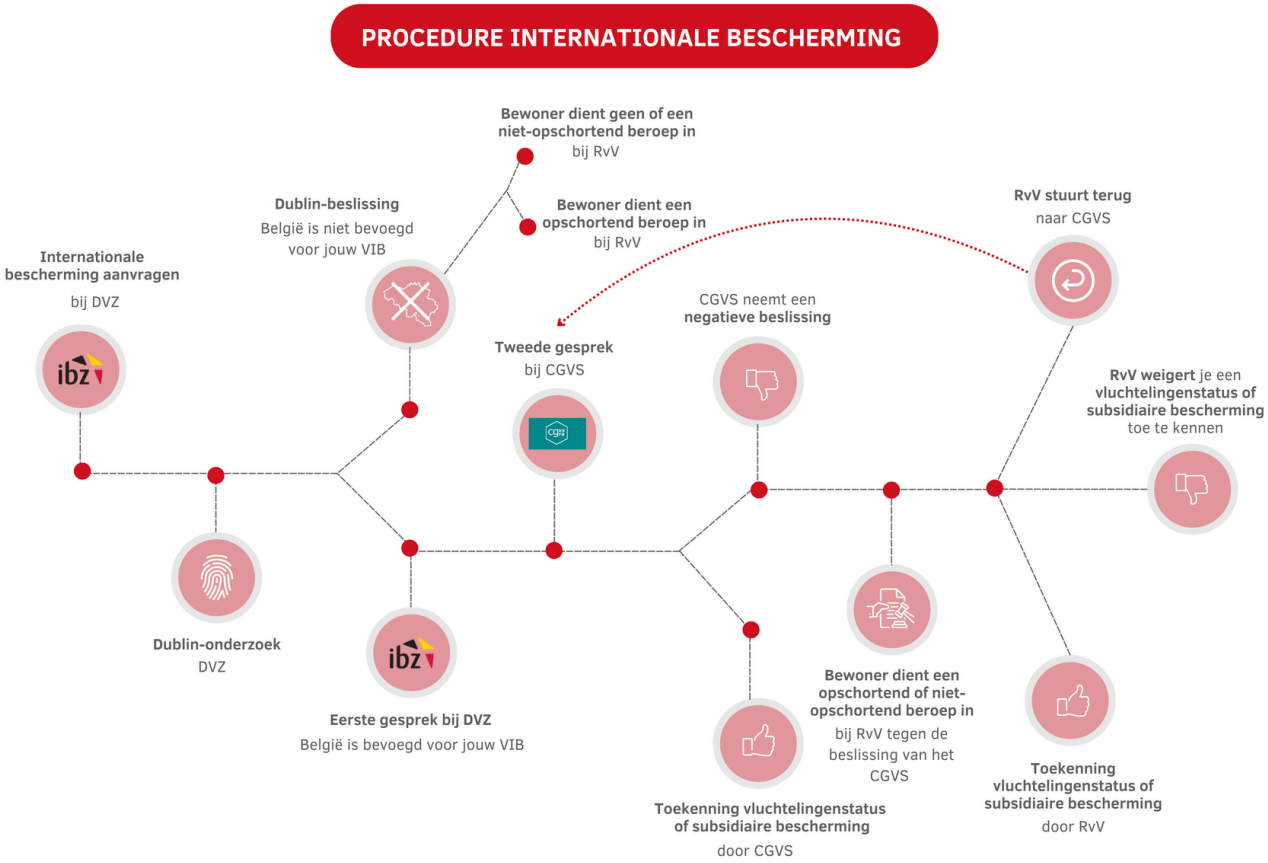
Je hebt internationale bescherming aangevraagd. Tijdens deze procedure wordt onderzocht of je in aanmerking komt voor een vluchtelingenstatus of subsidiaire bescherming.

- Je komt in aanmerking voor een **vluchtelingenstatus** als je een gegronde vrees hebt voor vervolging in jouw herkomstland omwille van jouw nationaliteit, ras, politieke of religieuze overtuiging of omdat je behoort tot een bepaalde sociale groep.
- Je komt in aanmerking voor **subsidiaire bescherming** als je bij terugkeer naar jouw herkomstland de doodstraf, foltering, onmenselijke of vernederende behandeling, ernstige schade omwille van oorlog of willekeurig geweld riskeert.

(1) Sinds 12/06/2026 wordt, in het kader van het nieuwe Europees Migratie- en asielpact, de Dublinprocedure officieel de AMMR-verordening genoemd (Asylum and Migration Management Regulation – Verordening Asiel- en migratiebeheer). Als begeleiders kunnen jullie beide termen vinden in informatiebronnen.

1.2 Verloop van de procedure internationale bescherming: verschillende stappen, asielinstanties, mogelijke uitkomsten en wachttijd

De procedure bestaat uit volgende stappen:

1 Internationale bescherming aanvragen bij Dienst Vreemdelingenzaken

Je hebt **internationale bescherming** aangevraagd in het kantoor van Dienst vreemdelingenzaken (DVZ).

DVZ heeft jou toen een **document bijlage 26** (of bijlage 25) gegeven, dit is het bewijs dat je internationale bescherming hebt aangevraagd. Het is belangrijk dat je dit document goed bijhoudt.

Heb je als begeleider nood aan meer informatie over de procedure internationale bescherming of wil je de bewoner extra tools geven? Neem een kijkje op fedasilinfo, de brochure van DVZ of de website en publicaties van het CGVS.

2 Dublin-onderzoek door DVZ

De Asiel- en migratiebeheerverordening is een wet in de Europese Unie die bepaalt dat slechts **één Dublin-land (EU+-land) jouw verzoek om internationale bescherming (VIB) kan behandelen.** Je mag dus niet zelf kiezen welk land verantwoordelijk is voor de behandeling van jouw VIB. DVZ onderzoekt daarom eerst of België verantwoordelijk is voor de behandeling van jouw VIB. Dat heet het Dublin-onderzoek.

DVZ kan je uitnodigen voor een Dublin-interview. Tijdens het Dublin-interview vraagt DVZ hoe je naar België bent gekomen, of je familieleden hebt in België of elders in Europa en waarom je uit het andere Europees land bent vertrokken en naar België bent gekomen.

Om een beslissing te nemen, baseert DVZ zich op de volgende criteria:

- Heb je in een **ander "Dublin-land"** al internationale bescherming aangevraagd of werd er al in een ander Dublin-land een VIB geregistreerd omdat je bijvoorbeeld werd vastgehouden door de politie?
- Heb je **familieleden** (echtgeno(o)t(e) of minderjarige kinderen) in België of in een ander Dublin-land? DVZ zal je vragen om een vragenlijst over je familieleden in te vullen. Je moet dit formulier ten laatste op de dag van het interview bezorgen aan DVZ.
- Heb je een **verblijfstitel** of een **visum** in België of in een ander Dublin-land?
- Ben je door een **ander Dublin-land gereisd** om naar België te komen?
- Heb je een **diploma** behaald in een ander Dublin-land?

DVZ neemt uiteindelijk een Dublin-beslissing op basis van jouw Dublin-interview, de vingerafdrukken die ze hadden genomen wanneer je internationale bescherming hebt aangevraagd of het antwoord van het/ de ander(e) Dublin-land(en).

Als je dat wil, kan je steeds het advies van een advocaat inwinnen. Ik zal je straks uitleggen hoe je een advocaat kan aanvragen.

Heb je als begeleider nood aan meer informatie of wil je de bewoner extra tools geven? Neem een kijkje in de Dublin-brochure van DVZ.

Optie A

Dublin-beslissing: België is niet bevoegd voor de behandeling van jouw VIB

Als België niet verantwoordelijk is voor de behandeling van jouw VIB, krijg je van DVZ een beslissing **bijlage 26 quater** (of bijlage 25 quater). Dit betekent dat je België moet verlaten en dat je terug moet gaan naar het **Dublin-land** dat jouw VIB wel kan behandelen.

DVZ organiseert de transfer naar het Dublin-land. Je bent verplicht om mee te werken. Concreet betekent dit dat DVZ moet weten waar je woont en als DVZ je uitnodigt voor een gesprek moet je aanwezig zijn.

De Dublin-transfer moet binnen de **zes maanden** na de aanvaarding door het Dublin-land gebeuren. Als je niet meewerkt, kan DVZ deze termijn verlengen tot **drie jaar.** Als de Dublin-transfer niet gebeurt binnen die termijn, wordt België alsnog bevoegd en wordt jouw verzoek onderzocht door het CGVS.

Als je niet akkoord gaat met deze beslissing, kan je met de hulp van jouw advocaat een beroep indienen bij de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (RvV).

Optie B

Eerste gesprek ("kleine interview") bij DVZ: België is bevoegd voor de behandeling van jouw VIB

Als België verantwoordelijk is voor de behandeling van jouw VIB, word je uitgenodigd door DVZ voor het "**kleine interview"**, een voorbereiding op het "grote interview" bij het CGVS. DVZ zal zelf geen beslissing nemen, maar zal de informatie doorgeven aan het CGVS.

Tijdens dit interview stelt DVZ vragen over jouw identiteit, gezinssituatie, hoe je naar België bent gekomen, waar je hebt verbleven en waarom je bent gevlucht. Het is belangrijk **alle redenen waarom je bent gevlucht te vertellen en documenten** voor te leggen die dit kunnen aantonen. Toon ook jouw originele identiteitsdocumenten, als je die hebt.

DVZ gaat ook na of je **bijzondere procedurele noden** hebt waarmee DVZ en het CGVS rekening moeten houden, factoren die het voor jou persoonlijk moeilijk maken om de procedure te doorlopen. Indien nodig, zal het CGVS passende ondersteuningsmaatregelen nemen, bv. zorgen dat je geen trap moet nemen als je in rolstoel zit of meer pauzes inlassen als je het moeilijk hebt. Je mag vragen naar een interviewer en/of tolk van hetzelfde of andere geslacht, als dat voor jou belangrijk is door wat je in jouw herkomstland hebt meegemaakt.

DVZ zal o.b.v. jouw antwoorden een vragenlijst invullen en je vragen om dit te ondertekenen. Het is belangrijk om dit goed na te lezen en eventuele fouten te corrigeren. Na het interview zal DVZ jouw dossier, ook de vragenlijst, overmaken aan het CGVS, dat jouw VIB inhoudelijk zal onderzoeken. Het CGVS vergelijkt de info die je tijdens het interview bij DVZ hebt gegeven met de informatie die je later tijdens het interview bij het CGVS zal delen.

4 (Geen) beroep tegen Dublin-beslissing DVZ

Optie A

Bewoner dient geen beroep of een niet-opschortend beroep in tegen de Dublin-beslissing van DVZ

Als je geen beroep of een niet-opschortend beroep indient, moet je België verlaten en teruggaan naar het Dublin-land dat jouw VIB wel kan behandelen.

Voor de voorbereiding van jouw Dublin-transfer word je toegewezen aan een Dublin-plaats waar je een specifiek begeleidingstraject krijgt van Fedasil en de ICAM-dienst van DVZ.

Heb je als begeleider nood aan meer informatie over de ICAM-coaching of wil je de bewoner extra tools geven? Neem een kijkje op de website van DVZ.

Optie B

Bewoner dient een opschortend beroep in bij de RvV tegen de Dublin-beslissing van DVZ

Als je een opschortend beroep zou indienen, zal je toch een toewijziging krijgen naar een Dublin-plaats en daar tijdens de beroepsprocedure verblijven.

Dit betekent echter dat de beslissing van DVZ voorlopig geschorst is, zolang het beroep behandeld wordt en dat je niet naar een ander land zal worden overgebracht zolang er geen beslissing is genomen over de schorsing.

5 Beslissing RvV in aanvraag tot schorsing in een beroep tegen Dublin-beslissing DVZ

Optie A

RvV weigert jouw aanvraag tot schorsing

De RvV kan beslissen om je aanvraag tot schorsing te verwerpen. Jij of jouw advocaat krijgt dan een beslissing waarin de RvV uitlegt waarom het beroep of de schorsing werd geweigerd.

Dit betekent dat de Dublin-beslissing opnieuw geldig is. Je zal een specifiek traject volgen van Fedasil en de ICAM-dienst van DVZ in een opvangstructuur die voorzien is voor Dublin-beslissingen.

Optie B

RvV keurt jouw aanvraag tot schorsing goed

De RvV kan ook beslissen om de schorsing te bevelen.

Dit betekent dat de beslissing van DVZ voorlopig geschorst is, zolang het beroep ten gronde behandeld wordt, en dat je gedurende die periode niet naar een ander land kan worden overgebracht. Tijdens deze procedure blijf je echter in een Dublin-plaats.

6 Beslissing RvV in opschortend beroep tegen Dublin-beslissing DVZ

Optie A

RvV weigert jouw beroep tegen de Dublin-beslissing

De RvV kan beslissen om je beroep te verwerpen. Jij of jouw advocaat krijgt dan een beslissing waarin de RvV uitlegt waarom het beroep werd geweigerd.

Dit betekent dat de Dublin-beslissing opnieuw geldig is. De Dublin-termijn van zes maanden begint ook opnieuw van nul af aan te lopen. Voor de voorbereiding van jouw Dublin-transfer, blijf je in een Dublin-centrum waar je een specifiek Dublin-traject krijgt van Fedasil en de ICAM-dienst van DVZ.

Optie B

RvV stuurt je verzoek terug naar DVZ

De RvV kan ook beslissen om de beslissing van DVZ te vernietigen en jouw verzoek terug naar DVZ te sturen om het opnieuw te onderzoeken.

7 Tweede gesprek (“grote interview”) bij CGVS

Het CGVS nodigt je minstens één keer uit voor een **langer gesprek**. Tijdens dit gesprek gaat het CGVS na of je nood hebt aan internationale bescherming. Als je al subsidiaire bescherming of een vluchtelingenstatus hebt in een ander Europees land (“M-status”), onderzoekt het CGVS of de bescherming die je in de andere EU-lidstaat kreeg effectief is. Wanneer het CGVS niet kan vaststellen dat een andere lidstaat internationale bescherming heeft gegeven, of je weerlegt dit vermoeden op een individuele en concrete manier dan zal het CGVS alsnog de vrees op vervolging ten aanzien van je herkomstland onderzoeken.

Mogelijks moet je lang wachten op een uitnodiging van het CGVS. Het CGVS roept verzoekers niet op volgens de datum waarop het VIB werd ingediend. Het kan dus gebeuren dat het CGVS verzoekers die na jou een verzoek hebben ingediend, eerder oproept.

8

Optie A

Toekenning vluchtelingenstatus of subsidiaire bescherming door CGVS

Als het CGVS jou een vluchtelingenstatus of subsidiaire bescherming toekent **mag je (voorlopig) in België blijven**. Je moet dan wel de opvangstructuur verlaten en op zoek gaan naar een eigen woning.

Optie B

CGVS neemt een negatieve beslissing

Je krijgt een brief waarin het CGVS uitlegt waarom jouw **VIB werd geweigerd.**

Als je niet akkoord gaat met deze beslissing, kan je met de hulp van jouw advocaat **een beroep indienen** bij de Raad voor Vreemndelingenbetwistingen (RvV).

9 (Geen) beroep tegen beslissing CGVS

Optie A

Bewoner dient geen beroep of een niet-opschortend beroep in tegen de beslissing van het CGVS

Als je geen beroep indient, is jouw procedure internationale bescherming afgelopen en **moet je België verlaten**.

Tegen sommige beslissingen van het CGVS **kan je geen opschortend beroep indienen of moet je een opschorting apart aanvragen**. Als je beroep niet-opschortend is, blijft de beslissing van het CGVS van kracht ondanks het beroep. Jouw procedure internationale bescherming is afgelopen en je moet België verlaten.

Je wordt toegewezen aan een open terugkeerplaats (OTP) waar je 30 dagen kan verblijven en ondersteuning krijgt om een beslissing te nemen over jouw toekomstopties.

Optie B

Bewoner dient een opschortend beroep in bij de RvV tegen de beslissing van het CGVS

Als je een opschortend beroep zou indienen, mag je tijdens die beroepsprocedure in de opvangstructuur blijven. Dat betekent dat **de beslissing van het CGVS voorlopig geschorst is, zolang het beroep behandeld wordt**.

Weet dat de kans op slagen van een beroep bij de RvV klein is.

Beslissing RvV in aanvraag tot schorsing in een beroep tegen beslissing van het CGVS

10

Optie A

RvV weigert jouw aanvraag tot schorsing

De RvV kan beslissen om je aanvraag tot schorsing te verwerpen. Jij of jouw advocaat krijgt dan een beslissing waarin de RvV uitlegt waarom de schorsing werd geweigerd.

Dit betekent dat jouw procedure is afgelopen en je België moet verlaten. Je wordt toegewezen aan een OTP waar je 30 dagen kan verblijven en ondersteuning krijgt om een beslissing te nemen over jouw toekomstopties.

Optie B

RvV keurt jouw aanvraag tot schorsing goed

De RvV kan ook beslissen om de schorsing te bevelen.

Dit betekent dat de beslissing van het CGVS voorlopig geschorst is, zolang het beroep behandeld wordt en je in de opvangstructuur mag blijven.

Beslissing RvV in opschortend beroep

11

Optie A

RvV weigert jou een vluchtelingenstatus of subsidiaire bescherming toe te kennen

De RvV kan de beslissing van het CGVS bevestigen. Jij of jouw advocaat krijgt dan een arrest waarin de RvV uitlegt waarom jouw VIB werd geweigerd. Dit betekent dat jouw procedure is afgelopen en je België moet verlaten. Je wordt toegewezen aan een OTP waar je 30 dagen kan verblijven en ondersteuning krijgt om een beslissing te nemen over jouw toekomstopties.

Optie B

RvV stuurt terug naar CGVS

De RvV kan ook beslissen om de beslissing van het CGVS te vernietigen en jouw verzoek terug naar het CGVS te sturen om het opnieuw te onderzoeken.

Optie C

Toekenning vluchtelingenstatus of subsidiaire bescherming door RvV

De RvV kan de beslissing van het CGVS hervormen. Dit betekent dat de RvV een andere beslissing neemt dan het CGVS en jou wel een vluchtelingenstatus of subsidiaire bescherming toekent. In dat geval mag je (voorlopig) in België blijven. Je moet de opvangstructuur verlaten en op zoek gaan naar een eigen woning.

1.3 Eigen verantwoordelijkheid procedure

Je bent **zelf verantwoordelijk** voor jouw VIB. Dit betekent dat je zelf moet bewijzen dat je nood hebt aan internationale bescherming en hier ook bewijsstukken moet voor verzamelen.

Vertel je eigen verhaal, geen ander verhaal of iets wat je wordt ingefluisterd. Deel wat jou persoonlijk is overkomen. Tijdens het gesprek wordt de geloofwaardigheid van jouw verhaal onderzocht. Daarom is het belangrijk om een duidelijk en volledig beeld te geven van jouw reële situatie.

Het is ook je eigen verantwoordelijkheid om **op tijd** te verschijnen voor interviews bij de asielinstanties. Als je niet kan gaan, moet je dit tijdig en op de juiste manier melden, bijvoorbeeld met een medisch attest. Als je verhuist, moet je een adreswijziging doen zodat duidelijk is naar waar de oproepingsbrief gestuurd moet worden.

Je bent **verplicht om mee te werken met DVZ en het CGVS**. Concreet betekent dit dat je je vingerdrukken en foto moet laten nemen, je persoonlijke en adresgegevens geven en je identiteits- of reisdocumenten tonen. Als je niet meewerkt kan het CGVS beslissen om je procedure stop te zetten. Dit heeft een “impliciete intrekking van het verzoek”.

1.4 Sociale begeleiding en juridische hulp

Ik ben jouw begeleider en ik kan je ondersteunen tijdens jouw procedure internationale bescherming. Dat betekent dat ik jou informatie geef over de procedure. Ik heb geen invloed op de beslissing die je krijgt. Die beslissing wordt genomen door de asielinstanties: DVZ, CGVS of RvV.

Als je een beperkt inkomen hebt, **heb je recht op een gratis pro-deo advocaat.** Ik kan voor jou een advocaat aanvragen, waarna het Bureau voor Juridische Bijstand jou een specifieke advocaat zal toewijzen. Je kan ook zelf een advocaat kiezen, maar als er kosten zijn, moet je die zelf betalen.

Heb je als begeleider nood aan meer informatie over juridische bijstand of wil je de bewoner extra tools geven? Neem een kijkje op fedasilinfo.

1.5. Realiteitscheck

1.5.1. Landen met een hoge beschermingsgraad

Je komt uit een land met **een hoge beschermingsgraad**. Dit betekent niet dat je automatisch bescherming krijgt. Je moet nog steeds bewijzen dat je persoonlijk nood hebt aan bescherming en dat je effectief uit dit land komt.

1.5.2. Landen met een lage beschermingsgraad

Je komt uit een land met **een lage beschermingsgraad**. Dit betekent niet dat je geen internationale bescherming kan krijgen, maar de kans is klein en je moet zelf bewijzen dat je persoonlijk nood hebt aan bescherming. Je procedure wordt in principe versneld behandeld en je kan heel snel een uitnodiging voor een interview krijgen. Het is dus belangrijk om je onmiddellijk te beginnen voorbereiden en bewijsstukken te verzamelen

1.5.3. Lijst "veilige landen"

Je komt uit een land dat in België op de lijst van **"veilige landen"** staat. Dat betekent dat er volgens de Belgische overheid in jouw land over het algemeen geen gegronde vrees voor vervolging bestaat (zoals bedoeld voor de vluchtelingenstatus) of dat er geen risico is op ernstige schade (zoals bedoeld voor subsidiaire bescherming) als je zou terugkeren.

Mensen uit jouw herkomstland krijgen bijna nooit een positieve beslissing. Je hebt een zwaardere bewijslast: je moet zelf aantonen waarom jouw land in jouw specifieke situatie toch niet veilig is. Het CGVS zal je verzoek versneld behandelen.

Heb je als begeleider nood aan meer informatie over juridische bijstand of wil je de bewoner extra tools geven? Neem een kijkje op de website van de CGVS.

1.6 Attest van immatriculatie - Oranje kaart

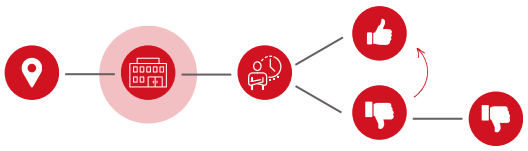
Je moet je inschrijven bij de gemeente waar je verblijft, ik kan je uitleggen hoe we dat hier aanpakken.

De gemeente zal je een **oranje kaart** (**attest van immatriculatie**) geven, die telkens opnieuw verlengd wordt zolang jouw procedure loopt.

Een oranje kaart is een voorlopig verblijfsdocument dat bevestigt dat jouw verblijf wettig is tijdens de procedure. Eerst is het vier maanden geldig, nadien wordt dit verlengd met een termijn van acht maanden. Na vier maanden mag je werken, dit wordt ook aangeduid op jouw oranje kaart. Het is belangrijk dat je je oranje kaart altijd bijhebt als je de opvangstructuur verlaat.

2

Eerste maanden in opvang

Doelstelling

Je gaat na of de bewoner de basisinformatie uit sleutelmoment 1 "Aankomst in België" heeft begrepen heeft. Indien nodig, kan je deze informatie zeker herhalen.
De bewoner weet hoe het gesprek bij het CGVS zal verlopen. Het CGVS neemt een beslissing op basis van het dossier en het persoonlijke interview van de bewoner. Bewijsstukken spelen daarbij een belangrijke rol.

Opgelet!
Opgelet! Sinds 12 juni 2026 is het Europees migratie- en asielpact van toepassing in alle lidstaten van de Europese Unie. In dat kader zijn verschillende wijzigingen doorgevoerd in de procedure internationale bescherming en in de Dublinprocedure (opvolging door DVZ, CGVS en beroep bij de RvV).

Een aantal wijzigingen zijn meteen van toepassing (Europese verordeningen), ook op verzoeken om internationale bescherming die vóór 12 juni 2026 werden ingediend.

Het is daarom belangrijk om deze informatie ook te geven aan de betrokken bewoners.

Checklist

- **Herhaling**

  Basisinformatie

  - Voorwaarden voor vluchtelingenstatus en subsidiaire bescherming
  - Verloop van de procedure internationale bescherming (stappen, asielinstanties, mogelijke uitkomsten en wachttijd)
  - Eigen verantwoordelijkheid procedure
  - Sociale begeleiding en juridische hulp
  - Realiteitscheck
  - Attest van immatriculatie - Oranje kaart

- **Individuele beoordeling door het CGVS**
- **Verloop van het gesprek bij het CGVS**
- **Belang van bewijsstukken**

2.1 Herhaling

Ga even terug naar sleutelmoment 1 "Aankomst in België" en herneem deze informatie indien nodig.

2.2 Individuele beoordeling door het CGVS

Het CGVS oordeelt of je internationale bescherming nodig hebt op basis van jouw dossier en jouw persoonlijke gesprek. Het gesprek bij het CGVS is dus het belangrijkste interview in de procedure internationale bescherming. **Het is essentieel om aan te tonen waarom je bescherming nodig hebt**.

Vertel je eigen verhaal, geen ander verhaal of iets wat je wordt ingefluisterd. Deel wat jou persoonlijk is overkomen. Tijdens het gesprek wordt de geloofwaardigheid van jouw verhaal onderzocht. Daarom is het belangrijk om een duidelijk en volledig beeld te geven van jouw reële situatie.

Heb je als begeleider nood aan meer informatie over het interview bij het CGVS of wil je de bewoner extra tools geven? Neem een kijkje op de website van het CGVS.

2.3 Verloop van het gesprek bij het CGVS

Je ontvangt een **uitnodiging** voor het gesprek bij het CGVS. Je mag alleen omwille van ernstige redenen, zoals een ziekenhuisopname, afwezig zijn. In dat geval moet je het CGVS verwittigen. Ik kan je daarbij helpen.

Tijdens het gesprek stelt CGVS je vragen over jouw identiteit, waar je vandaan komt, hoe je leven eruitzag in jouw herkomstland, hoe je naar België bent gekomen, waarom je bent gevlucht en waarom je niet terug kan. **Elke verzoeker wordt apart geïnterviewd**. Jouw partner of familielid kan dus niet bij je zijn tijdens het interview.

Als je dit hebt aangevraagd bij DVZ, is er een **tolk** aanwezig bij het interview. De tolk zal de taal spreken die je bij het indienen van jouw verzoek hebt opgegeven bij DVZ, je kan deze taal niet meer wijzigen. Je laat je best bijstaan door je **advocaat**. Je advocaat moet op voorhand zijn of haar tussenkomst melden bij het CGVS. Vraag je dit zelf aan jouw advocaat of wil je dat ik contact opneem met hem of haar? Weet wel dat je advocaat enkel op het einde van het interview opmerkingen mag geven. Je mag ook een andere vertrouwenspersoon meenemen als je wil, maar de vertrouwenspersoon moet wel toestemming vragen aan het CGVS om het gesprek te mogen bijwonen.

Het interview duurt ongeveer **3 à 4 uur** en kan intens zijn, omdat je jouw verhaal moet vertellen. Het is belangrijk om je mentaal voor te bereiden, bijvoorbeeld door je verhaal op voorhand al eens door te nemen. Je kan hiervoor ook hulp aan jouw advocaat vragen.

Er wordt een **geluidsopname** van het interview gemaakt. Deze opname biedt jou een extra waarborg. Als je een negatieve beslissing zou krijgen en beroep wil indienen tegen deze beslissing, kan je deze opname gaan beluisteren en gebruiken als een bewijsstuk in je procedure.

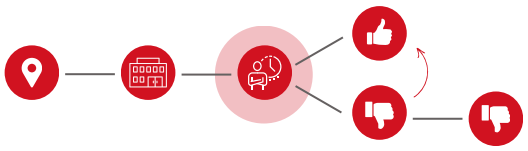
2.4 Belang van bewijsstukken

Het is belangrijk om **originele documenten** neer te leggen die aantonen wie je bent, wat je hebt meegemaakt in jouw herkomstland en waarom je niet kan terugkeren. Doe je best om originele documenten te laten overkomen of opsturen. Denk eraan om deze tijdig aan te vragen. Verberg zeker geen documenten die te maken hebben met jouw VIB. Je moet de documenten zo snel mogelijk aan het CGVS overmaken. Zo kan het CGVS jouw verzoek vlotter behandelen.

Heb je als een begeleider meer informatie nodig over hoe de documenten moeten worden overgemaakt of wil je de bewoner extra tools geven? Neem een kijkje op de website van het CGVS.

3 Wachten op de beslissing

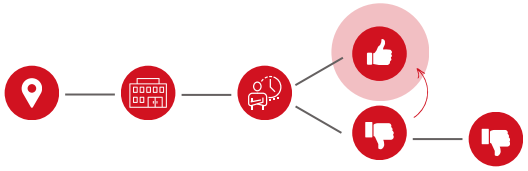

Checklist

Bij dit sleutelmoment hoef je geen nieuwe informatie te geven. Als de bewoner echter lang moet wachten op de beslissing van het CGVS, is het goed om na te gaan of hij of zij de basisinformatie begrepen heeft. Merk je dat de bewoner hier nood aan heeft, dan kan je de informatie uit sleutelmoment 1 "Aankomst in België" en 2 "Eerste maanden in opvang" herhalen.

4 Positieve beslissing

Doelstelling

De bewoner kent de rechten en plichten die horen bij een vluchtelingenstatus of subsidiaire bescherming. Verwijs gerust naar de brochure die de bewoner hierover van het CGVS kreeg. Je vindt de brochures "U bent als vluchteling erkend in België" en "U geniet subsidiaire bescherming in België" ook online.

Checklist

Vluchtelingenstatus

- Verblijf in België - vluchtelingenstatus
- Vluchtelingenstatus enkel geldig in België

Subsidiaire bescherming

- Verblijf in België - subsidiaire bescherming
- Status subsidiaire bescherming enkel geldig in België

4.1 Verblijf in België - vluchtelingenstatus

Het CGVS heeft je een vluchtelingenstatus toegekend en je mag tijdelijk in België verblijven. **Je moet de opvangstructuur verlaten en een eigen woning zoeken.**

Het CGVS zal je een **vluchtelingenattest** opsturen. Met dit attest kan je bij de gemeente een verblijfsvergunning voor vijf jaar aanvragen. Dit document heet de '**A-kaart**'. Na vijf jaar kan je een onbeperkt verblijf of de Belgische nationaliteit aanvragen bij de gemeente.

Je kan nu de procedure gezinshereniging opstarten voor bepaalde gezinsleden.

Wil je als begeleider meer informatie over huisvesting en gezinshereniging, neem een kijkje in het luik 'Huisvesting' en het luik 'Andere verblijfsopties' (3.2.).

4.2 Vluchtelingenstatus enkel geldig in België

Jouw vluchtelingenstatus is **enkel geldig in België**. Je mag naar het buitenland reizen. Maar als je terugkeert naar jouw herkomstland, kan het CGVS oordelen dat je niet langer bescherming nodig hebt en kan je jouw status verliezen.

Om naar het buitenland te reizen heb je een reisdocument voor vluchtelingen nodig. Dit document heet het '**blauwe paspoort**' en kan je aanvragen bij de gemeente. Daarnaast moet je op voorhand altijd controleren of je een visum nodig hebt voor het land waar je naartoe wil reizen.

Als je langer dan drie maanden in een ander land wil verblijven, moet je dit melden bij de gemeente. Let op: als je langer dan één jaar in een ander land verblijft, is het niet zeker dat je naar België mag terugkeren. Informeer op voorhand bij je gemeente over de verschillende administratieve verplichtingen waaraan je moet voldoen. Om in een ander land te mogen wonen, moet je daar een **verblijfsvergunning** aanvragen.

4.3 Verblijf in België - subsidiaire bescherming

Het CGVS heeft jou een status van **subsidiaire bescherming** toegekend. Dit betekent dat je tijdelijk in België mag verblijven. Je moet de opvangstructuur verlaten en een eigen woning zoeken.

Je moet een **verblijfsvergunning** voor een jaar aanvragen bij de gemeente. Dit document heet de '**A-kaart**'. Daarna moet je een vernieuwing voor de volgende twee jaar aanvragen. Na vijf jaar kan je een onbeperkt verblijf of de Belgische nationaliteit aanvragen.

Twee jaar nadat je subsidiaire bescherming kreeg, kan je de procedure gezinshereniging opstarten voor bepaalde gezinsleden.

Wanneer je beroep aantekent tegen de toekenning van de subsidiaire bescherming omdat je vindt dat je de vluchtelingenstatus verdient, loop je het risico dat de RvV beide statussen weigert. Tijdens de beroepsprocedure, mag je wel in de opvangstructuur blijven.

Wil je als begeleider meer informatie over huisvesting en gezinshereniging, neem een kijkje in het luik 'Huisvesting' en het luik 'Andere verblijfsopties' (3.2.).

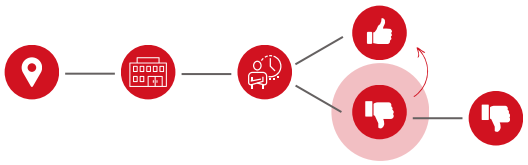
4.4 Status subsidiaire bescherming enkel geldig in België

Je mag naar het buitenland reizen. Maar let op: als je terugkeert naar jouw herkomstland kan het CGVS oordelen dat je geen bescherming meer nodig hebt en kan je jouw status verliezen.

Om naar het buitenland te reizen heb je een **paspoort nodig**. Dit moet je in principe aanvragen bij de ambassade van je herkomstland. Als je dit niet kan doen omdat de autoriteiten van jouw herkomstland verantwoordelijk zijn voor het feit dat je subsidiaire bescherming nodig hebt, moet je aan het CGVS een attest van onmogelijkheid aanvragen. Met dit attest kan je vervolgens een paspoort aanvragen bij je gemeente.

Als je langer dan drie maanden in een ander land wilt verblijven, moet je dit melden bij de gemeente. Let op: als je langer dan één jaar in een ander land verblijft, is het niet zeker dat je naar België mag terugkeren. Om in een ander land te mogen wonen, moet je er een **verblijfsvergunning** aanvragen.

5 1ste negatieve beslissing

Doelstelling

De bewoner kan een Dublin-beslissing krijgen van DVZ (Dublin-procedure), of een negatieve beslissing van het CGVS (VIB-onderzoek ten gronde):

- *Een bewoner die een Dublin-beslissing heeft gekregen, begrijpt dat België het verzoek om internationale bescherming niet zal behandelen en dat hij of zij naar een Dublin-plaats moet verhuizen en met DVZ moet meewerken om de transfer naar het Dublin-land te organiseren. De bewoner weet ook dat je een beroep kan indienen tegen de Dublin-beslissing. De bewoner begrijpt bovendien dat, als hij of zij een beroep indient en dit beroep wordt verworpen, de Dublin-termijn van zes maanden voor de overname opnieuw vanaf nul begint te lopen vanaf de datum van de beslissing van de RvV.*

- *Een bewoner die een negatieve beslissing kreeg van het CGVS begrijpt dat het CGVS hem of haar geen internationale bescherming heeft toegekend. Hij of zij weet dat het mogelijk is een beroep in te dienen tegen deze beslissing. De bewoner begrijpt dat hij of zij de opvangstructuur moet verlaten indien hij of zij geen beroep indient.*

Opgelet!

Opgelet! Sinds 12 juni 2026 is het Europees migratie- en asielpact van toepassing in alle lidstaten van de Europese Unie. In dat kader zijn verschillende wijzigingen doorgevoerd in de procedure internationale bescherming en in de Dublinprocedure (opvolging door DVZ, CGVS en beroep bij de RvV).

Een aantal wijzigingen zijn meteen van toepassing (Europese verordeningen), ook op verzoeken om internationale bescherming die vóór 12 juni 2026 werden ingediend.

Het is daarom belangrijk om deze informatie ook te geven aan de betrokken bewoners.

Checklist

A. Dublin-beslissing (indien van toepassing)

- **Gevolgen Dublin-beslissing**
- **Fedasil en opvangstructuur - geen impact op beslissing**
- **Mogelijkheid tot beroep en doorverwijzing advocaat**
- **Impact op materiële hulp**

B. Negatieve beslissing van het CGVS (indien van toepassing)

- **Gevolgen negatieve beslissing CGVS**
- **Fedasil en opvangstructuur - geen impact op beslissing**
- **Mogelijkheid tot beroep en doorverwijzing advocaat**
- **Impact op materiële hulp - afhankelijk van beslissing en beroep**

A. Dublin-beslissing (indien van toepassing)

5.1 Gevolgen Dublin-beslissing

DVZ heeft beslist dat België niet verantwoordelijk is voor de behandeling van jouw verzoek om internationale bescherming (**bijlage 26 quater**). In de brief met de beslissing wordt in detail uitgelegd waarom.

Je moet België dus verlaten en **teruggaan naar het Dublin-land** waar jouw procedure internationale bescherming wel kan worden behandeld.

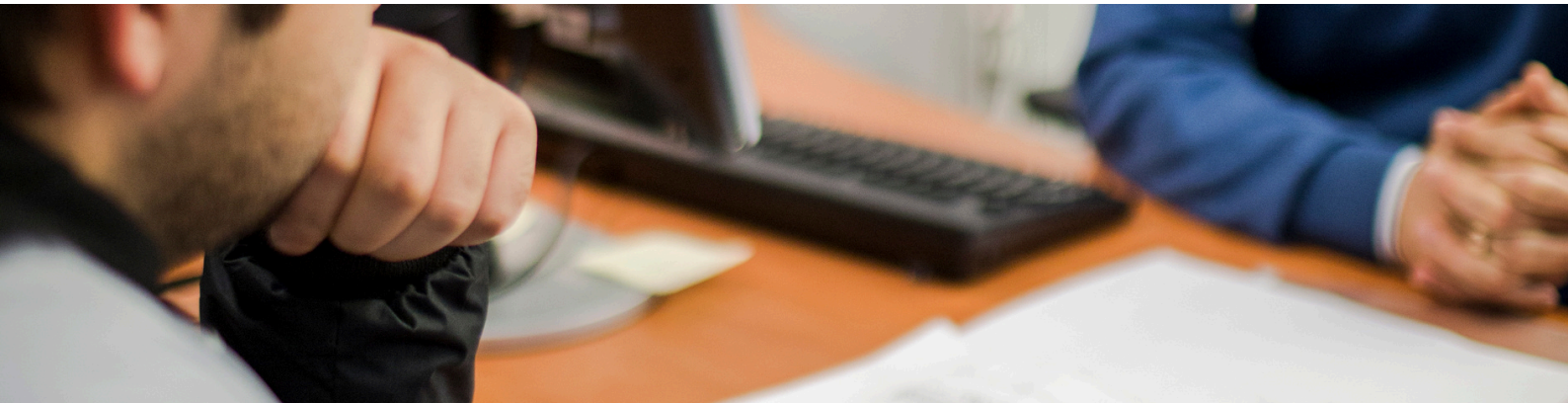
DVZ organiseert de transfer naar het Dublin-land. Je bent verplicht om mee te werken. Concreet betekent dit dat DVZ moet weten waar je woont en als DVZ je uitnodigt voor een gesprek dat je aanwezig moet zijn en hun vragen beantwoorden. Als je niet naar een afspraak kan gaan, moet je DVZ ten laatste drie werkdagen na de afspraak schriftelijk laten weten waarom je niet aanwezig kon zijn.

De Dublin-transfer moet binnen de zes maanden na de aanvaarding door het Dublin-land gebeuren. Je Dublin-termijn loopt dus af op xxx *(einddatum te berekenen door begeleider)*. Als je niet meewerkt, kan DVZ deze termijn verlengen **tot drie jaar** of je opsluiten in een gesloten centrum of woonunit van DVZ (als je minderjarige kinderen hebt) om een gedwongen Dublin-transfer te organiseren.

Als de Dublin-transfer niet gebeurt binnen die termijn, wordt België alsnog bevoegd en wordt jouw VIB onderzocht door het CGVS. Opgelet indien je reeds een definitieve negatieve beslissing had gekregen in het Dublin-land, kan jouw verzoek als een volgend verzoek om internationale bescherming worden beschouwd. Meer informatie: "5.5. Volgend verzoek om internationale bescherming".

5.2 Fedasil en opvangstructuur - geen impact op beslissing

DVZ heeft deze beslissing onafhankelijk genomen. Fedasil, mijn collega's en ik hier in de opvangstructuur hebben geen invloed gehad op deze beslissing.

5.3 Mogelijkheid tot beroep en doorverwijzing advocaat

Als je niet akkoord gaat met de Dublin-beslissing, kan je **een beroep indienen bij de RvV** samen met jouw advocaat. Opgelet: Je moet het beroep binnen een bepaalde termijn indienen. Als je een beroep wil indienen, moet je dus zo snel mogelijk naar jouw advocaat gaan zodat jullie samen kunnen beslissen of je een beroep zal indienen.

Opgelet: dit beroep is niet automatisch opschortend en de opschorting moet afzonderlijk worden aangevraagd. Je moet er ook rekening mee houden dat, als de RvV het beroep verwerpt, de Dublin-termijn voor de overname (zes maanden) opnieuw vanaf nul begint te lopen.

Vervolgens kan de RvV beslissen:

- om jouw aanvraag tot schorsing te weigeren
- om jouw aanvraag tot schorsing goed te keuren
- dat België jouw VIB toch moet onderzoeken
- dat de beslissing van DVZ correct was en dat België niet bevoegd is voor jouw VIB

Weet dat de kans op slagen van een beroep bij de RvV klein is.

5.4 Impact op materiële hulp

Je hebt bijlage 26 quater ontvangen en de OE heeft beslist dat België niet verantwoordelijk is voor jouw verzoek om internationale bescherming. **Op dit moment word je doorverwezen naar een Dublin-plaats (onafhankelijk of je een beroep - opschortend of niet-opschortend - of dat je geen beroep indient).**

Je blijft materiële aid ontvangen via de Dublin-plaats, waar je een specifiek Dublin- traject van Fedasil en de ICAM-dienst van de OE zal volgen. Je bent verplicht om mee te werken met de ICAM-coach en naar de ICAM-afspraken te gaan. Als je afwezig bent zonder geldige reden, kan Fedasil beslissen dat je de opvangstructuur moet verlaten. Als je kiest om niet naar de Dublin-plaats te gaan, moet je DVZ laten weten waar je gaat wonen zodat ze je daar kunnen contacteren.

Bij een opschortend beroep is het enige verschil dat je niet zal worden overgebracht naar een ander land en je de uitkomst van het beroep ten gronde kan afwachten op een Dublin-plaats.

B. Negatieve beslissing van het CGVS (indien van toepassing)

5.1 Gevolgen negatieve beslissing CGVS

Je hebt een **negatieve beslissing gekregen van het CGVS**. Dat betekent dat het CGVS heeft beslist dat je geen nood hebt aan internationale bescherming of dat jouw verzoek niet ontvankelijk is. In de brief wordt in detail uitgelegd waarom het CGVS deze beslissing heeft genomen.

5.2 Fedasil en opvangstructuur - geen impact op beslissing

Het **CGVS heeft deze beslissing onafhankelijk genomen**. Fedasil, mijn collega's en ik hier in de opvangstructuur hebben geen invloed gehad op deze beslissing.

5.3 Mogelijkheid tot beroep en doorverwijzing advocaat

Als je niet akkoord gaat met deze beslissing kan je **een beroep indienen bij de RvV** samen met je advocaat. Opgelet: je moet het beroep binnen een **bepaalde termijn** indienen. De beroepstermijn en of het beroep al dan niet schorsend is, hangt af van het type beslissing. Deze informatie wordt duidelijk vermeld in de kennisgevingsbrief en de beslissing die je van het CGVS ontvangt. Als je een beroep wil indienen, moet je dus zo snel mogelijk naar jouw advocaat gaan zodat jullie samen kunnen beslissen of je een beroep zal indienen.

Vervolgens kan de RvV beslissen:

- om jouw aanvraag tot schorsing te weigeren (indien de schorsing apart werd aangevraagd)
- om jouw aanvraag tot schorsing goed te keuren (indien de schorsing apart werd aangevraagd)
- om de beslissing van het CGVS te bevestigen en weigeren om jou de vluchtelingenstatus of subsidiaire bescherming toe te kennen;
- om de beslissing van het CGVS te vernietigen, jouw verzoek wordt dan terug naar het CGVS gestuurd om het opnieuw te onderzoeken;
- om de beslissing van het CGVS te hervormen en u toch de vluchtelingenstatus of subsidiaire bescherming toe te kennen.

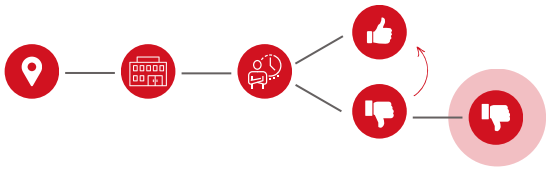
5.4 Impact op materiële hulp - afhankelijk van beslissing en beroep

Als het beroep tegen de beslissing die je hebt gekregen van het CGVS **opschortend is**, betekent dit dat je in de opvangstructuur mag verblijven tijdens de behandeling van het beroep.

Als je geen beroep indient, geen opschorting aanvraagt of je aanvraag tot schorsing wordt geweigerd, betekent dit dat jouw procedure internationale bescherming afgelopen is en je België moet verlaten. Je wordt toegewezen aan een open terugkeerplaats waar je 30 dagen kan verblijven en ondersteuning krijgt om een beslissing te nemen over je toekomstopties.

6

Definitieve negatieve beslissing

Doelstelling

De bewoner kan een definitieve negatieve beslissing krijgen met betrekking tot een Dublin-beslissing (de verwerping van het beroep) of in een beroep tegen een negatieve beslissing van het CGVS (VIB-onderzoek ten gronde):

- *Een bewoner wiens beroep ten gronde tegen een Dublin-beslissing werd verworpen, begrijpt dat België het verzoek om internationale bescherming niet zal behandelen.*
- *De bewoner wiens opschortend beroep tegen een beslissing van het CGVS ten gronde werd verworpen begrijpt dat hij of zij een definitieve negatieve beslissing heeft gekregen en dat het recht op materiële hulp stopt. De bewoner beseft dat hij of zij heel snel een beslissing moet nemen over wat hij of zij nu zal doen. De bewoner weet ook dat er een toewijzing aan een open terugkeerplaats volgt.*

Opgelet!

Opgelet! Sinds 12 juni 2026 is het Europees migratie- en asielpact van toepassing in alle lidstaten van de Europese Unie. In dat kader zijn verschillende wijzigingen doorgevoerd in de procedure internationale bescherming en in de Dublinprocedure (opvolging door DVZ, CGVS en beroep bij de RvV).

Een aantal wijzigingen zijn meteen van toepassing (Europese verordeningen), ook op verzoeken om internationale bescherming die vóór 12 juni 2026 werden ingediend.

Het is daarom belangrijk om deze informatie ook te geven aan de betrokken bewoners.

Checklist

A. Verwerping van het beroep ten gronde door de RvV tegen Dublin-beslissing (indien van toepassing)

- **Verwerping van het beroep door de RvV**
- **Fedasil en opvangstructuur - geen impact op beslissing**
- **Dublin-plaats**

B. Negatieve beslissing van de RvV tegen beslissing van het CGVS (indien van toepassing)

- **Negatieve beslissing van de RvV**
- **Fedasil en opvangstructuur - geen impact op beslissing**
- **Open terugkeerplaats**
- **Mogelijkheid tot beroep bij Raad van State en doorverwijzing advocaat**

A. Verwerping van het beroep ten gronde door de RvV tegen Dublin-beslissing (indien van toepassing)

6.1 Verwerping van het beroep door de RvV

De RvV heeft de Dublin-beslissing van DVZ bevestigd. Dit betekent dat België niet bevoegd is voor jouw verzoek om internationale bescherming. In de brief met de beslissing wordt in detail uitgelegd waarom.

Je moet België dus verlaten en teruggaan naar het Dublin-land waar jouw procedure internationale bescherming wel kan worden behandeld.

DVZ organiseert de transfer naar het Dublin-land. Je bent verplicht om mee te werken. Concreet betekent dit dat DVZ moet weten waar je woont en als DVZ je uitnodigt voor een gesprek dat je aanwezig moet zijn en hun vragen beantwoorden. Als je niet naar een afspraak kan gaan, moet je DVZ ten laatste drie werkdagen na de afspraak schriftelijk laten weten waarom je niet aanwezig kon zijn.

De Dublin-transfer moet binnen de zes maanden na de betekening van het beroep gebeuren. Je Dublin-termijn loopt dus af op *xxx* (einddatum te berekenen door begeleider). Als je niet meewerkt, kan DVZ deze termijn verlengen tot drie jaar of je opsluiten in een gesloten centrum of woonunit van DVZ (als je minderjarige kinderen hebt) om een gedwongen Dublin-transfer te organiseren.

Als de Dublin-transfer niet gebeurt binnen die termijn, wordt België alsnog bevoegd en wordt jouw VIB onderzocht door het CGVS. Opgelet: indien je reeds een definitieve negatieve beslissing had gekregen in het Dublin-land, kan jouw verzoek als een volgend verzoek om internationale bescherming worden beschouwd. Meer informatie: "5.5. Volgend verzoek om internationale bescherming".

6.2 Fedasil en opvangstructuur - geen impact op beslissing

De RvV heeft **deze beslissing onafhankelijk genomen**. Fedasil, mijn collega's en ik hier in de opvangstructuur, hebben geen invloed gehad op deze beslissing.

6.3 Dublin-plaats

België is niet verantwoordelijk voor de behandeling van jouw verzoek internationale bescherming en **je moet België verlaten**. Je blijft op een Dublin-plaats waar je een specifiek Dublin-traject volgt van Fedasil en de ICAM-dienst van DVZ. Je bent verplicht om mee te werken met de ICAM-coach en naar de ICAM-afspraken te gaan. Als je afwezig bent zonder een geldige reden, kan Fedasil beslissen dat je de opvangstructuur moet verlaten. Als je kiest om niet naar de Dublin-plaats te gaan, moet je DVZ laten weten waar je gaat wonen zodat ze je daar kunnen contacteren.

B. Negatieve beslissing van de RvV tegen beslissing van het CGVS (indien van toepassing)

6.1 Negatieve beslissing van de RvV

De RvV heeft de weigeringsbeslissing van het CGVS bevestigd. Dit betekent dat de RvV heeft beslist dat je geen nood hebt aan internationale bescherming. In de brief met de beslissing wordt in detail uitgelegd waarom.

6.2 Fedasil en opvangstructuur - geen impact op beslissing

De RvV heeft **deze beslissing onafhankelijk genomen**. Fedasil, mijn collega's en ik hier in de opvangstructuur, hebben geen invloed gehad op deze beslissing.

6.3 Open terugkeerplaats

Jouw procedure internationale bescherming is **afgelopen** en **je moet België verlaten**. Je wordt toegewezen aan een open terugkeerplaats waar je 30 dagen kan verblijven en ondersteuning krijgt om een beslissing te nemen over je toekomstopties.

6.4 Mogelijkheid tot beroep bij Raad van State en doorverwijzing advocaat

Je kan **een niet-schorsend beroep bij de Raad van State (RVS) indienen** als je vindt dat er fouten zijn gemaakt in de procedure. Let op: je moet het beroep indienen **binnen 30 dagen**. Als je een beroep wil indienen, moet je dus zo snel mogelijk naar jouw advocaat gaan en samen beslissen of een beroep zinvol is. Weet dat de kans op slagen van een beroep bij de RVS klein is. Ondanks het beroep moet je de opvangstructuur verlaten. Als het beroep toelaatbaar is, mag je opnieuw opvang aanvragen bij Fedasil.

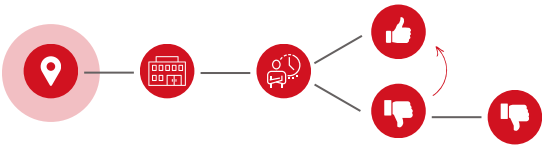

TOEKOMSTPERSPECTIEVEN

VRIJWILLIGE TERUGKEER

1

Aankomst in België

Doelstelling

De bewoner weet dat vrijwillige terugkeer op elk moment een optie is.

Checklist

Basisinformatie

- Informatie over vrijwillige terugkeer maakt deel uit van begeleiding
- Vrijwillige terugkeer is op elk moment mogelijk
- Beslissingsrecht ligt bij de bewoner
- Fedasil biedt ondersteuning om terug te keren

1.1 Informatie over vrijwillige terugkeer maakt deel uit van begeleiding

Het is mijn taak om je te informeren over het programma **vrijwillige terugkeer**. Het is niet mijn bedoeling om je te overtuigen om terug te keren, maar Fedasil wil dat je weet dat je op elk moment een vrijwillige terugkeer kan aanvragen.

Ik zal geen informatie over onze gesprekken overmaken aan de asielinstanties. Spreken over je herkomstland of eventuele terugkeer heeft dus **geen impact op jouw procedure internationale bescherming.**

1.2 Vrijwillige terugkeer is op elk moment mogelijk

Je kan terugkeren **tijdens** je procedure of **nadat** je een beslissing hebt gekregen.

1.3 Beslissingsrecht ligt bij bewoner

Je neemt **zelf de beslissing** om vrijwillig terug te keren.

1.4 Fedasil biedt ondersteuning om terug te keren

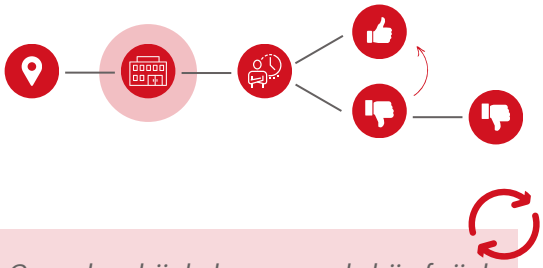
Als je zou beslissen om terug te keren, **kan Fedasil je ondersteunen** om de terugkeer te organiseren. Als je beslist vrijwillig terug te keren tijdens de procedure of binnen de 60 dagen na de beslissing van het CGVS waartegen je geen beroep indient, kan je **eventueel een hogere ondersteuning krijgen**. Ik kan je in contact brengen met een terugkeerconsulent.

Heb je als begeleider nood aan meer informatie over het programma vrijwillige terugkeer of wil je de bewoner extra tools geven? Neem een kijkje op fedasilinfo.

Opgelet: niet alle herkomstlanden komen in aanmerking voor re-integratiesteun, een overzicht van de landen die niet in aanmerking komen vind je hier.

Als de bewoner niet wil praten over vrijwillige terugkeer:
Ik begrijp dat het niet jouw plan is om terug te keren en respecteer jouw keuze om hier nu niet over te praten. Ik wil gewoon dat je weet dat je steeds bij mij terecht kan als je omwille van een of andere reden toch zou beslissen om terug te keren, bijvoorbeeld als er iets gebeurt in jouw thuisland.

2 Eerste maanden in opvang

Bij dit sleutelmoment hoef je geen nieuwe informatie mee te delen. Ga wel na bij de bewoner als hij of zij de basisinformatie van het eerste sleutelmoment "Aankomst in België" heeft begrepen en weet dat vrijwillige terugkeer op elk moment mogelijk is. Indien nodig, kan je deze informatie herhalen.

3 Wachten op de beslissing

Doelstelling

Bij dit sleutelmoment komt vrijwillige terugkeer enkel aan bod als de bewoner lang moet wachten op een beslissing van het CGVS of wanneer er een andere aanleiding is om over vrijwillige terugkeer te spreken. Soms vertelt de bewoner iets over wat er met zijn of haar familie is gebeurd, of brengt hij of zij het onderwerp terugkeer zelf ter sprake. Als begeleider kan je op dat moment peilen naar de houding van de bewoner ten aanzien van terugkeer en de situatie in het thuisland.

Checklist

- **Herhaling**
  - Basisinformatie over vrijwillige terugkeer
- **Verloop van vrijwillige terugkeer**
- **Houding t.a.v terugkeer en situatie in thuisland**

3.1 Herhaling

De bewoner weet hoe vrijwillige terugkeer verloopt. Indien nodig, kan je de basisinformatie van het eerste sleutelmoment "Aankomst in België" herhalen.

3.2 Verloop van vrijwillige terugkeer

Je kan op elk moment beslissen om terug te keren:

- Indien je **tijdens de procedure** beslist om terug te keren, moet je zelf afstand doen van jouw VIB. Vervolgens wordt jouw procedure stopgezet en zal DVZ je een bevel om het grondgebied te verlaten (BGV) geven. **Let op:** als je opnieuw internationale bescherming zou aanvragen, beschouwt men dit als een volgend verzoek.

- Vrijwillige terugkeer is ook mogelijk **als je reeds internationale bescherming kreeg**, mits je afstand doet van je verblijfsstatuut. **Let op**: als je opnieuw internationale bescherming zou aanvragen, beschouwt men dit als een volgend verzoek en gaat het CGVS opnieuw onderzoeken of je nog altijd nood hebt aan internationale bescherming.

- Vrijwillige terugkeer is ook mogelijk voor **migranten zonder wettig verblijf of personen die in een andere procedure zitten** dan een verzoek om internationale bescherming, zoals regularisatie, gezinshereniging, verblijf als toerist, student... Als je in een lopende procedure zit, moet je zelf afstand doen van deze procedure. Vervolgens wordt jouw procedure stopgezet en zal DVZ je een bevel om het grondgebied te verlaten geven.

Het terugkeerproces bestaat uit **verschillende stappen** en kan, afhankelijk van specifieke noden van de persoon en het herkomstland, enkele weken tot maanden duren.

1 Stap 1: Vrijwillige terugkeer aanvragen

Als je zou kiezen om terug te keren, zal ik je in contact brengen met een **terugkeerconsulent van Fedasil of een partner van de Internationale Organisatie voor Migratie** (**IOM**) bij wie je een aanvraag kan indienen. Je kan zelf ook bellen naar het gratis nummer **0800 32 745**.

2 Stap 2: Reisdocumenten

Om terug te keren heb je **geldige reisdocumenten nodig**. Als je geen reisdocumenten hebt, moet je zelf naar de a**mbassade van je herkomstland** gaan om ze aan te vragen. Fedasil betaalt de kosten voor de reisdocumenten terug.

3 Stap 3: Organisatie van de reis

Fedasil of IOM zorgt voor de **praktische organisatie** van de reis, zoals het boeken van de **vliegtuigtickets**. Fedasil betaalt de vliegtuigtickets.

Als je een medische problematiek hebt, is het mogelijk dat de luchtvaartmaatschappij wilt weten of het voor jou veilig is om te vliegen. Je kan dan best aan je arts vragen om een **medisch attest** op te maken waarin staat dat je mag vliegen.

4 Stap 4: Terugkeer en re-integratie voorbereiden

Om de terugkeer voor te bereiden, heb je een **aantal afspraken** bij een **terugkeerconsulent**. De terugkeerconsulent legt het proces uit en verzamelt de informatie die nodig is om je terugkeer te organiseren, zoals jouw persoonsgegevens voor de boeking en de plek waar je naartoe wil terugkeren.

Als jij of de familieleden die met jou terugkeren **specifieke noden hebben of uit een bepaald herkomstland komen**, kan je via **Caritas International, IOM of Fedasil** in jouw land van herkomst **extra steun** krijgen om te re-integreren na terugkeer. Die steun kan je gebruiken om bijvoorbeeld zelf een bedrijfje op te zetten, medische kosten te betalen, huisvesting te regelen of werk te zoeken. Niet iedereen krijgt deze hulp, elke situatie is anders. Als je beslist vrijwillig terug te keren tijdens de procedure of binnen de 60 dagen na de beslissing van het CGVS waartegen je geen beroep indient, kan je **eventueel een hogere ondersteuning krijgen**.

Als je in aanmerking komt voor **re-integratiesteun**, zal je enkele keren in gesprek gaan met een **re-integratieconsulent**. Samen bekijken jullie welke ondersteuning je nodig hebt eens je terug bent in jouw herkomstland. Deze info wordt doorgegeven aan de lokale partnerorganisatie in je herkomstland, die je verder zal begeleiden na terugkeer. Opgelet: **niet alle landen** komen in aanmerking voor re-integratiesteun.

5 Stap 5: Terugreis

Een **medewerker van IOM of Fedasil** begeleidt je in de luchthaven tot aan de grenscontrole. Als je niet alleen kan reizen, kan iemand van Fedasil of IOM met je meegaan tot in jouw land van herkomst.

De luchtvaartmaatschappij bepaalt hoeveel bagage je mag meenemen. **Je mag het aantal stuks en het maximumgewicht niet overschrijden.**

Als je dat wil, kan ook onderzocht worden of iemand je kan opwachten wanneer je aankomt.

6 Stap 6: Re-integratie

Als je in aanmerking komt voor re-integratiesteun, zal een lokale partner je in jouw herkomstland begeleiden. Ze geven je advies hoe je jouw re-integratiesteun kan gebruiken en voeren de betalingen uit.

Heb je als begeleider nood aan meer informatie over het programma vrijwillige terugkeer of wil je de bewoners extra tools geven? Neem een kijkje op vrijwilligeterugkeer.be en raadpleeg de flyers en brochures.

Heb je als begeleider meer informatie nodig over het re-integratieluik? In deze nota vind je meer info.

3.3 Houding t.a.v. terugkeer en situatie in thuisland

Als begeleider kan je de volgende vragen stellen aan de bewoner om te peilen naar zijn of haar kijk op terugkeer en de situatie in het thuisland.

Zo maak je terugkeer bespreekbaar:

Heb je al gedacht wat je gaat doen als je een negatieve beslissing zou krijgen en niet in België kan blijven?

Kan je je voorstellen om terug te keren? Wat zou terugkeer voor jou betekenen?

Wil je me vertellen waarom je niet kan of wil terugkeren?

Heb je nog contact met je familie of vrienden in je thuisland? Hoe gaat het met hen?

Heb je met je familie of vrienden gesproken over een mogelijke terugkeer? Wat denken ze daarvan?

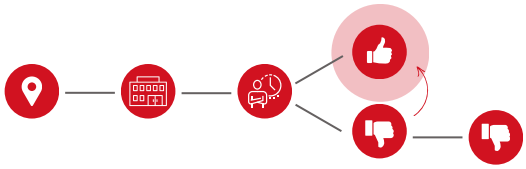
Wat deed je in je thuisland? Denk je dat je hetzelfde zou kunnen of willen doen als je terugkeert?

Wat heb je eventueel nodig om terug te keren?

Welke mogelijkheden zie je bij een eventuele terugkeer?

4 Positieve beslissing

Doelstelling

De bewoner kent de gevolgen van terugkeer naar het herkomstland nadat hij of zij een verblijfsstatus heeft gekregen. De bewoner weet ook dat Fedasil kan helpen om terug te keren.

Checklist

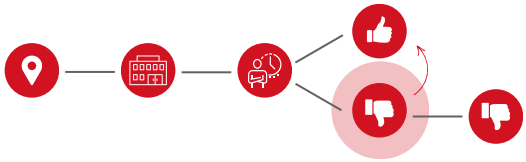
- **Vrijwillige terugkeer is mogelijk**

4.1 Vrijwillige terugkeer is mogelijk

Als je naar jouw eigen herkomstland gaat, **kan je jouw vluchtelingenstatus of subsidiaire bescherming verliezen.**

Als je toch zou beslissen om terug te keren, **kan Fedasil je helpen**. Dan moet je wel afstand nemen van jouw vluchtelingenstatus of subsidiaire bescherming. Het is niet mogelijk om later opnieuw internationale bescherming aan te vragen in België omwille van dezelfde redenen.

5 1ste negatieve beslissing

Doelstelling

Je motiveert de bewoner om (opnieuw) actief na te denken over zijn of haar toekomst, met vrijwillige terugkeer als een mogelijke optie. De bewoner kent de mogelijkheden van het programma voor vrijwillige terugkeer, zodat hij of zij een geïnformeerde beslissing kan nemen.

Het terugkeertraject voorziet in deze fase twee verplichte gesprekken. Het eerste gesprek vindt plaats nadat de bewoner een negatieve beslissing van het CGVS heeft gekregen. Het tweede gesprek volgt na de hoorzitting bij de RvV, indien de bewoner een schorsend beroep heeft ingediend bij de RvV.

Checklist

A. Na de negatieve beslissing van het CGVS

- **Herhaling**
  - Basisinformatie over vrijwillige terugkeer
  - Verloop van vrijwillige terugkeer
  - Houding t.a.v. terugkeer en situatie in thuisland
- **Afstemming op individuele noden en situatie van de bewoner**
- **Hogere re-integratiesteun voor VIB die geen schorsend beroep indient**

B. Na de hoorzitting van het schorsend beroep bij de RvV

- **Herhaling**
  - Basisinformatie over vrijwillige terugkeer
  - Verloop van vrijwillige terugkeer
  - Houding t.a.v. terugkeer en situatie in thuisland
- **Mogelijke beslissingen RvV en gevolgen**
- **Open terugkeerplaatsen**
- **Afstemming op individuele noden en situatie van de bewoner**

A. Na de negatieve beslissing van het CGVS

5.1 Herhaling

Ga even terug naar sleutelmoment 1 "Aankomst in België" en 3 "Wachten op de beslissing", en herneem deze informatie indien nodig.

5.2 Afstemming op individuele noden en situatie van de bewoner

Naargelang de belemmeringen die de bewoner noemt om terug te keren, bespreek je samen welke mogelijkheden het programma voor vrijwillige terugkeer biedt.

Geeft de bewoner bijvoorbeeld aan niet te kunnen terugkeren omwille van medische redenen, dan kan je als begeleider uitleggen dat Fedasil een specifiek programma heeft voor personen met medische noden.

5.3 Hogere re-integratiesteun voor VIB die geen schorsend beroep indient

Als je beslist vrijwillig terug te keren binnen de 60 dagen na de beslissing van het CGVS waartegen je geen beroep indient, kan je **eventueel een hogere ondersteuning krijgen**.

Indien de bewoner geen schorsend beroep indient bij de RvV of geen schorsend beroep kan indienen, is zijn of haar procedure internationale bescherming afgelopen. Zie sleutelmoment 6 "Definitieve negatieve beslissing".

Opgelet:

De re-integratiesteun kan variëren naargelang de noden en het herkomstland van de bewoner. Het budget wordt bepaald door de re-integratiepartners. Doe geen uitspraken over het bedrag om geen valse verwachtingen te creëren. Voor meer informatie kan je steeds de dienst vrijwillige terugkeer van Fedasil contacteren. Hieronder vind je de contactgegevens en adressen.

0800 32 745
Gratis nummer

TERUGKEER LOKETTEN

Brussel
Rue d'Arenberg 10

Gent
Dok-zuid 23

Antwerpen
Lamorinièrestraat 137

Charleroi
Boulevard Frans Dewandre 1A

Liège
Tour Paradis Rue de Fragnée 2

vrijwilligeterugkeer@fedasil.be

Als de bewoner niet wil praten over vrijwillige terugkeer:

Ik begrijp dat dit een moeilijk onderwerp is en ik respecteer jouw keuze om hier niet over te praten. **Ik wil gewoon dat je weet dat je steeds bij me terecht kunt als je informatie over terugkeer zou willen**. Als je een schorsend beroep indient bij de RvV, zal ik je nadat je een hoorzitting hebt gehad opnieuw informatie over vrijwillige terugkeer geven.

5.3 Herhaling

Ga even terug naar sleutelmoment 1 "Aankomst in België" en 3 "Wachten op de beslissing". Herneem deze informatie indien nodig.

5.4 Mogelijke beslissingen RvV en gevolgen

Nu je de hoorzitting hebt gehad bij de RvV, zal je binnenkort een beslissing ontvangen. De beslissing kan positief of negatief zijn. Als de RvV een negatieve beslissing neemt, is jouw procedure internationale bescherming afgelopen en dit betekent dat je België moet verlaten.

Het is dus belangrijk dat je goed nadenkt wat je in dat geval zal doen. Het is mijn taak om je te informeren over de optie vrijwillige terugkeer. Als je beslist vrijwillig terug te keren binnen de 60 dagen na de beslissing van de RvV, kan je **eventueel een hogere ondersteuning krijgen**. Het is niet mijn bedoeling om je te overtuigen om terug te keren. Ik wil je enkel informatie geven over deze optie, zodat je een geïnformeerde beslissing kan nemen.

5.5 Open terugkeerplaatsen (OTP)

Als je een negatieve beslissing zou krijgen van de RvV, word je toegewezen aan een open terugkeerplaats waar je 30 dagen kan verblijven en ondersteuning krijgt om een beslissing te nemen over je toekomst.

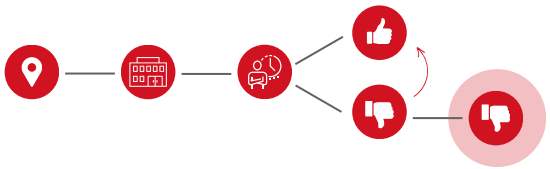
Als de bewoner niet wil praten over vrijwillige terugkeer:

Ik begrijp dat dit een moeilijk onderwerp is en ik respecteer jouw keuze om hier niet over te praten. **Ik wil gewoon dat je weet dat je bij mij terecht kan als je informatie over terugkeer wil**. Als je een negatieve beslissing zou krijgen van de RvV, zal ik je opnieuw informatie over vrijwillige terugkeer geven.

6

Definitieve negatieve beslissing

Doelstelling

De bewoner begrijpt dat hij of zij een definitieve negatieve beslissing heeft gekregen en er een einde komt aan het recht op materiële hulp. De bewoner weet dat hij of zij een toewijzing aan een open terugkeerplaats zal krijgen.

Je motiveert de bewoner om (opnieuw) actief na te denken over zijn of haar toekomst, met vrijwillige terugkeer als een mogelijke optie. De bewoner kent de mogelijkheden van het programma voor vrijwillige terugkeer, zodat hij of zij een geïnformeerde beslissing kan nemen.

Checklist

- **Herhaling**
  - Basisinformatie over vrijwillige terugkeer
  - Verloop van vrijwillige terugkeer
  - Houding t.a.v. terugkeer en situatie in thuisland
  - Afstemming op individuele noden en situatie van de bewoner
- **Definitieve negatieve beslissing: bewustmaking**
- **Open terugkeerplaatsen**

6.1 Herhaling

Ga even terug naar sleutelmoment 1 "Aankomst in België" en 3 "Wachten op de beslissing". Herneem deze informatie indien nodig.

6.2 Definitieve negatieve beslissing: bewustmaking

Nu je een definitieve negatieve beslissing hebt gekregen, is jouw procedure internationale bescherming afgelopen en moet je België verlaten. Weet dat dit kan via het programma voor vrijwillige terugkeer. Als je beslist vrijwillig terug te keren binnen de 60 dagen na de beslissing van het RvV, kan je **eventueel een hogere ondersteuning krijgen**.

6.3 Open terugkeerplaatsen (OTP)

Je wordt toegewezen aan een open **terugkeerplaats** waar je ondersteuning krijgt om een beslissing te nemen over je toekomst.

Als je instemt om mee te werken aan het terugkeertraject kan je er **30 dagen** verblijven. Meewerken betekent dat je je aan de afspraken met de maatschappelijk werker en de **ICAM-coach** houdt. Als je niet meewerkt, moet je de open terugkeerplaats 30 dagen na de betekening van de definitieve negatieve beslissing verlaten. **De open terugkeerplaatsen bevinden zich in opvangcentra van Fedasil**. Hier verblijven ook bewoners die nog in de procedure zitten. Het zijn open centra, je mag dus net zoals de andere bewoners het centrum op elk moment verlaten. De begeleiding in een OTP bestaat uit een aantal verplichte gesprekken met de maatschappelijk werker van Fedasil en een ICAM-coach van DVZ, om jou te helpen een weloverwogen beslissing te nemen over jouw toekomst.

Zolang je recht hebt op materiële hulp, wordt er geen gedwongen terugkeer georganiseerd vanuit een open terugkeerplaats. Pas wanneer je dit recht verliest, geen toestemming meer hebt om op het grondgebied te verblijven en de opvangstructuur weigert te verlaten, kan men overgaan tot een verwijdering en gedwongen terugkeer.

Als je een toewijzing aan een open terugkeerplaats hebt gekregen, moet je binnen de vijf werkdagen naar daar verhuizen. Als je ervoor kiest om er niet heen te gaan, moet je onze opvangstructuur verlaten.

Indien de bewoner in aanmerking komt voor een uitzondering op een OTP-toewijzing:

In bepaalde situaties, krijg je een uitzondering en hoef je niet naar een open terugkeerplaats te gaan.

Heb je meer informatie nodig als begeleider? Raadpleeg de instructie: "Materiële hulp – recht, beëindiging en verlenging van materiële hulp".

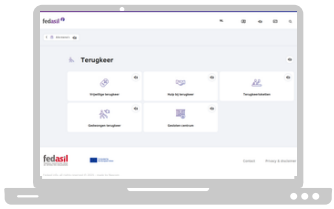
Als de bewoner niet wil praten over vrijwillige terugkeer:

Ik begrijp dat dit een moeilijk onderwerp is en ik respecteer jouw keuze om hier niet over te praten. **Ik wil gewoon dat je weet dat terugkeer altijd mogelijk is. Als je er later ooit voor zou kiezen om toch terug te keren, kan je altijd terecht bij een van de terugkeerloketten van Fedasil voor meer informatie.**

Informatietools

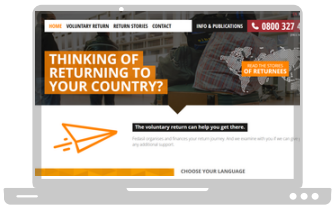
Tijdens de begeleiding, kan je als begeleider de volgende informatietools over vrijwillige terugkeer raadplegen. Nadien kan de bewoner deze ook zelfstandig gebruiken om de informatie verder te laten bezinken.

Volgende informatietools kunnen gebruikt worden om te informeren over vrijwillige terugkeer:

Fedasil info:
fedasilinfo.be

Website vrijwillige terugkeer:
vrijwilligeterugkeer.be

Brochure vrijwillige terugkeer beschikbaar in 21 talen op:
vrijwilligeterugkeer.be

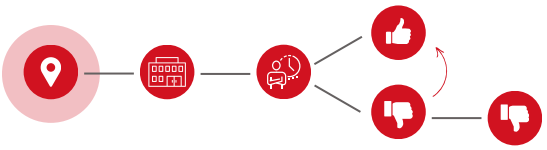

TOEKOMSTPERSPECTIEVEN

LEVEN ZONDER WETTIG VERBLIJF

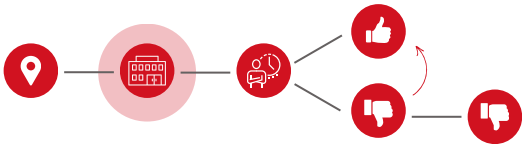
1 Aankomst in België

Doelstelling

Bij dit sleutelmoment is het niet nodig om over leven zonder wettig verblijf te informeren.

2 Eerste maanden in opvang

Doelstelling

De bewoner weet dat het wettig verblijf in België eindigt en hij of zij het grondgebied moet verlaten, zodra er een definitieve negatieve beslissing valt over het verzoek om internationale bescherming. De bewoner kent de risico's en de belangrijkste rechten die nog gelden bij onwettig verblijf.

Checklist

Basisinformatie

- **Einde wettig verblijf in België**
- **Geen recht op inkomen of steun**
- **Recht op dringende medische hulpverlening**
- **Recht op onderwijs voor kinderen zonder wettig verblijf**

2.1 Einde wettig verblijf in België

Tijdens je procedure internationale bescherming heb je het recht om in België te verblijven. Als je echter **een definitieve negatieve beslissing** krijgt in jouw procedure stopt je verblijfsrecht en zal **DVZ beslissen dat je België moet verlaten**.

Als je zelf kiest om toch in België te blijven, **riskeer je vastgehouden te worden in een gesloten centrum of woonunit van DVZ** (als er minderjarige kinderen zijn) om later gedwongen te moeten terugkeren.

Heb je als begeleider nood aan meer informatie of wil je de bewoner extra tools geven? Neem een kijkje op de webpagina van DVZ over gesloten centra of woonunits.

2.2 Geen recht op inkomen of steun

Als je een **definitieve negatieve beslissing** krijgt, **moet je de opvangstructuur verlaten**. Je mag **niet meer legaal werken** en je hebt ook **geen recht op steun van het OCMW** of andere materiële of financiële steun.

2.3 Recht op dringende medische hulpverlening

Iedereen in België heeft **recht op dringende medische hulpverlening, ook mensen zonder wettig verblijf.** Je kan dus nog altijd naar een dokter gaan als je ziek bent en het OCMW betaalt de kosten.

Heb je als begeleider nood aan meer informatie over de toegang tot dringende medische hulpverlening of wil je de bewoner extra tools geven? Neem een kijkje op fedasilinfo.

2.4 Recht op onderwijs voor kinderen zonder wettig verblijf

Alle minderjarigen in België, ook kinderen zonder wettig verblijf, hebben recht op onderwijs. Bovendien geldt er voor iedereen een leerplicht. Jouw minderjarige kinderen mogen dus naar school blijven gaan.

3 Wachten op de beslissing

Doelstelling

Bij dit sleutelmoment komt leven zonder wettig verblijf enkel aan bod als de bewoner lang moet wachten op een beslissing van het CGVS. Het doel is de bewoner voor te bereiden een weloverwogen keuze te maken tussen de verschillende toekomstopties, in het geval van een negatieve beslissing.

Geef niet enkel de basisinformatie uit sleutelmoment 2 "Eerste maanden in opvang" mee, maar vertel ook over de risico's op uitbuiting en de mentale impact. De bewoner is zich er dus van bewust wat het betekent om zonder wettig verblijf te leven.

Checklist

- **Basisinformatie herhalen**
  - Einde wettig verblijf in België
  - Geen recht op inkomen of steun
  - Recht op dringende medische hulpverlening
  - Recht op onderwijs voor kinderen zonder wettig verblijf
- **Risico op uitbuiting**
- **Mentale impact**

3.1 Herhaling

Ga even terug naar sleutelmoment 2 "Eerste maanden in opvang" en herneem deze informatie indien nodig.

3.2 Risico op uitbuiting

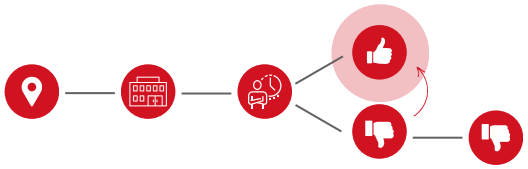
Mensen zonder wettig verblijf zijn vaak het slachtoffer van uitbuiting door werkgevers of huisbazen.
Meer informatie over uitbuiting vind je in het luik 'Werk'.

3.3 Mentale impact

Naast het risico op gedwongen terugkeer of uitbuiting, is het een hele uitdaging om zonder recht op inkomen in basisbehoeften zoals wonen, eten, hygiëne en kleding te voorzien. **Leven zonder wettig verblijf is dus niet gemakkelijk en kan op termijn zwaar beginnen wegen.**

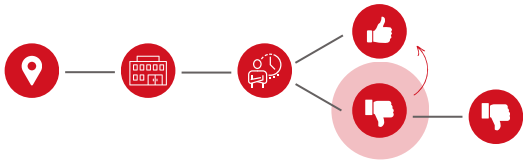
4 Positieve beslissing

Doelstelling

Bij dit sleutelmoment is het niet nodig om over leven zonder wettig verblijf te informeren.

5 1ste negatieve beslissing

Doelstelling

Je motiveert de bewoner om (opnieuw) actief na te denken over zijn of haar toekomst. De bewoner kent de gevolgen van een leven zonder wettig verblijf, zodat hij of zij een geïnformeerde beslissing kan nemen.

Checklist

- **Herhaling**
  - Einde wettig verblijf in België
  - Geen recht op inkomen of steun
  - Recht op dringende medische hulpverlening
  - Recht op onderwijs voor kinderen zonder wettig verblijf
  - Risico op uitbuiting
  - Mentale impact
- **Sociale begeleiding en juridische hulp**
- **Huisvesting**
- **Leven op straat**
- **Automatische afsluiting van de bankrekening**

5.1 Herhaling

Ga even terug naar sleutelmoment 2 “Eerste maanden opvang ” en 3 “Wachten op de beslissing”. Herneem deze informatie indien nodig.

5.2 Sociale begeleiding en juridische hulp

Als je een definitieve negatieve beslissing krijgt, moet je de opvangstructuur verlaten en kan ik je niet meer helpen. Fedasil heeft in Brussel een infopunt, het **Fedasil Info Point**, waar je terecht kan voor sociale begeleiding en juridische hulp. Je vindt de contactgegevens op **fedasilinfo.**

Je kan in België ook hulp vragen bij **verschillende middenveldorganisaties** die gespecialiseerd zijn in de rechten van vreemdelingen. Je hebt ook nog altijd recht op een **gratis pro-deo advocaat**.

Heb je als begeleider nood aan meer informatie over sociale begeleiding of juridische hulp of wil je de bewoner extra tools geven? Neem een kijkje op fedasilinfo.

5.3 Huisvesting

Als je een definitieve negatieve beslissing krijgt, moet je de opvangstructuur verlaten en **zelf op zoek gaan naar een plaats waar je kan wonen** als je beslist het bevel om het grondgebied te verlaten (BGV) niet te respecteren en toch op het Belgische grondgebied te verblijven.

Heb je als begeleider nood aan meer informatie over huisvesting of wil je de bewoner extra tools geven, neem een kijkje in het luik 'Huisvesting'.

5.4 Leven op straat

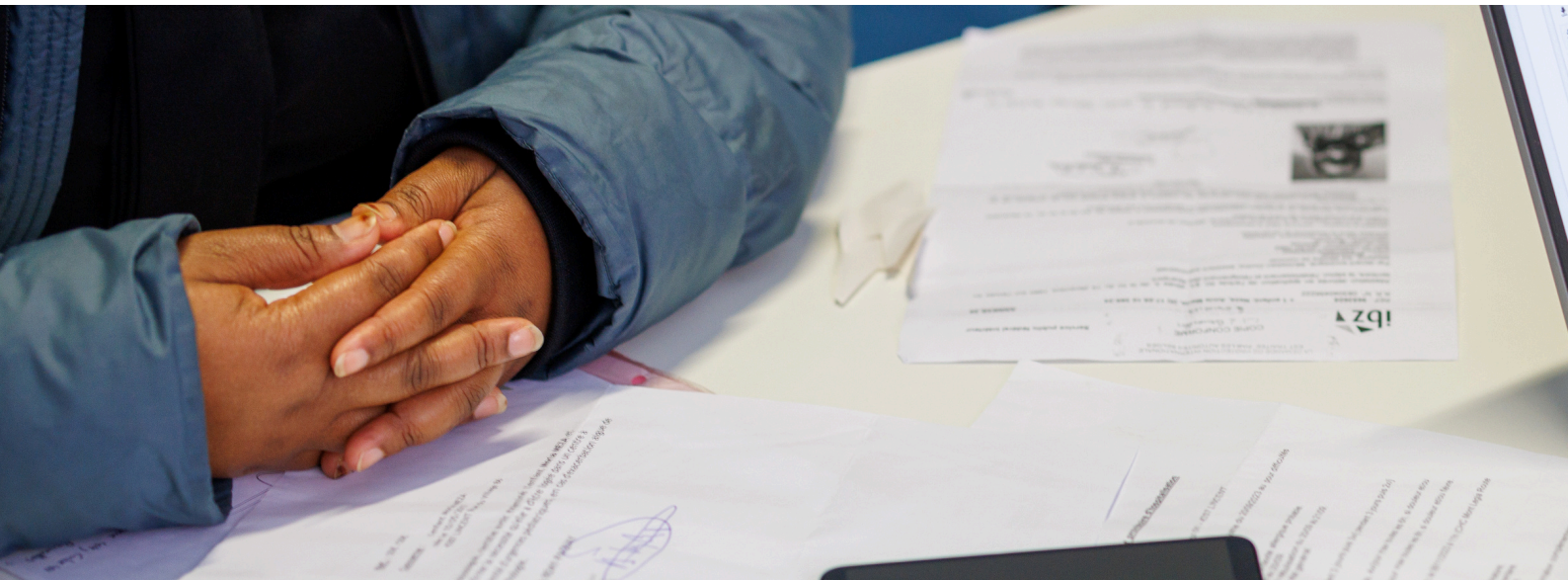
Mensen die geen huisvesting vinden, niet bij vrienden of kennissen kunnen logeren en geen plek hebben in de noodopvang, hebben vaak geen andere keuze dan op straat leven.

Leven op straat weegt door verschillende factoren - zoals extreme weersomstandigheden of het continue gevoel van stress - op je fysieke en mentale gezondheid.

Leven op straat kan erg onveilig zijn. Je kan het slachtoffer worden van agressie, zowel door andere daklozen als door niet-dakloze personen. Je kan ook bestolen worden. Het gebeurt zelfs regelmatig dat je schoenen of GSM worden gestolen. Je kan ook in contact komen met personen die verslaafd zijn aan alcohol of drugs, wat ook voor onveilige situaties kan zorgen.

5.5 Automatische afsluiting bankrekening

Als je een bevel om het grondgebied te verlaten (BGV) krijgt, kan je **geen bankrekening meer openen.** Als je al een rekening hebt, wordt die **automatisch geblokkeerd**. Denk er aan om **je geld op tijd af te halen** en **jouw bankrekening af te sluiten**.

6 Definitieve negatieve beslissing

Doelstelling

De bewoner begrijpt dat hij of zij een definitieve negatieve beslissing heeft gekregen en dat hiermee een einde komt aan het wettig verblijf. Je motiveert de bewoner om (opnieuw) actief na te denken over zijn of haar toekomst.

De bewoner kent de gevolgen van leven zonder wettig verblijf, zodat hij of zij een geïnformeerde beslissing kan nemen. Kiest de bewoner voor een leven zonder wettig verblijf, dan begrijpt hij of zij zelf verantwoordelijk te zijn voor de gevolgen.

Checklist

- **Herhaling**
  - Einde wettig verblijf in België
  - Geen recht op inkomen of steun
  - Recht op onderwijs voor kinderen zonder wettig verblijf
  - Risico op uitbuiting
  - Mentale impact
  - Toegang tot dringende medische hulpverlening
  - Medische zorgen door middenveldorganisaties
  - Sociale begeleiding en juridische hulp
  - Huisvesting
  - Leven op straat
  - Automatische afsluiting bankrekening
- **Geen wettig verblijf meer - medewerkingsplicht**
- **Materiële hulp voor families met kinderen zonder wettig verblijf**

6.1 Herhaling

Ga even terug naar sleutelmoment 2 “Eerste maanden opvang”, 3 “Wachten op de beslissing” en 5 “1ste negatieve beslissing”. Herneem deze informatie indien nodig.

6.2 Geen wettig verblijf meer - medewerkingsplicht

Je hebt een **definitieve negatieve beslissing** gekregen in jouw procedure internationale bescherming. Dat betekent dat er **een einde komt aan het verblijfrecht dat je had tijdens die procedure** en DVZ zal beslissen dat **je België moet verlaten**. Deze beslissing geldt trouwens voor de volledige Schengenzone.

Je bent verplicht om België te verlaten en mee te werken met DVZ. Zolang je in België verblijft, betekent dit dat je:

- jouw adres en contactgegevens moet doorgeven, zodat DVZ je kan bereiken.
- naar de afspraken moet gaan als de ICAM-coach of een andere dienst van DVZ je uitnodigt en je hun vragen moet beantwoorden.
- moet vertellen wie je bent en waar je vandaan komt zodat ze je identiteit kunnen vaststellen.
- moet meewerken om reisdocumenten te bekomen bij de ambassade van jouw herkomstland,.
- medische documenten moet overmaken of meewerken aan medische onderzoeken als die noodzakelijk blijken.
- identiteits- en reisdocumenten moet overmaken als DVZ dit vraagt.

Als je niet meewerkt, kan:

- DVZ je vragen om je op regelmatig tijdstippen aan te melden bij DVZ of het politiekantoor.
- DVZ je vasthouden in een gesloten centrum of een woonunit (als er minderjarige kinderen zijn) om je gedwongen terug te sturen.
- dit ook een impact hebben op de duur van het inreisverbod. Dit is de periode waarin je niet naar de Schengenzone mag reizen.

Heb je als begeleider nood aan meer informatie over de medewerkingsplicht of wil je de bewoner extra tools geven? Neem een kijkje op website van DVZ.

6.3 Materiële hulp voor families met kinderen zonder wettig verblijf

Als je **minderjarige kinderen hebt met specifieke noden** en je hulp nodig hebt om voor hen te zorgen, kan je **via het OCMW** van jouw gemeente een **opvangplaats aanvragen bij Fedasil**. Als het OCMW je aanvraag goedkeurt, zal Fedasil je een opvangplaats aanbieden in een een woonunit van DVZ.

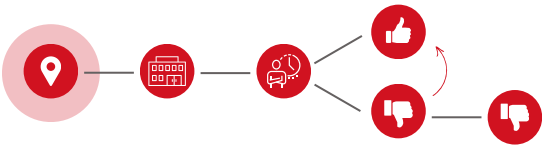

TOEKOMSTPERSPECTIEVEN

ANDERE VERBLIJFSOPTIES IN BELGIË OF ELDERS

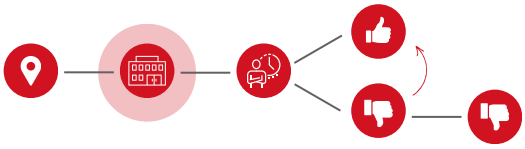
1 Aankomst in België

Doelstelling

Bij dit sleutelmoment hoef je geen informatie te geven over andere verblijfsopties.

2 Eerste maanden in opvang

Doelstelling

De bewoner weet dat gezinshereniging pas mogelijk is nadat hij of zij een vluchtelingenstatus heeft gekregen of als hij of zij twee jaar lang subsidiaire bescherming toegekend kreeg. De bewoner weet dat het niet mogelijk is om een verblijfsstatuut aan te vragen op basis van tewerkstelling. Indien de bewoner vragen heeft over andere verblijfprocedures zoals medische of humanitaire regularisatie, kan je de informatie uit sleutelmoment 5 "Eerste negatieve beslissing" geven.

Checklist

Basisinformatie

- **Gezinshereniging**
- **Tewerkstelling**

Naast het verzoek om internationale bescherming zijn er ook andere procedures om in België te verblijven.

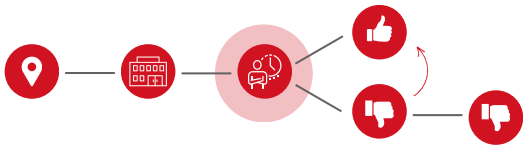
2.1 Gezinshereniging: niet tijdens de procedure internationale bescherming

Als jouw partner, minderjarige kinderen of meerderjarige kinderen met een beperking die in het buitenland verblijven ook naar België zouden willen komen, moet je weten dat **jullie enkel gezinshereniging kunnen aanvragen indien je een vluchtelingenstatuut hebt of als je twee jaar lang subsidiaire bescherming toegekend kreeg. Tijdens jouw procedure internationale bescherming is dit nog niet mogelijk.** Weet ook dat deze procedure veel kost en lang duurt.

2.2 Tewerkstelling: verblijfstatuut aanvragen op basis van werk niet mogelijk voor VIB

Als VIB **kan je vanuit België geen verblijfsrecht verkrijgen op basis van tewerkstelling.** Als je nu al werkt of later een job zou vinden, betekent dit dus niet dat je op basis hiervan een verblijf kan aanvragen vanuit België. Als je een gecombineerde vergunning of Europese blauwe kaart wil aanvragen, kan je dit enkel vanuit het buitenland doen.

3 Wachten op de beslissing

Doelstelling

Geef bij dit sleutelmoment enkel informatie over andere verblijfopties, als de bewoner lang moet wachten op een beslissing van het CGVS of als hij of zij hier zelf vragen over stelt. Zo'n vragen kunnen gaan over hoe zijn of haar familie naar België kan komen of als hij of zij in België mag verblijven als hij of zij werk heeft. Geef dan niet enkel de basisinformatie uit sleutelmoment 2 "eerste maanden in opvang", maar leg ook uit hoe die procedures verlopen.

De bewoner weet welke voorwaarden gelden voor gezinshereniging na een positieve beslissing en kent het verloopt van de procedure gecombineerde vergunning.

Checklist

- **Herhaling**
  - Gezinshereniging
  - Tewerkstelling
- **Verloop van de procedure gezinshereniging**
- **Verloop van de procedure gecombineerde vergunning**

3.1 Herhaling

Ga even terug naar sleutelmoment 2 "Eerste maanden in opvang" en herneem deze informatie indien nodig.

3.2 Verloop van de procedure gezinshereniging

Als jouw gezinsleden in het buitenland verblijven, kunnen ze **via gezinshereniging een visum aanvragen** bij de dichtstbijzijnde ambassade van België.

Als je gezin in België is, kunnen jullie de vraag indienen bij de gemeente waar jullie wonen. DVZ zal de aanvraag behandelen.

Deze procedure is complex en er gelden strikte regels, daarom vraag je best juridisch advies aan een advocaat. Je hebt verschillende documenten nodig, die bovendien vertaald moeten worden. De belangrijkste documenten zijn: reisdocumenten, geboorteakte, huwelijksakte, een uittreksel uit het strafregister en medische attesten. **Houd er ook rekening mee dat de aanvraag duur is**. Denk aan kosten voor het visum, de reisdocumenten, vertalingen, legalisaties, de reis zelf en kosten voor medische attesten.

Je dient de aanvraag best zo snel mogelijk in nadat je erkend werd als vluchteling. Vanaf zes maanden na de toekenning van je statuut gelden er extra voorwaarden. Je moet dan aantonen dat je huisvesting en voldoende bestaansmiddelen hebt voor je gezin en dat je een ziekteverzekering hebt geregeld. Als je subsidiaire toegekend kreeg, kan je de aanvraag pas na twee jaar indienen.

Het kan enkele maanden duren voor je een antwoord krijgt. Als DVZ jullie aanvraag goedkeurt, krijgen jouw gezinsleden een tijdelijk verblijf.

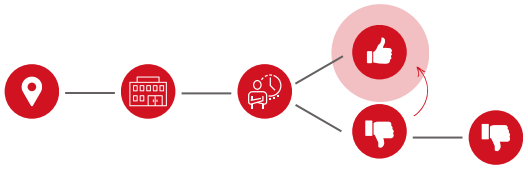
Heb je als begeleider nood aan meer informatie over gezinshereniging of wil je de bewoner extra tools geven? Neem een kijkje op fedasilinfo of de website van DVZ.

3.3 Verloop van de procedure gecombineerde vergunning

Als VIB of als je geen wettig verblijf hebt, kan je deze aanvraag enkel indienen via een Belgische ambassade in het buitenland. De procedure moet worden opgestart door een werkgever. Je kan deze aanvraag niet voor alle beroepen indienen. Bovendien verschillen de regels in Vlaanderen, Brussel en Wallonië.

Heb je als begeleider nood aan meer informatie over de gecombineerde vergunning of wil je de bewoner extra tools geven? Neem een kijkje op de website van DVZ.

4 Positieve beslissing

Doelstelling

De bewoner weet hoe hij of zij gezinshereniging kan aanvragen voor zijn of haar gezinsleden.

Checklist

Herhaling

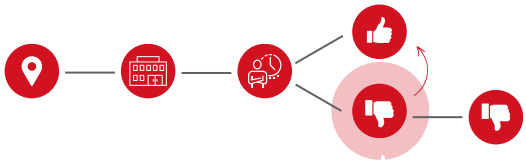
- Verloop van de procedure gezinshereniging

4.1 Herhaling

Ga even terug naar sleutelmoment 3 "Wachten op de beslissing" en herneem indien nodig de informatie over het verloop van de procedure gezinshereniging.

5 1ste negatieve beslissing

Doelstelling

De bewoner weet welke andere verblijfopties er zijn bij een eerste negatieve beslissing en heeft een realistisch beeld van de slaagkansen.

- Je motiveert de bewoner om (opnieuw) actief na te denken over zijn of haar toekomst. Indien de bewoner een beroep indient bij de RvV, kan je wachten met dit gesprek tot hij of zij een hoorzitting heeft gehad bij de RvV.

- Indien de bewoner geen schorsend beroep indient bij de RvV of geen schorsend beroep kan indienen, is zijn of haar procedure internationale bescherming afgelopen. Zie sleutelmoment 6 "Definitieve negatieve beslissing".

Checklist

- **Herhaling**
  - Gezinshereniging
  - Tewerkstelling
- **Medische regularisatie**
- **Humanitaire regularisatie**
- **VIB in een ander Europees land**
- **Vervolgverzoek internationale bescherming**
- **VIB op naam van het kind**

5.1 Herhaling

Ga even terug naar sleutelmoment 2 "Eerste maanden in opvang" en 3 "Wachten op de beslissing" en herneem indien nodig de informatie over gezinshereniging en de gecombineerde vergunning.

5.2 Medische regularisatie

MEDISCHE REGULARISATIE: ENKEL INDIEN GEEN BEHANDELING IN HERKOMSTLAND (9TER)

Als je zeer ernstig ziek bent en je in jouw herkomstland niet kan behandeld worden, kan je bij DVZ **een medische regularisatie aanvragen. Opgelet:** je moet ook kunnen aantonen dat je de medische verzorging die je nodig hebt, zoals specifieke medicatie of een behandeling, niet kan verkrijgen in je herkomstland. Weet wel dat DVZ slechts heel **uitzonderlijk** een medische regularisatie toekent.

VERLOOP VAN DE PROCEDURE MEDISCHE REGULARISATIE

Deze procedure verloopt schriftelijk en je vraagt best hulp aan een advocaat. Je dient de aanvraag in bij DVZ. DVZ zal jouw aanvraag pas behandelen nadat je procedure internationale bescherming volledig is afgerond. Het kan enkele maanden duren voor je een antwoord krijgt.

De procedure bestaat uit twee fases: de ontvankelijkheidsfase en de gegrondheidsfase.

- **In de ontvankelijkheidsfase** gaat DVZ na of je jouw identiteit voldoende hebt kunnen bewijzen (bijvoorbeeld via een paspoort of lopende procedure internationale bescherming), of jouw arts het standaardformulier van DVZ heeft gebruikt en of dit formulier bevestigt dat je ernstig ziek bent.
  - Als je aanvraag ontvankelijk is, krijg je een voorlopig verblijfstatuut in afwachting van de beslissing ten gronde.
  - DVZ kan jouw aanvraag tot regularisatie onontvankelijk verklaren als je fraude hebt gepleegd, een misdrijf hebt begaan of een gevaar vormt voor de openbare orde.

- **In de gegrondheidsfase** onderzoekt DVZ of je ernstig ziek bent en of de juiste medische zorg voorhanden is in jouw herkomstland. Indien DVZ jouw aanvraag aanvaardt, krijg je een tijdelijke verblijfskaart die verlengd kan worden. Je moet de opvangstructuur dan binnen de twee maanden verlaten.

Heb je als begeleider nood aan meer informatie over medische regularisatie of wil je de bewoner extra tools geven? Neem een kijkje op fedasilinfo of website van DVZ.

5.3 Humanitaire regularisatie: enkel in uitzonderlijke humanitaire omstandigheden (9bis)

Als je een negatieve beslissing krijgt in jouw procedure internationale bescherming en je door uitzonderlijke omstandigheden niet kan terugkeren naar je herkomstland, **kan je DVZ vragen om jouw verblijf te regulariseren om humanitaire redenen**. Er zijn geen wettelijke voorwaarden voor humanitaire regularisatie: DVZ beoordeelt elk dossier afzonderlijk en beslist of je in aanmerking komt.

Volgende situaties kunnen als uitzonderlijke humanitaire omstandigheden worden voorzien: behandeling van VIB duurt uitzonderlijk lang, de terugkeer naar jouw land van herkomst is in strijd met de internationale mensenrechten of je kind heeft een wettig verblijf in België.

Weet wel dat DVZ slechts heel uitzonderlijk een humanitaire regularisatie toekent.

VERLOOP VAN DE PROCEDURE HUMANITAIRE REGULARISATIE

Deze procedure verloopt schriftelijk. Je vraagt best hulp aan een **advocaat**. Deze procedure is niet gratis, je moet een **administratieve kost betalen**.

Je dient de aanvraag in **bij de gemeente waar je woont**. De gemeente vraagt de lokale politie om te controleren of je effectief verblijft op het adres dat je hebt opgegeven in de aanvraag. Als de woonstcontrole positief is, stuurt de gemeente de aanvraag door naar DVZ. DVZ behandelt je aanvraag pas nadat jouw procedure internationale bescherming volledig is afgerond. Het kan enkele maanden tot zelfs meer dan een jaar duren voor je een antwoord krijgt.

De procedure bestaat uit twee fases: de ontvankelijkheidsfase en de gegrondheidsfase.

- **In de ontvankelijkheidsfase** gaat DVZ na of je de administratieve kosten hebt betaald, of je je identiteit voldoende hebt bewezen (bijvoorbeeld via een paspoort of lopende procedure internationale bescherming) en of je hebt aangetoond dat je de aanvraag niet vanuit je herkomstland kon indienen.

- **In de gegrondheidsfase** onderzoekt DVZ of er zeer uitzonderlijke omstandigheden zijn waardoor je niet kunt terugkeren naar je land van herkomst en daarom in België moet verblijven.

DVZ kan je aanvraag weigeren als je fraude hebt gepleegd of een gevaar vormt voor de openbare orde.

Als je aanvraag wordt aanvaard, krijg je een tijdelijk verblijfsrecht. Vóór het einde van deze periode kun je een verlenging aanvragen, op voorwaarde dat de uitzonderlijke omstandigheden nog steeds gelden. Na de toekenning moet je de opvangstructuur binnen de twee maanden verlaten.

Heb je als begeleider nood aan meer informatie over humanitaire regularisatie of wil je de bewoner extra tools geven? Neem een kijkje op fedasilinfo of de website van DVZ.

5.4 VIB in een ander Europees land

Als je zou beslissen om naar een ander Europees land te migreren en daar een VIB indient, weet dan dat de Dublin-regels zullen gelden. Dublin is een wet in de Europese Unie die bepaalt dat slechts één Dublin-land jouw VIB kan behandelen. Je mag dus niet zelf kiezen welk land verantwoordelijk is voor jouw VIB. Omdat je hier in België een VIB hebt ingediend, zal België bevoegd blijven en zal een ander Dublin-land beslissen dat je naar België terug moet gaan voor jouw VIB.

5.5 Volgend verzoek om internationale bescherming

Als je van de RvV een negatieve beslissing krijgt op jouw eerste VIB, maar denkt nieuwe redenen of bewijzen te hebben waarom je alsnog internationale bescherming nodig hebt, kan je een nieuw VIB indienen. Het CGVS zal enkel de nieuwe elementen onderzoeken en nagaan of deze je kans op erkenning verhogen. Dit heet het **ontvankelijkheidsonderzoek**.

- Als je geen nieuwe feiten of bewijzen aanbrengt die je kansen op een erkenning vergroten, wordt je verzoek onontvankelijk verklaard. Tegen deze beslissing kan je een schorsend beroep indienen bij de RvV binnen de 10 dagen.

Opgelet: vanaf het derde VIB is dit beroep niet meer schorsend. Dit betekent dat jouw procedure internationale bescherming is afgelopen en je België moet verlaten. Je wordt toegewezen aan een open terugkeerplaats waar je 30 dagen kan verblijven en ondersteuning krijgt om een beslissing te nemen over jouw toekomst.

- Als jouw verzoek wel ontvankelijk wordt verklaard, wordt het ten gronde onderzocht. Vanaf dat moment, verloopt de procedure zoals bij je eerste VIB.

Een nieuw VIB betekent niet automatisch dat je in opvangstructuur mag verblijven. Fedasil kan beslissen dat je geen recht hebt op opvang tijdens het ontvankelijkheidsonderzoek. Je hebt in die periode wel recht op de terugbetaling van medische kosten door Fedasil. Als het CGVS jouw verzoek ontvankelijk verklaart, kan je opnieuw een opvangplaats aanvragen.

Asylum in Belgium

Wanneer jouw volgend onderzoek ontvankelijk wordt verklaard kan je opnieuw een oranje kaart krijgen, met deze oranje kaart krijg je ook opnieuw toegang tot de arbeidsmarkt.

Heb je als begeleider nood aan meer informatie over een volgend verzoek of wil je de bewoner extra tools geven? Neem een kijkje op fedasilinfo , de website Asylum in Belgium of de website van het CGVS.

5.6 VIB op naam van het kind

Jouw kinderen of kinderen van wie je de wettelijke voogd bent, volgen jouw procedure.

In uitzonderlijke gevallen kan een begeleid kind ook op eigen naam een VIB indienen. Jij kan het verzoek ook in naam van het kind indienen. Zo'n verzoek wordt beschouwd als een volgend verzoek. Het CGVS zal onderzoeken of **het kind eigen feiten aanhaalt die een afzonderlijke procedure rechtvaardigen**. Dit is het ontvankelijkheidsonderzoek.

Als het kind voldoende onderscheidingsvermogen heeft, wordt het door het CGVS uitgenodigd voor een interview. Het kind wordt geïnterviewd door iemand die gespecialiseerd is in het interviewen van kinderen. Het kind wordt bijgestaan door een advocaat en, indien het dat wenst, door een vertrouwenspersoon. Deze vertrouwenspersoon mag in principe geen deel uitmaken van de familie. Het moet gaan om iemand die vanwege zijn of haar beroep gespecialiseerd is in bijstand aan personen of in het vreemdelingenrecht. Hiervoor moet je wel toestemming vragen aan het CGVS.

- Als het CGVS oordeelt dat het kind geen eigen elementen aanhaalt die een apart verzoek rechtvaardigen, wordt het verzoek onontvankelijk verklaard. Je kan daartegen binnen de 10 dagen een schorsend beroep indienen bij de RvV.

Opgelet: vanaf het derde VIB is het beroep niet meer schorsend. Dat betekent dat de procedure is afgelopen en jullie België moeten verlaten. Jullie worden toegewezen aan een open terugkeerplaats waar jullie 30 dagen kunnen verblijven en begeleiding krijgen om een beslissing te nemen over jullie toekomst.

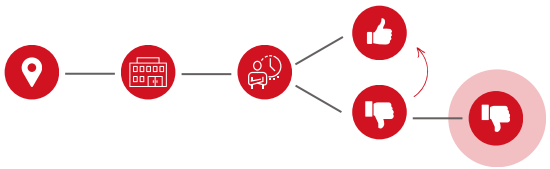
- Als het verzoek wél ontvankelijk wordt verklaard, onderzoekt het CGVS het verzoek ten gronde. Het CGVS kan dan beslissen om jouw kind een vluchtelingenstatuut of subsidiaire bescherming toe te kennen of te weigeren. Bij een weigering kunnen jullie binnen de 30 dagen een schorsend beroep indienen bij de RvV.

Een VIB van jouw kind betekent niet automatisch dat jullie in de opvang mogen verblijven. Tijdens het ontvankelijkheidsonderzoek kan Fedasil beslissen dat jullie geen recht hebben op opvang. Je kind heeft wel het recht op terugbetaling van medische kosten door Fedasil. Als het verzoek ontvankelijk wordt verklaard, kunnen jullie als gezin opnieuw opvang aanvragen.

Heb je als begeleider nood aan meer informatie over een volgend verzoek of wil je de bewoner extra tools geven? Neem een kijkje op fedasilinfo, de website Asylum in Belgium of de website van het CGVS.

6 Definitieve negatieve beslissing

Doelstelling

De bewoner begrijpt dat hij of zij een definitieve negatieve beslissing heeft gekregen en België moet verlaten.

Als de bewoner nog geen beslissing heeft genomen over terugkeer naar zijn of haar land van herkomst, motiveer je de bewoner om (opnieuw) actief na te denken over zijn of haar toekomst. Als de bewoner nog hoop stelt in andere verblijfopties, bespreek je deze opties samen.

Een bewoner die een andere procedure heeft lopen of overweegt om er een aanvraag voor in te dienen, heeft een realistisch beeld van de slaagkansen. Zo kan hij of zij een geïnformeerde beslissing nemen. De bewoner begrijpt bovendien dat het opstarten van een andere verblijfprocedure niet betekent dat hij of zij in de opvang mag verblijven.

Checklist

- **Herhaling**
  - Medische regularisatie
  - Humanitaire regularisatie
  - Tewerkstelling
  - VIB in een ander Europees land
  - Volgend verzoek om internationale bescherming
  - VIB op naam van het kind
- **Andere verblijfprocedures ≠ recht op opvang**

6.1 Herhaling

Ga even terug naar de sleutelmomenten 2 "Eerste maanden in opvang", 3 "Wachten op de beslissing" en 5 "1ste negatieve beslissing" en herneem indien nodig de informatie over de medische regularisatie, humanitaire regularisatie, de gecombineerde vergunning, Dublin-regels, volgend verzoek internationale bescherming en VIB op naam van het kind.

6.2 Andere verblijfprocedures ≠ recht op opvang

Jouw procedure internationale bescherming is afgelopen. Dat betekent dat DVZ je een bevel om het grondgebied te verlaten zal betekenen en je België moet verlaten. Je wordt toegewezen aan een open terugkeerplaats waar je 30 dagen kan verblijven en ondersteuning krijgt om een beslissing te nemen over je toekomstopties.

Het feit dat je nog wacht op een antwoord op je aanvraag tot medische of humanitaire regularisatie, betekent niet dat je in de opvang mag verblijven. Ook als je een volgend verzoek zou indienen of je kind een VIB zou indienen, kan Fedasil beslissen dat je tijdens het ontvankelijkheidsonderzoek geen recht hebt op opvang. Pas als het CGVS jouw verzoek ontvankelijk zou verklaren, kan je opnieuw een opvangplaats aanvragen.

PRE-INTEGRATIE

PRE-INTEGRATIE

LEVEN IN BELGIË

1

Aankomst in België

Doelstelling

De bewoner moet basisinformatie over België krijgen - het land waar hij of zij internationale bescherming aanvraagt en een bepaalde periode wordt opgevangen.

Checklist

Basisinformatie

- **Geografie (Europa)**
- **Talen**
- **Democratie/rechtsstaat**
- **Discriminatie en gelijkheid man/vrouw**
- **Weer**
- **Geld**
- **Digital skills**

1.1 Geografie

België is een klein land in West-Europa. Het ligt aan de Noordzee en grenst in het noorden aan Nederland, in het oosten aan Duitsland, in het zuidoosten aan Luxemburg en in het zuiden en westen aan Frankrijk. De hoofdstad is Brussel en België behoort tot de Europese Unie.

1.2 Talen

De drie landstalen zijn het Nederlands, het Frans en het Duits.
Brussel is officieel tweetalig: Nederlands en Frans.

1.3 Democratie/rechtsstaat

België is een democratisch en veilig land. Indien je een probleem hebt, kan je terecht bij jouw begeleider of, indien nodig en zonder vrees, bij de politie.

1.4 Discriminatie

- *Discriminatie*

Discriminatie is verboden in België. Alle Belgen zijn gelijk voor de wet. Je mag geen personen discrimineren op basis van:

Geslacht
(man of vrouw))

Etniciteit of
huidskleur

Origine
(nationaliteit)

Seksuele geaardheid
(houden van mannen of
vrouwen)

Geboorte

Leeftijd

Religie

Handicap

- *Gelijkheid man-vrouw*

In België zijn mannen en vrouwen gelijk voor de wet. Ze hebben dezelfde rechten. De wet verbiedt dat een vrouw niet dezelfde rechten als een man zou hebben, of omgekeerd.

1.5 Weer

Het weer in België kan koud, vochtig en wisselvallig zijn. Heb je geen aangepaste kledij, vraag dan aan je begeleider hoe je toegang tot kledij kan krijgen.

Heb je als begeleider meer informatie nodig over België of wil je de bewoner extra tools geven? Neem een kijkje op fedasilinfo.

1.6 Geld

In België betalen we met de euro, zoals in de meeste landen van de Europese Unie. Je kan overal contant betalen, met de bankkaart of elektronisch. Tegenwoordig gebeuren de meeste betalingen met de bankkaart of elektronisch. Je kan ook een bankrekening openen. Meer informatie hierover vind je in het luik "Werk".

1.7 Digital Skills

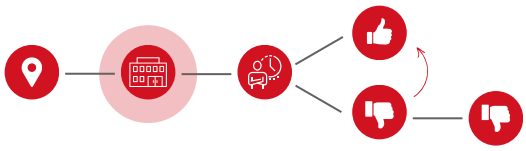
België is een vrij gedigitaliseerde samenleving.

Heb je als begeleider nood aan meer informatie over Digital Skills of wil je de bewoner extra tools geven? Neem een kijkje op fedasilinfo.

2

Eerste maanden in opvang

Doelstelling

De bewoner krijgt meer algemene info over België, waardoor hij of zij gemakkelijker wegwijs raakt en autonomer kan worden in België.

Checklist

- **Herhaling**
  - Geografie
  - Weer
  - Talen
- **Het politiek systeem**
- **Immigratie en diversiteit**
- **Taallessen**
- **Religie**
- **Vrijheden en normen**
- **Specialiteiten**

2.1 Herhaling

Ga even terug naar sleutelmoment 1 "Aankomst in België" en herhaal deze informatie indien nodig.

2.2 Het politiek systeem

België is een koninkrijk. De huidige koning, koning Filip, is het staatshoofd. Zijn rol is echter beperkt en eerder symbolisch.

De macht is verdeeld over de volgende drie niveaus:
- **Het parlement** - maakt de wetten
- **De regering** - voert de wet uit
- **De rechtbanken** - past de wet toe

Dit systeem biedt garantie op een **democratie**.

Het belangrijkste document in België is de **Belgische Grondwet, aangenomen in 1831.** De Grondwet vormt de basis voor de wetten in het land.

Het Belgisch politiek systeem is **heel ingewikkeld**, aangezien er verschillende bevoegdheidsniveaus bestaan met verschillende bevoegdheden.

België is een **federale staat**, bestaande uit drie gewesten:
- Het Vlaams Gewest
- Het Waals Gewest
- Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

België is een **participatieve democratie**. Dit betekent dat er **verkiezingen** zijn en de burgers stemmen om hun vertegenwoordigers te kiezen.

2.3 Immigratie en diversiteit

België heeft een geschiedenis van immigratie waardoor de maatschappij heel **divers** en **multicultureel** is.

2.4 Taallessen

Als nieuwkomer is het **belangrijk de taal te leren** om te kunnen werken, studeren en contacten te leggen in België. Praat met je begeleider om te weten hoe je toegang kan krijgen tot deze lessen tijdens je verblijf in de opvangstructuur.

Alle kinderen jonger dan 18 jaar leren Nederlands, Frans of Duits op school. Volwassenen kunnen zich inschrijven voor een taalcursus.

Heb je als begeleider meer informatie nodig over competentieverwerving of wil je de bewoner extra tools te geven? Neem een kijkje op fedasilinfo en in het luik "Competentieverwerving".

2.5 Religie

Er is **godsdienstvrijheid** in België. Je bent dus vrij om zelf een godsdienst te kiezen of je bent ook vrij om niet te geloven. Discriminatie op basis van godsdienst is verboden. Er kunnen **in België dus meerdere godsdiensten naast elkaar bestaan** en je vindt er uiteenlopende plaatsen om je geloof te belijden: kerken, moskeeën, synagogen....

De wet staat boven de godsdienst, die als een privéaangelegenheid wordt beschouwd en duidelijk los staat van politiek en rechtsstaat. Het praktiseren van een godsdienst kan alleen als je de wet naleeft. Religieuze regels zijn niet van toepassing en als ze in strijd zijn met een burgerlijke wet, dan moet je deze wet naleven. Zo is polygamie verboden in België, ook al is het in bepaalde religies toegestaan.

Ook is het wettelijk verboden om een niqab of boerka te dragen in het openbaar om veiligheidsredenen. Het is verboden om je gezicht te bedekken op openbare plaatsen, omdat personen herkenbaar moeten zijn. Het is ook belangrijk om te weten dat het niet altijd is toegestaan om op school en/of op de werkplek een hoofddoek te dragen in België; de regels kunnen variëren van plek tot plek.

Het feit dat een godsdienst iets voorschrijft, is geen geldige reden om de wet niet na te leven. Ook al is het homohuwelijk in sommige godsdiensten verboden, rechtvaardigt dit nooit discriminatie tegenover homoseksuele koppels.

2.6 Vrijheden en normen

Vrijheden

In de Belgische grondwet staan veel verschillende soorten vrijheden, denk maar aan: vrijheid van meningsuiting, vrijheid van godsdienst (zie punt "Religie" (2.5.)), gelijkheid voor de wet.

Later zijn nog andere vrijheden toegevoegd aan de wet, bijvoorbeeld:

- **Vrije partnerkeuze:** een gedwongen huwelijk is strafbaar in België, personen van hetzelfde geslacht mogen trouwen.

Er worden grenzen gesteld aan vrijheden en iedereen is verantwoordelijk voor zijn of haar daden, bijvoorbeeld:

- **Beperkingen van de vrijheid van godsdienst:** je hebt vrijheid van godsdienst, maar respecteert de regels van het samenleven, waarbij het dragen van een boerka verboden is.
- **Beperkingen van de vrijheid van meningsuiting :** verbod op racistische, discriminerende of homofobe uitlatingen.

In België maken we een onderscheid tussen **juridische** en **maatschappelijke normen**.

Juridische normen

De normen waarnaar in de wet wordt verwezen zijn juridische normen. **In België moeten alle inwoners de wet en de juridische normen respecteren.** Als deze normen niet worden nageleefd, kan een sanctie volgen, bijvoorbeeld een boete of gevangenisstraf. Het verbod op discriminatie en de gelijkheid tussen mannen en vrouwen behoren tot de wettelijke normen. Ga even terug naar sleutelmoment 1 'Aankomst in België' (1.4) voor meer informatie.

Maatschappelijke normen

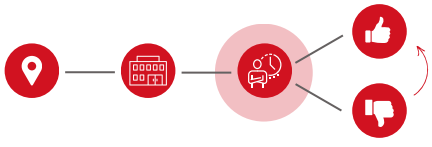
De maatschappelijke normen zijn niet in de wet opgenomen, maar **iedereen verwacht dat anderen ze kennen en respecteren**. Het is belangrijk om deze Belgische normen te leren kennen. Als iemand deze normen niet respecteert, zullen anderen al snel een negatief oordeel vellen over die persoon.

Bepaalde maatschappelijke normen:

- Het is belangrijk om **op tijd** te komen voor een afspraak. Te laat komen wordt gezien als een gebrek aan respect ten opzichte van de ander. Denk je te laat te komen? Breng de andere persoon op de hoogte door even te bellen of een berichtje te sturen.
- **Niet roepen** en **niet te luid praten**, want luid praten komt onbeleefd over.
- **Geen andere personen aanraken** zonder toestemming.
- In België zijn er heel veel **verschillende manieren om elkaar te begroeten**. Iemand die je goed kent begroet je anders dan iemand die je minder goed kent.

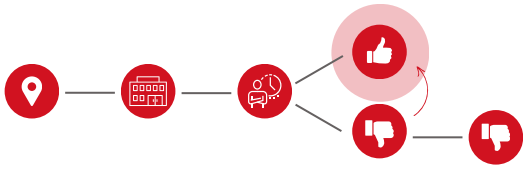
Heb je als begeleider meer informatie nodig over de vrijheden en normen of wil je de bewoner extra tools geven? Neem een kijkje op fedasilinfo.

3 Wachten op de beslissing

Bij dit sleutelmoment hoef je geen nieuwe informatie te geven. Je kan wel de informatie herhalen uit sleutelmoment 2 "Eerste maanden in opvang". De nood aan specifieke informatie hangt af van de situatie van de bewoner.

4 Positieve beslissing

Bij dit sleutelmoment hoef je geen nieuwe informatie te geven. Je kan wel de informatie uit sleutelmoment 2 "Eerste maanden in opvang" herhalen, de nadruk leggen op het integratieparcours en uitleggen hoe je de Belgische nationaliteit kan verkrijgen.

Checklist

- **Herhaling:**
  - Vrijheden en normen
- **Integratieparcours**
- **Belgische nationaliteit**

4.1 Herinnering: de vrijheden en de normen

Bij dit sleutelmoment hoef je geen nieuwe informatie te geven over vrijheden en normen. Indien nodig, kan je de basisinformatie herhalen uit sleutelmoment 2 "Eerste maanden in opvang" (2.6.).

4.2 Het integratieparcours

Als je het vluchtelingenstatuut of statuut subsidiaire bescherming hebt gekregen, moet je **het integratieparcours volgen om België** en de werking van ons land beter te leren kennen.

De thematische lessen - over België in het algemeen, gezondheidszorg, werk, rechten en plichten... - worden georganiseerd in de regio waar je woont. Je kan ook begeleiding krijgen in de zoektocht naar werk of een opleiding; of je kan (of "moet" als je niveau lager is dan A2) Nederlandse of Franse taallessen volgen.

Om toegang te krijgen tot het integratieparcours en de aanvullende begeleiding gelden soms bepaalde voorwaarden en/of wachtlijsten. Informeer daarom eerst in de gemeente waar je gaat wonen of je kan deelnemen.

Voor meer informatie, raadpleeg de websites van de verantwoordelijke organisaties voor het integratieparcours:

- **In Vlaanderen:**
  - **AGII**

- **In Wallonië:**
  - **Observatoire d'intégration** et **Parcours d'intégration**

- **In Brussel:**
  - **BON** (in het Nederlands): Welkom bij Bon, het Brussels onthaalbureau voor inburgering
  - **BAPA** (in het Frans):
    - Bapa BXL:opvang van nieuwkomers | Stad Brussel
    - Opvangparcours - Convivial
    - Via – Parcours d'accueil in Molenbeek of Schaarbeek

4.3 Belgische nationaliteit

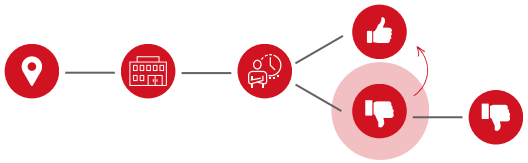
Je kan de Belgische nationaliteit aanvragen **nadat je gedurende vijf jaar wettelijk in België verbleven hebt**.

Er moeten verschillende voorwaarden vervuld zijn, zoals:

- Je moet minstens vijf jaar wettelijk in België verblijven.
- Je moet een verblijfsvergunning van onbepaalde duur hebben.
- Je moet geïntegreerd zijn in België, je beschikt bijvoorbeeld over een integratieattest.
- Je kan een van de drie landstalen spreken en schrijven.
- Je hebt reeds minstens 468 dagen gewerkt.

Zodra deze voorwaarden vervuld zijn, moet je je informeren bij de gemeente waar je woont en de procedure volgen.

5 Eerste negatieve beslissing

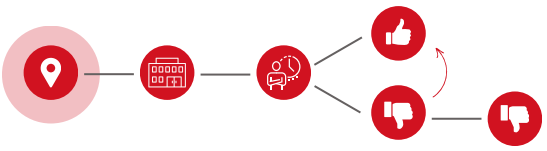
Bij dit sleutelmoment hoef je geen nieuwe informatie te geven. Je kan wel de basisinformatie herhalen uit sleutelmoment 1 "Aankomst in België", 2 "Eerste maanden in opvang" of 3 "Wachten op de beslissing". De nood aan specifieke informatie hangt af van de individuele situatie van de bewoner.

PRE-INTEGRATIE

WERK

1 Aankomst in België

Doelstelling

De bewoner kent de basisvoorwaarden om te mogen werken en weet wat de bijdrageregeling (cumul) is.

Checklist

- **Voorwaarden om te kunnen werken in België**
- **Bestaan van de cumulregeling**

1.1 Voorwaarden om te mogen werken als VIB

In België **mag je werken vanaf 18 jaar**, er bestaan enkele uitzonderingen voor jongeren vanaf 15 jaar. Zowel vrouwen als mannen werken. **De werkgever moet werk aangeven bij de overheid.** Zo kunnen sociale zekerheidsbijdragen en belastingen betaald worden. **Niet-aangegeven werk (ook zwartwerk genoemd) is verboden.**

In België **mag je vier maanden nadat je internationale bescherming hebt aangevraagd werken, zolang er nog geen beslissing is genomen in jouw procedure.** Voor het verstrijken van die vier maanden is werken niet toegestaan, dat valt onder clandestien werk (in de wet benoemd als illegaal werk, zie kader verderop).

Terwijl je wacht op toegang tot de arbeidsmarkt of het vinden van een job, kan je je alvast voorbereiden door:

- vrijwilligerswerk te doen,
- gemeenschapsdienst in de opvangstructuur te doen,
- Nederlandse of Franse les te volgen.

Deze activiteiten zullen je helpen om jouw taalvaardigheden en andere competenties te versterken, je zelfvertrouwen (terug) te winnen, een netwerk op te bouwen, meer te leren over werken in België en wat geld te verdienen (bv. gemeenschapsdienst).
Na die vier maanden mag je werken zodra de gemeente een stempel heeft gezet op het **immatriculatieattest (oranje kaart)** dat toestemming geeft om te werken.

Om als VIB te morgen werken in België moet je aan twee voorwaarden voldoen:

- Recht hebben om te mogen werken (vanaf vier maanden na verzoek en zolang je nog in procedure bent).
- In het bezit zijn van een geldig immatriculatie-attest met de vermelding 'toegang tot de arbeidsmarkt onbeperkt'.

Meer informatie voor begeleiders over het verschil tussen zwartwerk en clandestien werk vind je in de syllabus van Fairwork.

1.2 Cumul

Als je werkt terwijl je in een opvangstructuur verblijft, moet je een deel van jouw loon afstaan aan Fedasil om bij te dragen aan de opvang die je er krijgt. Dit heet de “cumul”.

Meer informatie voor begeleiders vind je in de instructie rond de cumul. Bewoners kunnen op fedasilinfo terecht voor meer uitleg en tutorialvideo’s.

2

Eerste maanden in opvang

Doelstelling

De bewoner weet hoe hij of zij werk kan zoeken en wat belangrijk is zodra je werk gevonden hebt. De bewoner is op de hoogte van de bijdrageregeling (cumul).

Checklist

Voor tewerkstelling

- Voorwaarden om te kunnen werken in België (immatriculatieattest, leeftijd…)
- Cumulregeling
- Hoe kan je een job vinden?
- Wat heb je nodig om te kunnen werken? (CV, bankkaart…)
- Voordelen tewerkstelling
- Zwartwerk en uitbuiting

VIB heeft een job gevonden

- Aandachtspunten bij werk (type contract, loon, diploma, afwezigheid, vakantie…)
- Arbeidsongeval
- Ziekteverzekering
- Sociale zekerheid en belastingen

Voor tewerkstelling

2.1 Voorwaarden om te kunnen werken in België

Basisinformatie nodig over dit onderwerp? Ga even terug naar sleutelmoment 1 "Aankomst in België" en herneem deze informatie indien nodig.

Om te mogen werken als VIB heb je een geldig **immatriculatieattest** (verder "oranje kaart" genoemd) van de gemeente nodig. Vier maanden nadat je internationale bescherming hebt aangevraagd, kan je een stempel 'onbeperkte toegang tot de arbeidsmarkt' verkrijgen op jouw oranje kaart. De aanvraag doe je bij de gemeente. De oranje kaart moet vervolgens om de acht maanden vernieuwd worden.

In België **mag je vier maanden nadat je internationale bescherming hebt aangevraagd werken**, mits er nog geen beslissing is genomen in jouw procedure. Voor het verstrijken van die vier maanden is werken niet toegestaan en valt dit onder clandestien of illegaal werk.

Opgelet. De toegang tot de arbeidsmarkt blijft afhankelijk van de geldigheid van jouw oranje kaart, zelfs als er een stempel 'onbeperkte toegang' op staat. Indien de oranje kaart niet meer geldig is, mag je in de praktijk niet meer werken. Daarom is het belangrijk om de vervaldatum van jouw oranje kaart goed in de gaten te houden en tijdig te laten verlengen (volgens de regels die gelden in de gemeente).

Zonder geldige oranje kaart mag je niet meer werken. Doe je dit toch, dan valt dit onder 'clandestien werk' (zie verder).

2.2 Cumulregeling

Als je werkt terwijl je in een opvangstructuur verblijft, moet je een deel van jouw loon afstaan aan Fedasil om bij te dragen aan de opvang die je krijgt. Dit heet de "**cumul**". Als je een job hebt, moet je dit melden aan jouw begeleider, die zal je uitleggen hoe deze cumulregeling precies werkt.

Meer informatie voor begeleiders vind je in de instructie rond de cumul. Bewoners kunnen op fedasilinfo terecht voor meer uitleg en tutorialvideo's.

2.3 Hoe kan je een job vinden?

In elke regio is er een **arbeidsbemiddelingsdienst** die jou kan helpen om werk te zoeken en waar je terecht kan met vragen. Meer informatie vind je op hun website:

- **Vlaanderen: VDAB**
- **Brussel: Actiris**
- **Wallonië: Forem**
- **Duitstalige gemeenschap: Arbeitsamt**

Zodra je de stempel voor toegang tot de arbeidsmarkt verkrijgt (**zie 2.1**), kan je je inschrijven als werkzoekende bij een arbeidsbemiddelingsdienst.

Een arbeidsbemiddelingsdienst kan jou helpen om:

- een opleiding of stage te zoeken,
- een CV of motivatiebrief op te stellen, of je voor te bereiden op een sollicitatiegesprek,
- vacatures te zoeken die passen bij jouw ervaring of interesses.

Daarnaast kan je ook terecht bij **interimkantoren of uitzendbureaus**. Dit zijn commerciële bedrijven die optreden als tussenpersoon tussen werkzoekenden en werkgevers. Afhankelijk van waar je verblijft, verschilt het aanbod aan interimkantoren.

Je kan natuurlijk ook rechtstreeks bij werkgevers solliciteren of online naar jobs zoeken. Een job vinden via jouw netwerk is ook een optie. Vraag eens rond bij andere bewoners in het opvangcentrum of bij kennissen, misschien hebben zij wel tips.

2.4 Wat heb je nodig om te kunnen werken?

Voor je begint te werken, breng je best een **aantal documenten in orde** die noodzakelijk of handig zijn bij het zoeken van een job.
Zoals je al weet heb je toegang nodig tot de arbeidsmarkt via de **oranje kaart.** Meer info hierover vind je bij punt **2.1.**

Daarnaast heb je ook een **CV, curriculum vitae**, nodig. Je kan hulp vragen bij een arbeidsbemiddelingsdienst of online templates gebruiken. Hier vind je een checklist van wat je op een CV moet vermelden.

Als je een job vindt, heb je een **bankrekening** nodig. In België zijn er veel verschillende banken (KBC, Belfius, Argenta, ING, BNP Paribas…). Je kiest zelf bij welke bank je een eerste rekening opent in België.

Normaal gezien kan je kiezen tussen twee soorten bankrekeningen: **de gewone bankrekening** of de **basisbankdienstrekening**. Aanvullende informatie voor begeleiders vind je in de fiche Bankdiensten.

Bij de zoektocht naar een job is het handig als je een **telefoonnummer en e-mailadres** hebt. Zet deze gegevens op jouw CV, zodat je meteen vlot kan communiceren met potentiële werkgevers. Tools voor **digitale vaardigheden** en het gebruik van de telefoon, vind je op fedasilinfo.

Voor sommige jobs heb je een **diploma** nodig. Indien je jouw diploma in het buitenland behaalde, is een gelijkschakeling soms vereist. Meer informatie vind je hier. Als je hooggekwalificeerd bent, vergeet dan niet om dit te vermelden wanneer je contact opneemt met een arbeidsbemiddelingsdienst.

2.5 Voordelen tewerkstelling

Een job hebben, brengt heel wat voordelen met zich mee. Hieronder een aantal voorbeelden:

- Je integreert makkelijker en leert sneller de taal.
- Je vindt makkelijker huisvesting.
- Je ontwikkelt nieuwe competenties.
- Je bouwt een netwerk uit.
- Je bent financieel onafhankelijker.
- Je draagt bij aan de samenleving.
- Je merkt vaak een positief effect op jouw mentaal welzijn.

2.6 Niet-officiële tewerkstelling: Illegaal werk, zwartwerk en uitbuiting

Het is niet toegelaten om te werken in België zonder toegang tot de arbeidsmarkt. Zie punt **2.1.**

De werkgever moet elke tewerkstelling aangeven, zodat er sociale zekerheidsbijdragen en belastingen betaald kunnen worden. Niet-aangegeven werk (ook wel zwartwerk genoemd), is niet toegelaten. **Ook bij niet-aangegeven werk heb je als werknemer arbeidsrechten.**

Economische uitbuiting kan voorkomen in alle sectoren, maar sommige sectoren worden in het bijzonder als risicosectoren beschouwd, zoals de bouw, schoonheidssalons (nagelstudio's, kapperszaken), handmatige carwash, horeca (cafés, restaurants, snackbars, shisha bars), schoonmaak, huishoudsector, sorteerbedrijven (afval, kledij) of land- en tuinbouw. Een zeer ernstige vorm van (economische) uitbuiting is mensenhandel. Bij mensenhandel maakt de werkgever misbruik van de kwetsbare situatie van de werknemer en stelt hem of haar tewerk op een manier die in strijd is met de menselijke waardigheid.

Bij vragen en twijfel kan je ook altijd bij je begeleider terecht.

AANGEGEVEN WERK
Aangegeven werk is werk dat door de werkgever wordt aangegeven bij de Nationale Dienst voor Sociale Zekerheid. Op aangegeven werk zijn sociale zekerheidsbijdragen (en belastingen) van toepassing en dit geeft werknemers sociale zekerheidsrechten.

NIET-AANGEGEVEN WERK
Niet-aangegeven werk, ook wel "zwartwerk" genoemd, is werk waarbij geen sociale zekerheidsbijdragen of belastingen worden betaald. Werknemers verwerven dus geen sociale zekerheidsrechten.

CLANDESTIEN WERK
We spreken van clandestien werk, in de wet ook "illegaal werk" genoemd, wanneer een derdelander in België werkt zonder daar toelating voor te hebben. Bijvoorbeeld als die persoon geen oranje kaart heeft, of een oranje kaart zonder toegang tot de arbeidsmarkt. Clandestien werk is over het algemeen niet-aangegeven werk.

ECONOMISCHE UITBUITING:
Elke situatie waarin de werkgever de arbeidsrechten van een werknemer niet respecteert, is een schendig van die rechten. Enkele voorbeelden: wanneer de werkgever een mondelinge arbeidsovereenkomst sluit, het loon niet correct betaalt, geen loonfiche geeft, de werktijden en werkuren niet respecteert of situaties van fysieke afhankelijkheid.

Wat kan je doen?

- Neem contact op met een **gespecialiseerde organisatie** (fairworkbelgium.be).
- Neem contact op met de **Arbeidsinspectie** (werk.belgie.be) en het **meldpunt voor sociale fraude** (meldpuntsocialefraude.belgie.be).

Een ernstigere vorm van economische uitbuiting is mensenhandel. Dit is het geval als de werkgever het recht op menselijke waardigheid schendt, bv. door de vrijheid van de persoon te beperken, huisvesting in erbarmelijke omstandigheden te voorzien…

- Neem contact op met **stophumantrafficking.be**
- Neem contact op met een van de **gespecialiseerde centra:**
  - **PAG-ASA** (pag-asa.be)
  - **PAYOKE** (www.payoke.be)
  - **SÜRYA** (asblsurya.org)

In de syllabus van Fairwork vind je als begeleider meer informatie over signalen en de juiste contactpunten.

VIB heeft een job gevonden

Als je werkt, moet je dit melden aan jouw begeleider. Je doet maandelijks aangifte en maakt de betaling in orde voor de bijdrageregeling 'cumul'.

2.7 Aandachtspunten bij werk

- Elke werknemer moet voor de eerste werkdag de **arbeidsovereenkomst (contract)** en het **arbeidsreglement** lezen en ondertekenen. Een aantal zaken (identiteiten werknemer en werkgever, duur van overeenkomst, brutobedrag van het loon…) moeten verplicht in de arbeidsovereenkomst staan.

Lees het contract goed na en stel vragen als iets niet duidelijk is.

Voor vragen over de arbeidsovereenkomst kunnen werknemers terecht bij de vakbond (meestal op voorwaarde dat ze lid zijn) en bij het contactcenter van Toezicht op Sociale Wetten (TSW).

- **Loon (deels) cash betalen is niet toegelaten** in België. Je hebt dus een rekeningnummer nodig waarop de werkgever jouw loon kan overschrijven. Het bankrekeningnummer van de werknemer moet ook op de arbeidsovereenkomst vermeld worden.

- De werkgever moet **de rechten van de werknemer** respecteren met betrekking tot verloning, werktijden, ziekte, veiligheid, arbeidsongevallen, verlof en ontslag.

- **Verlof**

Een werknemer kan gewettigd afwezig zijn zonder ziek te zijn. Verlof kan betaald of onbetaald zijn. Als er problemen zijn met het opnemen van vakantie, kan je contact opnemen met de vakbond.

- **Ziekte**

Als je ziek bent, moet je steeds de werkgever op de hoogte brengen. Je kan niet zomaar iemand anders sturen om je te vervangen.

Je moet naar de dokter gaan voor een medisch attest en dit attest zo snel mogelijk aan jouw werkgever bezorgen.

Als je aangesloten bent bij de ziekteverzekering (HZIV/mutualiteit, zie verder) dan heb je onder bepaalde voorwaarden recht op een vervangingsinkomen.

In de syllabus van Fairwork vind je voor begeleiders een checklist voor de eerste werkdag.

2.8 Arbeidsongeval

Wanneer een werknemer een ongeval heeft op het werk of onderweg van of naar het werk, spreekt men van een arbeidsongeval, waarvoor de werknemer is beschermd. Dit geldt ook bij niet-officiële tewerkstelling. Werkgevers zijn hiervoor verzekerd, het is belangrijk om jouw werkgever zo snel mogelijk op de hoogte te brengen.

Meer info voor begeleiders over arbeidsongevallen vind je in de syllabus Fairwork.

2.9 Ziekteverzekering

Wanneer je werkt, heb je het recht om je in te schrijven bij de ziekteverzekering. Die zorgt voor de terugbetaling van medische kosten en biedt uitkeringen bij loonverlies door ziekte, ouderschap of invaliditeit.

Je kan kiezen voor een aansluiting bij de gratis Hulpkas Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (HZIV) of bij een mutualiteit. Bij een mutualiteit betaal je lidgeld, maar krijg je ook extra vergoedingen en diensten.

Meer informatie nodig als begeleider? Raadpleeg de infofiche over Ziekteverzekering.

2.10 Sociale zekerheid en belastingen

In België wordt van iedereen die werkt een deel van het loon automatisch afgehouden.

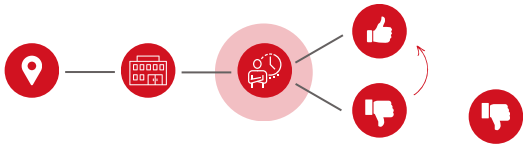
Een deel van het loon gaat naar de **sociale zekerheid**, zodat personen of gezinnen die door omstandigheden (zoals werkloosheid, arbeidsongeschiktheid, ziekte of pensioen) in financiële problemen komen, geholpen kunnen worden. De sociale zekerheid financiert ook de ziekteverzekering, die bijvoorbeeld zorgt voor de arbeidsongeschiktheidsuitkering als je door ziekte niet meer kunt werken.

Een stuk van het loon wordt ook ingehouden voor de **belastingen**. De overheid gebruikt dit geld om scholen, ziekenhuizen, wegen en andere voorzieningen op te richten en te onderhouden en om de opvang te betalen.

Deze afhoudingen zorgen voor een verschil tussen het bruto- en nettoloon.

Wil je als begeleider meer informatie over de belastingen en de belastingaangifte? Raadpleeg de infofiche.

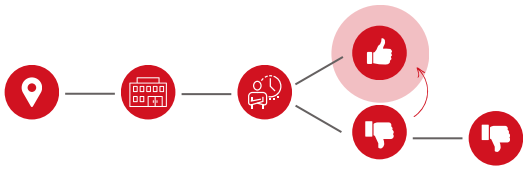
3 Wachten op de beslissing

Bij dit sleutelmoment valt er geen nieuwe informatie mee te delen. Indien nodig, kan je de basisinformatie uit sleutelmoment 2 "Eerste maanden in opvang" herhalen. De behoefte aan bijkomende specifieke informatie hangt voornamelijk af van of een bewoner een job heeft of niet.

4 Positieve beslissing

Doelstelling

De bewoner weet onder welke voorwaarden hij of zij mag werken na een positieve beslissing.

Checklist

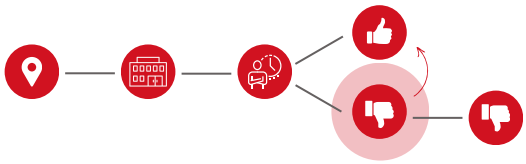
- Voorwaarden om te mogen werken na een positieve beslissing

4.1 Voorwaarden om te mogen werken

Als je erkend wordt als vluchteling of subsidiaire bescherming krijgt, krijg je onbeperkt toegang tot de arbeidsmarkt zolang jouw statuut geldig is.

De oranje kaart zal ingewisseld worden voor een A-kaart, het bewijs van inschrijving in het Vreemdelingenregister voor derdelanders is van beperkte duur.

5 1ste negatieve beslissing

Doelstelling

De bewoner kent de voorwaarden om te mogen werken na een eerste negatieve beslissing en kent de risico's van zwartwerk.

- *Een bewoner die een Dublin-beslissing kreeg, weet dat hij of zij niet meer mag werken.*
- *Een bewoner die een negatieve beslissing kreeg van het CGVS, weet dat hij of zij enkel mag werken bij het indienen van een beroep.*

Checklist

- **Voorwaarden om te mogen werken na een negatieve beslissing (Dublin/ CGVS)**
- **Herhaling risico clandestien werk en/ of niet-aangegeven werk**

5.1 Voorwaarden om te mogen werken

Pas als begeleider de informatie die je geeft aan, afhankelijk van de beslissing die de bewoner heeft gekregen (er is een verschil tussen een negatieve beslissing o.b.v. Dublin of een negatieve beslissing van het CGVS).

- **Dublin:** Wanneer een ander land dan België verantwoordelijk wordt gesteld voor de procedure van jouw verzoek om internationale bescherming (Dublin-procedure) ontvang je een beslissing 26quater. In dit geval mag je niet meer werken, zelfs niet als jouw oranje kaart nog geldig is. Een beroep tegen deze beslissing is niet schorsend en verleent dus ook geen toegang meer tot de arbeidsmarkt.
- **Negatieve beslissing CGVS:** Bij een negatieve beslissing van het CGVS ligt dit anders. Als je in beroep gaat tegen de beslissing van het CGVS, blijft het recht om te werken behouden tot de RvV een beslissing neemt in de beroepsprocedure.

Opgelet! tussen de negatieve beslissing en het indienen van een beroep mag je niet werken, zelfs al is je immatriculatieattest nog geldig. Zie ook punt **1.1.**

5.2 Zwartwerk

Bij dit sleutelmoment valt er geen nieuwe informatie mee te delen over clandestien werk. Indien nodig kan je de basisinformatie uit deel **1.1. en 2.6.** herhalen.

6

Definitieve negatieve beslissing

Doelstelling

De bewoner weet dat hij of zij na een definitieve negatieve beslissing niet meer mag werken en kent de risico's van clandestien werk.

Checklist

- **Voorwaarden om te mogen werken**
- **Herhaling risico clandestien werk/ niet-aangegeven werk**

6.1 Voorwaarden om te mogen werken

Nu de RvV een definitieve negatieve beslissing heeft genomen, heb je niet langer toegang tot de arbeidsmarkt.

6.2 Herhaling risico clandestien werk/niet-aangegeven werk

Bij dit sleutelmoment valt er geen nieuwe informatie mee te delen over clandestien werk en/ of niet-aangegeven werk. Indien nodig kan je de basisinformatie uit deel **1.1. en 2.6.** herhalen.

PRE-INTEGRATIE

HUISVESTING

1 Aankomst in België

Doelstelling

Bij dit sleutelmoment begrijpt de bewoner dat hij of zij niet verplicht is om in een opvangcentrum te verblijven, maar ook dat het voor veel mensen steeds moeilijker wordt om een betaalbare woning te vinden in België. Daarom is het belangrijk dat bewoners zelf hun kansen vergroten door aan de slag te gaan met de informatie die jij hen als begeleider geeft.

Checklist

- **Verblijf in het opvangcentrum - niet verplicht**
- **Huisvestingscrisis**

1.1 Verblijf in een opvangcentrum – niet verplicht

Het is niet verplicht om in een opvangcentrum te verblijven en dit heeft geen impact op jouw procedure. Als je zelf een plek hebt om te verblijven tijdens je procedure, kan dat. Je hebt het recht om een woning te huren tijdens jouw procedure.

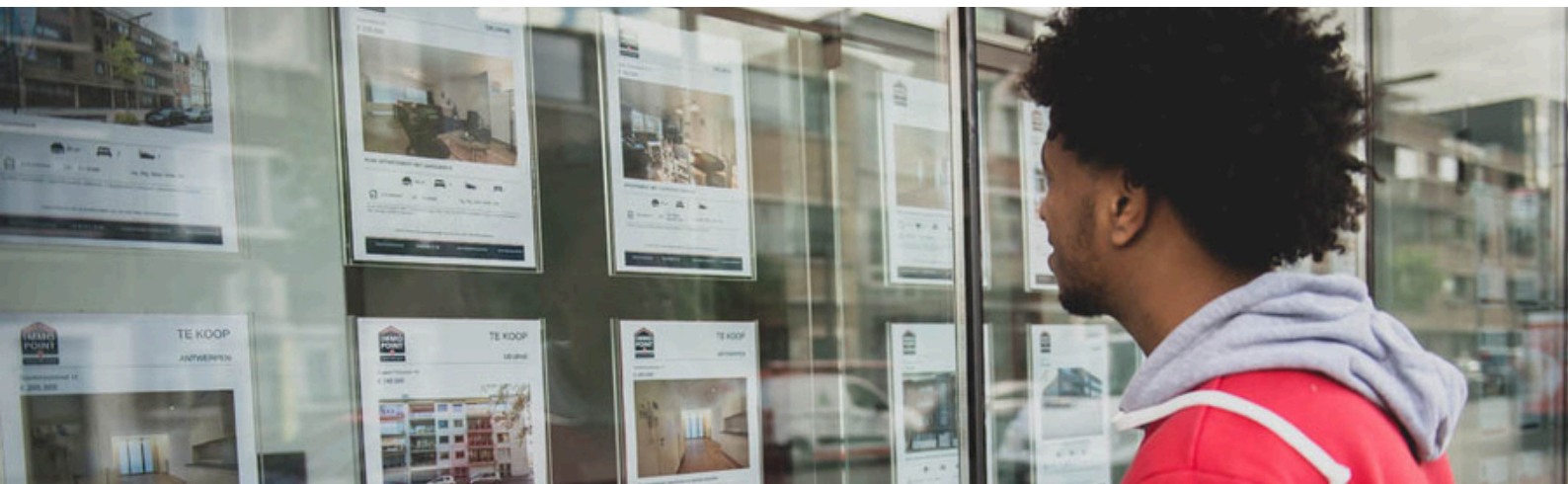
Besluit je tijdens je procedure de opvangstructuur te verlaten en verhuis je naar een privé-adres, of kreeg je een positieve beslissing, dan kan ik je een infogids meegeven met praktische tips over hoe je een woning kan zoeken. Vergeet zeker ook niet om je in te schrijven in de gemeente waar je terechtkomt, als je naar een privé-adres gaat, en om een adreswijziging te doen bij de asielinstanties als jouw procedure nog loopt.

1.2 Huisvestingscrisis

Weet dat het in België voor veel mensen moeilijk is om een woning te vinden, niet enkel voor erkende vluchtelingen. Daarom is het belangrijk om je tijdens jouw verblijf in het opvangcentrum **goed voor te bereiden**. Zo heb je later, als je een positieve beslissing zou krijgen, meer kans om een woning te vinden. **Stel vragen**, lees de beschikbare informatie, maar zet ook in op de **taal leren, een job zoeken of een diploma behalen**. Dankzij deze inspanningen, zal je later makkelijker een woning vinden.

Ik raad je aan om je op tijd te beginnen informeren. Zelfs wanneer je niet zeker bent van een positieve beslissing, loont het om je nu al goed voor te bereiden. Als je pas start nadat je een positieve beslissing hebt gekregen, zal je waarschijnlijk in tijdsnood komen.

Gelukkig bestaat er heel wat informatie die je kan gebruiken: neem een kijkje op fedasilinfo, waar je info en ook video's vindt in jouw eigen taal, en lees de handige infogids over huisvesting in België. Twijfel ook niet om mij vragen te stellen of hulp te vragen bij andere organisaties.

2 Eerste maanden in opvang

Bij dit sleutelmoment valt er geen nieuwe informatie mee te delen. Indien nodig, kan je de basisinformatie uit sleutelmoment 1 “Aankomst in België” herhalen.

3 Wachten op de beslissing

Doelstelling

De bewoner krijgt een realistisch beeld van wat hij of zij kan verwachten bij de zoektocht naar een eigen woning en wat jij als begeleider wel en niet kan doen. Je moedigt de bewoner aan om het beschikbare materiaal te gebruiken om zich zo goed mogelijk voor te bereiden.

Checklist

- **Je informeren over huisvesting**
- **Jouw budget**

3.1 Je informeren over huisvesting

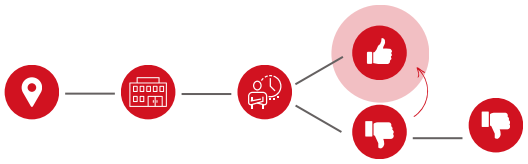
Je bent **zelf** verantwoordelijk voor de zoektocht naar huisvesting. Daarom raad ik je aan om je tijdens jouw verblijf hier in de opvangstructuur te informeren. Ik kan je een infogids meegeven met uitleg over de belangrijke thema’s rond huisvesting en een handleiding met handige oefeningen.

3.2 Jouw budget

Wees realistisch over het budget dat je aan de huur van een woning wil besteden. De gouden regel is dat je **nooit meer dan de helft van je inkomen mag uitgeven aan de kosten die bij wonen komen kijken**: de huur, vaste kosten en eventueel bijkomende kosten zoals internet/tv. Voorzie voldoende marge, zodat je voldoende budget overhoudt om van te leven. Bekijk de infogids voor meer informatie, je zal snel merken dat dit vaak geen eenvoudige opdracht is.

4 Positieve beslissing

Doelstelling

Bij dit sleutelmoment weet de bewoner welke stappen er volgen, zowel tijdens de zoektocht naar een woning als wat daarna komt. Idealiter kreeg de bewoner al de nodige informatie over de Belgische huizenmarkt, hoe je een woning vindt, wat een realistisch budget is... Is dat niet zo, geef de bewoner de infogids en de specifieke informatie die hij of zij nodig heeft.

Checklist

- **Volgende stappen**
  - Een LOI
  - Maaltijdcheques
  - Transitie in het opvangcentrum
- **Een woning gevonden**
  - Huurcontract en waarborg
  - Domicilie
  - Brandverzekering
  - Rechten en plichten
- **Ondersteuning**
  - OCMW, CPAS en APL

4.1 Volgende stappen

Nu je een positieve beslissing hebt gekregen, zijn er verschillende opties:

4.1.1 Een LOI

Een LOI, of Lokaal Opvang Initiatief, is een kleinschalige opvang georganiseerd door een OCMW. Het is belangrijk om te weten dat deze opvang tijdelijk is. Het is dus geen sociale woning waar je onbeperkt kan verblijven. In principe krijg je twee maanden de tijd om vanuit een LOI zelf een woning te zoeken. Of je hulp krijgt bij jouw zoektocht, verschilt van OCMW tot OCMW.

4.1.2 Maaltijdcheques

Krijg je een positieve beslissing, dan kan je het opvangcentrum meteen verlaten als je al een andere plek hebt om te verblijven. Je krijgt een bedrag aan maaltijdcheques ter ondersteuning. Je sociaal assistent zal je hier meer over vertellen. Let wel: eens je vertrekt, kan je niet meer terugkeren naar het opvangcentrum.

4.1.3 Transitie in het opvangcentrum

Als je geen eigen woonoptie hebt en geen plekje in een LOI kan bekomen, zal je vanuit het opvangcentrum een woning moeten zoeken. De zoektocht naar een woning is jouw verantwoordelijkheid. Soms kan een begeleider of vrijwilliger je hier bij helpen. Laat je begeleider weten welke woningen je gaat bezoeken en ga bij hem of haar langs als je vragen hebt over de stappen die je moet ondernemen.

Zelfs indien je vanuit het opvangcentrum een eigen woning moet zoeken kan Fedasil je ondersteunen met een bedrag aan maaltijdcheques als je een verblijfsoptie vindt binnen de drie maanden. Voor meer informatie hierover kan je terecht bij je sociaal assistent.

Vraag je sociaal assistent zeker naar de infogids rond huisvesting in België waarin we je de nodige informatie proberen geven.

4.2 Een woning gevonden

Proficiat, je hebt een woning gevonden! Er zijn nog een aantal belangrijke zaken die je in orde moet brengen. Meer uitleg vind je in de infogids.

4.2.1 Huurcontract en huurwaarborg

Zorg ervoor dat je huurcontract geldig is. Hoe een geldig contract er moet uit zien, vind je in de infogids. De huurwaarborg die je betaalt aan de verhuurder bedraagt maximaal drie maanden huur.

Als je onvoldoende middelen hebt, kan je vragen aan het OCMW van de gemeente waar je woont om de huurwaarborg voor te schieten die je dan vervolgens in stukjes terugbetaalt. Om deze aanvraag te doen, heb je een ongetekend exemplaar van het huurcontract of een schriftelijke bevestiging van de verhuurder nodig. Het kan wel enkele weken duren voor het OCMW een beslissing neemt. Als je tijd wil winnen, kan je ook een vriend vragen om jou het geld voor te schieten. Weet wel dat het OCMW hier dan niet meer in zal tussenkomen.

Er zijn in elke regio van België ook andere kanalen om je te ondersteunen bij het betalen van je huurwaarborg. Deze kan je vinden in de infogids huisvesting in het deel over huurwaarborg.

4.2.2 Een domicilie

Ga je zo snel mogelijk inschrijven in jouw nieuwe gemeente, eens het huurcontract is ondertekend. Je moet hiervoor binnen de acht dagen een afspraak maken bij de dienst Burgerzaken. Vergeet dit niet, want een officieel adres in België is heel belangrijk. In bepaalde steden en gemeenten kan je dit ook elektronisch doorgeven. Ga hiervoor naar de website van de stad of gemeente waar je woont.

4.2.3 Een brandverzekering

Een brandverzekering is verplicht en verzekert de woning tegen brand, natuurrampen, rookschade en waterschade. In je huurcontract staat normaal gezien wie deze verzekering afsluit: de huurder of de verhuurder. Als jij de verzekering moet afsluiten is het jouw verantwoordelijkheid om dit in orde te brengen. Doe dit zo snel mogelijk. Je kan hiervoor terecht bij een bank of een verzekeraar.

4.2.4 Rechten en plichten

Als huurder heb je niet alleen rechten, maar ook plichten tegenover je huisbaas. Het komt erop neer dat je zorg moet dragen voor de woning en ze in een goede staat achterlaten. Ook het op tijd betalen van de huur is heel belangrijk. Meer info over jouw rechten en plichten, vind je in de infogids.

4.2.5 Nutsvoorzieningen

Ga je alleen wonen? Dan zal je ook de aansluiting van elektriciteit, water, gas en internet moeten in orde brengen. Dit kan uitdagend zijn als je dit voor een eerste keer moet doen. In de infogids proberen we dit duidelijk voor je uit te leggen.

4.3 Ondersteuning

Na een positieve beslissing en wanneer je de opvangstructuur hebt verlaten, kan je met vragen terecht bij onder andere een OCMW. Voluit staat OCMW voor Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn.
Elke gemeente heeft een OCMW en enkel het OCMW van de gemeente waar jij verblijft, is verantwoordelijk om jou te ondersteunen. Iedereen die legaal in België verblijft en onvoldoende middelen heeft, kan bij het OCMW aankloppen om vragen te stellen of voor extra ondersteuning. Dit kan gaan om een vervangingsinkomen, hulp om de huurwaarborg voor te schieten of andere financiële of sociale ondersteuning. OCMW-hulp is meestal pas mogelijk nadat je een positieve beslissing hebt gekregen.

Je kan ook op andere plekken terecht met vragen over het leven in België. In Vlaanderen zijn er de CAW's (Centra Algemeen Welzijnswerk). Zij hebben kantoren in verschillende steden. Je kan er terecht met allerlei vragen, zoals over huisvesting, vrije tijd, mentaal welzijn of de opvoeding van je kinderen. Sommige CAW's helpen je ook bij het zoeken naar een woning.

Wil je meer weten over wat het OCMW voor jou kan doen of heb je een adressenlijst nodig van alle CAW's in Vlaanderen? Neem dan een kijkje in de infogids over huisvesting.

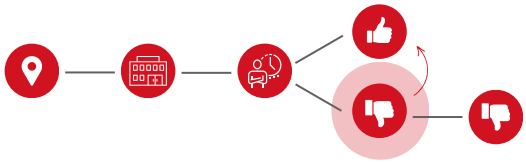
In Wallonië kunnen de Associations de Promotion du Logement (APL) een grote hulp zijn wanneer mensen op zoek zijn naar een woning en/of wanneer ze al een woning hebben . Ze bieden algemene begeleiding maar ook specifieke begeleiding op het gebied van huisvesting (bijvoorbeeld hulp bij het invullen van documenten voor de huurwaarborg en andere vormen van hulp, controle van het huurcontract...) Hier vind je een lijst van de APL's.

In Brussel kan Convivial mogelijk helpen bij het zoeken naar huisvesting (enkel op het grondgebied van Brussel). Verder biedt de organisatie ook begeleiding rond het wonen zelf.

Als begeleider is het belangrijk om te weten welke lokale organisaties of burgerinitiatieven erkende vluchtelingen helpen bij het zoeken naar huisvesting. Houd er rekening mee dat alle organisaties onder druk staan en vaak met wachtlijsten werken. In deze context zullen zij niet altijd in staat zijn om de personen die zij begeleiden snel en intensief te ondersteunen.

5 1ste negatieve beslissing

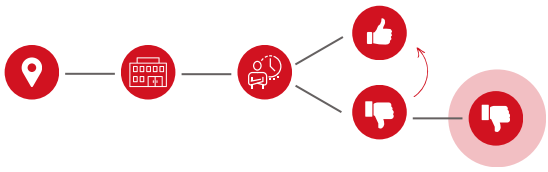

Doelstelling

Indien de bewoner een beroep indient bij de RvV en dus het recht op materiële hulp voorlopig behoudt, hoef je bij dit sleutelmoment geen nieuwe informatie te geven. Je kan wel altijd informatie uit de vorige sleultemoment herhalen, indien nodig.

Indien de bewoner geen beroep indient bij de RvV en dus het recht op materiële hulp verliest, geef je de informatie die je hieronder vindt bij sleutelmoment 6 'Definitieve negatieve beslissing'.

6 Definitieve negatieve beslissing

Doelstelling

De bewoner weet dat hij of zij, ook zonder wettig verblijf, toch nog enkele rechten heeft. Over het algemeen hebben mensen zonder wettig verblijf slechts een zeer beperkte toegang tot rechten en diensten in België, ook voor huisvesting.

Checklist

- **Huisvesting - zonder wettig verblijf**
- **Noodopvang/ daklozenopvang**

6.1 Huisvesting - zonder wettig verblijf

Als je beslist om het bevel om het grondgebied te verlaten niet te respecteren, zal je leven in België niet eenvoudig zijn. Volgens de wet mag je in België zonder wettig verblijf wel een huis of appartement huren. In de praktijk is dit echter heel moeilijk, omdat je zonder wettig verblijf meestal geen bankrekening hebt. Bovendien is de kans groot dat je geen eigenaar zal vinden die bereid is aan jou te verhuren, omdat je onwettig verblijft in België. Daarnaast heb je geen recht op steunmaatregelen van de overheid of het OCMW.

Toch is het belangrijk om te weten dat een huisbaas die misbruik maakt van jouw kwetsbare situatie en jou een woning aanbiedt die niet aan de basisnormen voldoet, hiervoor bestraft kan worden. Als een eigenaar bijvoorbeeld een hoge huurprijs vraagt voor een onveilige, ongezonde of onbewoonbare woning, kan je dit melden bij de gemeente waar je woont.

6.2 Noodopvang/ daklozenopvang

Als je daadwerkelijk op straat belandt, zijn er nog steeds mogelijkheden om de nacht warm en droog door te brengen in de daklozenopvang. Je kan er ook minimale begeleiding krijgen of antwoorden op je vragen. Afhankelijk van de regio waar je woont kan je terecht bij het OCMW of enkele andere instanties. Deze plaatsen zijn helaas wel beperkt, je bent dus niet zeker dat je er opvang zal krijgen.

Op fedasilinfo vind je een overzicht van de plaatsen waar je terecht kan.

PRE-INTEGRATIE

COMPETENTIE-VERWERVING

1 Aankomst in België

Doelstelling

De bewoner weet hoe hij of zij in België zijn of haar vaardigheden kan versterken, bijvoorbeeld via taallessen of vrijwilligerswerk.

Checklist

Basisinformatie

- **Opleidingen en taallessen**
- **Vrijwilligerswerk**
- **Leerplicht - 18 jaar**

1.1 Opleidingen en taallessen

In België kan je **opleidingen en taallessen** volgen tijdens de duur van je procedure. In afwachting van taallessen buiten de opvangstructuur, kan je aan je begeleider vragen of de opvangstructuur waar je verblijft zelf taallessen organiseert.

1.2 Vrijwilligerswerk

Als verzoeker om internationale bescherming (VIB) mag je **vrijwilligerswerk** doen. Dit is een mooie kans om nieuwe mensen te ontmoeten, de taal te oefenen en nuttige ervaringen op te doen. Bij vrijwilligerswerk help je anderen zonder ervoor betaald te worden, al is een kleine vergoeding soms mogelijk. Het is **goed voor je integratie in België** en kan later helpen bij het vinden van werk.

Heb je als begeleider nood aan meer informatie over vrijwilligerswerk of wil je de bewoner extra tools geven? Neem een kijkje op fedasilinfo.

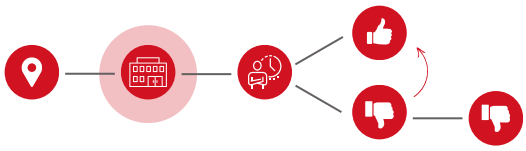
1.3 Leerplicht – 18 jaar

Elk kind in België mag naar school gaan, ongeacht zijn of haar nationaliteit of verblijfssituatie. **In België geldt een leerplicht voor alle kinderen van 5 tot 18 jaar.** Dat betekent dat elk kind verplicht is om naar school te gaan. De inschrijving in een school is gratis, maar dit geldt niet voor hogescholen, universiteiten of bepaalde privéscholen.

2

Eerste maanden in opvang

Doelstelling

De bewoner weet hoe hij of zij in België zijn of haar competenties kan versterken. De bewoner krijgt opnieuw basisinformatie over taallessen en vrijwilligerswerk, en weet welke opleidingen mogelijk zijn en hoe een diploma erkend kan worden.

Checklist

- **Taallessen**
- **Vrijwilligerswerk**
- **Opleidingen**
- **Erkenning buitenlands diploma**
- **Leerplicht - 18 jaar**

2.1 Taallessen

Als VIB kan je in België opleidingen volgen. In eerste instantie zijn taallessen het belangrijkst: Nederlands, Frans of Duits, afhankelijk van de regio waar je woont. **De taalkeuze en toegang tot taalcursussen hangen af van de regio waar de opvangstructuur gelegen is.** Afhankelijk van je niveau van geletterdheid kom je in een aangepast traject terecht.Taallessen helpen je op veel manieren in België. Zo is het bijvoorbeeld een belangrijke stap in de zoektocht naar een job of woning. Voor taallessen kan je terecht bij:

- **Vlaanderen:**
  - Agentschap Integratie en Inburgering
  - Antwerpen: Atlas
  - Gent: Amal
- **Brussel:**
  - Nederlands: Huis van het Nederlands
  - Frans: Vraag aan je begeleider waar je terechtkan voor Franse les.
- **Wallonië:**
  - Vraag aan je begeleider waar je terechtkan voor Franse les.
  - Meer info: Portail Alpha FLE
- **Duitstalige gemeenschap:**
  - Ostbelgien

2.2 Vrijwilligerswerk

De bewoner weet dat hij of zij **vrijwilligerswerk kan doen**. Als de bewoner nog geen vrijwilligerswerk doet en (nog niet) mag werken, kan je de basisinformatie uit sleutelmoment 1 "Aankomst in België" herhalen en nogmaals de voordelen ervan benadrukken.

.

2.3 Opleidingen

Om opleidingen te volgen heb je bijna altijd een oranje kaart (immatriculatieattest) nodig.
Meer informatie over de oranje kaart vind je in het luik "Werk" bij sleutelmoment 1 "Aankomst in België" en 2 "Eerste maanden in opvang".

2.3.1 Beroepsopleiding

Als je een beroepsopleiding volgt, leer je een (nieuw) beroep aan. Je leert bijvoorbeeld de **basisvaardigheden** om hulpkok, metselaar of schoonmaker te worden. Na een beroepsopleiding, die enkele weken tot jaren kan duren, krijg je **een attest of diploma** zodat werkgevers weten dat je die vaardigheden onder de knie hebt.

Om een beroepsopleiding te volgen, **heb je een oranje kaart (immatriculatieattest) nodig** met de stempel **toegang tot de arbeidsmarkt**. Voor sommige beroepsopleidingen gelden extra toelatingsvoorwaarden, zoals een bepaald taalniveau.

- **Waar kan je terecht?**

Zodra je mag werken, kan je je bij een tewerkstellingsdienst inschrijven voor een beroepsopleiding: **VDAB** in Vlaanderen en Brussel voor Nederlandstalige opleidingen, **Bruxelles Formations** voor Franstalige opleidingen in Brussel en **Forem** voor Franstalige opleidingen in Wallonië.

De tewerkstellingsdiensten staan in voor de verplaatsingskosten tijdens de beroepsopleidingen. Als verzoeker om internationale bescherming of erkend vluchteling hoef je vaak geen lesgeld betalen.

2.3.2 Volwassenonderwijs

Volwassenenonderwijs is er voor iedereen **ouder dan 18 jaar** die wil bijleren, een diploma behalen, een beroep aanleren of een taal leren. Het is flexibel: je kan kiezen voor lessen overdag, 's avonds of in het weekend.

Meer informatie vind je hier :
- Vlaanderen: **Opleidingskompas**
- Wallonië: **Enseignement pour adultes**

2.3.3 Hoger onderwijs

Je kan ook hoger onderwijs, aan een **hogeschool of universiteit**, volgen tijdens je procedure internationale bescherming. Er zijn wel enkele voorwaarden: je moet een diploma secundair onderwijs hebben, voldoen aan taalvoorwaarden en inschrijvingsgeld betalen.

Heb je als begeleider nood aan meer informatie over het hoger onderwijs of wil je de bewoner extra tools geven? Neem een kijkje op fedasilinfo.

2.4 Erkenning buitenlands diploma

Als je een buitenlands diploma hebt, kan je in België **jouw niveau laten erkennen of je diploma laten gelijkschakelen**. Weet wel dat dit een lange en complexe procedure is, die meestal tussen de 6 en 12 maanden duurt. De duur en complexiteit van de procedure hangt af van het land waar je je diploma behaalde en van de sector.

In Vlaanderen is de aanvraag gratis voor verzoekers om internationale bescherming, in Wallonië is de procedure pas gratis als je erkend bent als vluchteling.

Heb je als begeleider nood aan meer informatie over diploma-erkenning of wil je de bewoner extra tools geven? Neem een kijkje op fedasilinfo.

2.5 Leerplicht – 18 jaar

Meer informatie over de leerplicht in België vind je bij sleutelmoment 1 "Aankomst in België". Hieronder vind je meer informatie over het Belgische schoolsysteem.

In België heb je verschillende niveaus onderwijs:

Kleuteronderwijs: voor kinderen van ongeveer 2,5 tot 6 jaar.

Basisonderwijs: voor kinderen van 6 tot 12 jaar, ook het 'lager onderwijs' genoemd.

Secundair onderwijs: voor jongeren van 12 tot 18 jaar, volgt na het basisonderwijs. Als je slaagt, krijg je ook een diploma van het secundair onderwijs.

Hoger Onderwijs: studies aan een universiteit of hogeschool.

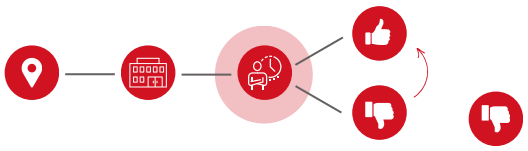
- **Jouw kinderen inschrijven op school:**

- Kinderen tussen 3 en 5 jaar mogen vanaf hun eerste dag in België naar school.
- Kinderen tussen 5 en 18 jaar moeten ten laatste 2 maanden na hun inschrijving bij de gemeente, ingeschreven worden in een school.
- Ook kinderen zonder wettig verblijf mogen in België naar school gaan. De school mag hen met andere woorden de toegang niet weigeren.

- **Schoolkosten**

- Naar school gaan is gratis in België, vanaf het kleuteronderwijs tot en met 18 jaar. Sommige extra kosten moet je wel betalen, zoals de maaltijden op school en de schooluitstappen. Als je het moeilijk hebt om de kosten te betalen, dan kan je een schooltoelage vragen.
- Woon je in een opvangcentrum, dan betaalt Fedasil de schoolkosten.

3 Wachten op de beslissing

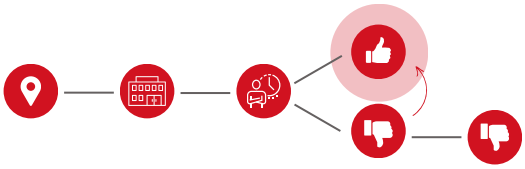

Doelstelling

De bewoner is op de hoogte van de verplichte inburgeringscursus en weet dat het belangrijk is om tijdig een diploma-erkenning aan te vragen.

Bij dit sleutelmoment valt er geen nieuwe informatie mee te delen. Indien nodig, kan je de basisinformatie uit sleutelmoment 2 "Eerste maanden in opvang" herhalen. De nood aan bijkomende specifieke informatie hangt voornamelijk af van of de bewoner een opleiding wil volgen of niet.

4 Positieve beslissing

Doelstelling

De bewoner is op de hoogte van de verplichte inburgeringscursus en weet dat het belangrijk is om tijdig een diploma-erkenning aan te vragen.

Checklist

- **Verplichte inburgeringscursus**
- **Diploma erkenning**

4.1 Verplichte inburgeringscursus

Zolang je in procedure was, was de inburgeringscursus niet mogelijk of vrijblijvend. Nu je een positieve beslissing hebt, moet je die wel verplicht volgen.

Heb je als begeleider nood aan meer informatie over de verplichte inburgeringscursus of wil je de bewoner extra tools geven? Meer informatie vind je in het luik "Leven in België" (4.2.) of neem een kijkje op fedasilinfo.

4.2 Diploma-erkenning

"Je kan de procedure diploma-erkenning gratis (opgelet: sommige kosten, zoals vertalingen etc., zijn mogelijk) opstarten onder bepaalde voorwaarden, bijvoorbeeld als je een erkend vluchteling bent.

Zie sleutelmoment 2 "Eerste maanden in opvang" (2.4.) voor meer informatie.

5 Eerste negatieve beslissing

Doelstelling

De bewoner is zich bewust van de gevolgen van een negatieve beslissing voor het (eventueel) verderzetten van opleidingen en vrijwilligerswerk.

Checklist

- Voorwaarden om opleiding verder te zetten
- Stopzetting opleiding bij Dublin-beslissing
- Leerplicht - 18 jaar
- Vrijwilligerswerk

5.1 Voorwaarden om opleiding verder te zetten

Wanneer je een eerste negatieve beslissing krijgt van het CGVS, kan de opleiding die je volgt (tijdelijk) worden stopgezet . Als je een schorsend beroep aantekent, kan je jouw opleiding wel verderzetten. Studies in het hoger onderwijs, kan je normaal gezien wel gewoon verderzetten zonder een beroep aan te tekenen.

5.2 Stopzetting opleiding bij Dublin-beslissing

Wanneer, in het kader van de Dublin-procedure, beslist wordt dat België niet verantwoordelijk is voor jouw procedure, zal de opleiding die je volgt worden stopgezet en zal je ook geen nieuwe opleidingen meer kunnen opstarten.

5.3 Leerplicht - 18 jaar

Jongeren onder de 18 jaar kunnen gewoon naar school blijven gaan, zelfs zonder een beroep in te dienen. Ook kinderen zonder wettig verblijf mogen in België naar school gaan, de school mag hen de toegang niet weigeren.

5.4 Vrijwilligerswerk

Bij een negatieve beslissing mag je vrijwilligerswerk blijven doen zolang je recht op opvang hebt, of als een schorsend beroep hebt ingediend.

Tot het moment dat je effectief de opvangstructuur verlaat, mag je je dus inzetten als vrijwilliger.

Bij sleutelmoment 1 “Aankomst in België” (1.3.) vind je meer informatie over vrijwilligerswerk.

6 Definitieve negatieve beslissing

Doelstelling

De bewoner weet dat hij of zij opleidingen en vrijwilligerswerk niet kan verderzetten, tenzij je jonger bent dan 18 jaar.

Checklist

- **Stopzetting opleiding**
- **Vrijwilligerswerk**
- **Leerplicht - 18 jaar**

6.1 Stopzetting opleiding

Na een definitieve negatieve beslissing kan je de meeste opleidingen niet meer volgen.
Alles hangt af van de soort opleiding die je volgt en waar je studeert:

- **Volwassenonderwijs**
  - Vlaanderen: Jouw opleiding wordt stopgezet.
  - Wallonië: Jouw opleiding wordt stopgezet, tenzij je een aanvraag indient voor regularisatie.

- **Hoger onderwijs:** Mensen zonder wettig verblijf mogen in principe studeren in het hoger onderwijs. Hogere onderwijsinstellingen mogen de inschrijving van een student dan ook niet afhankelijk maken van een legale verblijfsstatus. In de praktijk weigeren hogere onderwijsinstellingen soms onterecht studenten zonder wettig verblijf louter omwille van het niet beschikken over een geldig verblijfsrecht.

- **Beroepsopleidingen dienen stopgezet te worden.**

6.2 Vrijwilligerswerk

Basisinformatie nodig over vrijwilligerswerk? Ga even terug naar sleutelmoment 1 "Aankomst in België" (1.3.) en herneem deze informatie indien nodig. Bij sleutelmoment 5 "Eerste negatieve beslissing" (5.4.) vind je concrete informatie over de impact van een negatieve beslissing op vrijwilligerswerk.

6.3 Leerplicht – 18 jaar

Ga even terug naar sleutelmoment 5 "Eerste negatieve beslissing" (5.3.) en herneem die infomatie indien nodig.

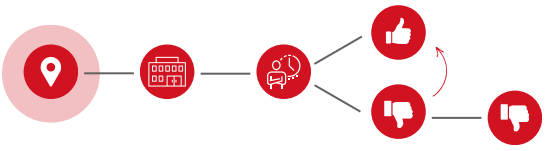

PRE-INTEGRATIE

GEZONDHEIDS-ZORG

1 Aankomst in België

Doelstelling

De bewoner weet dat hij of zij recht heeft op medische begeleiding en waar hij of zij daarvoor terechtkan.

Checklist

- **Medische begeleiding**
- **Vaccinaties**
- **Medisch dossier**
- **Medische attesten voor de procedure**
- **Hygiène**

1.1 Medische begeleiding

Je hebt als verzoeker om internationale bescherming (VIB) recht op medische begeleiding van Fedasil.

Er is een medisch team in elk opvangcentrum en je begeleider vertelt je hoe en wanneer je met dat team een afspraak kan maken.

Je moet een bezoek aan de dokter of de verpleegkundige **niet betalen**. Ook de geneesmiddelen die je nodig hebt, **krijg je gratis**. Ga altijd eerst naar de **medische dienst van het centrum**, deze kan eventueel doorverwijzen naar een ziekenhuis, een gespecialiseerde dokter of andere zorgverlener, zodat je snel de juiste hulp krijgt.

Heb je in België dringend hulp nodig of ben je in gevaar?
Bel het noodnummer 101 of 112.

1.2 Vaccinaties

In België bestaat er een **standaardvaccinatieschema**. Vooral voor kinderen zijn er verschillende vaccins beschikbaar, je krijgt hier meer informatie over via de **medische dienst**. Vaccinaties beschermen niet alleen jou of jouw kind tegen ziektes, maar ook jouw gezin en de gemeenschap.

1.3 Medisch dossier

Alle informatie over jouw gezondheid wordt opgenomen in een **medisch dossier**. Je kan jouw medisch dossier op elk moment inkijken of een kopie aanvragen. Als je naar een andere opvangstructuur verhuist, bezorgt de medische dienst jouw dossier aan de medische dienst van jouw nieuwe opvangplek.

Jouw medische informatie wordt beschermd door het beroepsgeheim.
Dat betekent dat het medisch team jouw gegevens met niemand mag delen zonder jouw toestemming. Alleen als jouw leven in gevaar is, mag het medisch team jouw medische informatie wel delen met anderen. Dit medisch beroepsgeheim geldt in België voor alle gezondheidszorgprofessionals, ook buiten de opvangstructuur.

1.4 Medische attesten voor de procedure

Een **medisch onderzoek** en **attesten** van een dokter kunnen nuttig zijn voor jouw procedure internationale bescherming.

Als je medische attesten hebt, dan kunnen die in bepaalde situaties als bewijsstuk dienen voor jouw verzoek om internationale bescherming. Je moet ze dan laten zien tijdens het **gesprek bij het CGVS**.

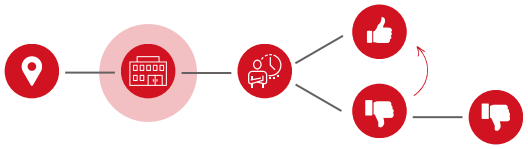
Als je geen medisch attest hebt, kan het CGVS in sommige specifieke situaties vragen dat een dokter je onderzoekt. Je hoeft de dokter hiervoor niet te betalen. Soms vraagt het CGVS geen onderzoek, maar wil je misschien zelf een onderzoek laten uitvoeren om bijvoorbeeld mishandeling te bewijzen. **Bespreek dit met jouw begeleider of advocaat en geef dit door aan de medische dienst van de opvangstructuur.**

1.5 Hygiëne

Hygiëne is essentieel voor de gezondheid en veiligheid van iedereen die in de opvangstructuur woont en werkt. **Goede hygiëne helpt de verspreiding van ziektes te voorkomen.** Het is belangrijk om regelmatig schoon te maken en je handen te wassen met water en zeep, vooral na een toiletbezoek, het verschonen van luiers en voor je begint te eten. Besteed ook aandacht aan persoonlijke verzorging, zoals tandenpoetsen en het wassen van kleding en beddengoed.

2

Eerste maanden in opvang

Doelstelling

De bewoner heeft zicht op hoe het gezondheidssysteem in België werkt en weet dat er specifieke medische opvolging en psychologische hulp mogelijk is.

Checklist

- **Gezondheidssysteem in België**
- **Specifieke medische opvolging**
- **Psychologische hulp**

2.1 Gezondheidssysteem in België

België heeft een kwalitatief, **toegankelijk en betaalbaar** zorgsysteem. Het werkt in verschillende stappen: eerst krijg je hulp in de eerstelijnszorg, en indien nodig word je doorverwezen naar meer gespecialiseerde zorgverleners.

- **Eerstelijnszorg:** de medische dienst van de opvangstructuur, huisartsen, tandartsen, apothekers, eerstelijnspsychologen en Centra Geestelijke Gezondheidzorg (CGG).

- **Tweedelijnszorg:** algemene ziekenhuizen en arts-specialisten. Vanuit een ziekenhuis kan je soms ook doorverwezen worden naar gespecialiseerde zorgcentra.

Het is niet de bedoeling om bij een medisch probleem meteen naar het ziekenhuis te gaan. **Je doet eerst een beroep op de medische dienst van de opvangstructuur (of je huisarts),** indien nodig verwijzen zij jou door naar meer gespecialiseerde hulp.

Verder is belangrijk om te weten dat er soms wachtlijsten zijn in de zorg. Ook de communicatie met zorgverstrekkers verloopt niet altijd makkelijk, in dat geval kan een tolk helpen. Heb je een medische afspraak buiten de opvangstructuur? Vraag dan, indien nodig, **op voorhand of er een tolk aanwezig kan zijn**.

- **De medische dienst of de huisarts** zijn jouw eerste (en belangrijkste) aanspreekpunt wanneer je een gezondheidsprobleem hebt. Je kan er bijvoorbeeld terecht bij een verkoudheid, griep, pijn, stress... Ze hebben een overzicht van jouw medisch dossier en kunnen zo de zorg goed coördineren. Sommige artsen of praktijken werken met open spreekuren, andere werken op afspraak. In het weekend of 's nachts kan je altijd terecht bij de arts van wacht in de regio, deze consulten zijn wel duurder.

- **Je kan enkel bij de apotheker terecht voor medicijnen.** Sommige producten, zoals lichte pijnstillers of ontsmettingsmiddelen, kan je zonder doktersvoorschrift kopen. Als je wél een voorschrift voor deze producten hebt, dan kan Fedasil deze kosten ook terugbetalen. De meeste medicijnen, zoals antibiotica, zijn echter enkel verkrijgbaar op voorschrift. Net als huisartsen hebben apotheken een wachtdienst. Zo is er ook tijdens het weekend, op feestdagen en 's nachts altijd een apotheek open.

2.2 Specifieke medische opvolging

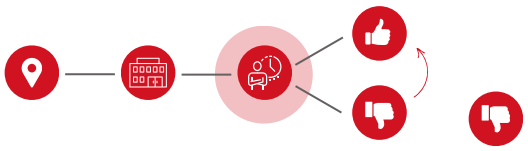
Zwangere vrouwen, baby's en kleine kinderen krijgen **extra medische zorgen**. Ben je zwanger? Neem contact op met de medische dienst van de opvangstructuur, zij zullen je verder helpen.

2.3 Psychologische hulp in de opvangstructuur

Psychologische begeleiding kan helpen omgaan met moeilijke gebeurtenissen, stress of andere psychische moeilijkheden. Een psycholoog zoekt samen met jou naar manieren om hiermee om te gaan. Jouw sociaal assistent of de medische dienst van jouw opvangstructuur kan je, indien nodig, doorverwijzen naar een psycholoog.

Wat je met een psycholoog bespreekt, valt onder het beroepsgeheim.

3 Wachten op de beslissing

Doelstelling

De bewoner kent het belang van een gezonde levensstijl en preventie. De bewoner heeft meer inzicht in het Belgische gezondheidszorgsysteem.

***Optioneel (info enkel voor bewoners in die specifieke situatie):** Wie tijdens het verloop van de procedure de opvangstructuur verlaat (voor er een beslissing is) weet waar je terecht kan voor medische zorgen.*

Checklist

- **Gezonde levensstijl en preventie**
- **Gezondheidszorgsysteem**
- ***Optioneel: vertrek uit de opvangstructuur met code 'no show'***

3.1 Gezonde levensstijl en preventie

Gezondheid in het algemeen

Het is belangrijk om goed voor jezelf te zorgen. Voldoende bewegen, gezond eten en goede persoonlijke hygiëne spelen hierbij een belangrijke rol. Drink genoeg water, eet veel groenten en fruit en probeer producten met veel suiker te vermijden. Heb je vragen of hulp nodig? Dan kan je altijd terecht bij je begeleider of de medische dienst.

Roken

In België is roken toegestaan, maar enkel op bepaalde plaatsen. Binnen roken mag niet, ook niet in de opvangstructuur. Roken is ook verboden in de buurt van scholen, in restaurants, op het openbaar vervoer, op het werk, op sporttereinen... Omdat roken slecht is voor de gezondheid, worden de regels steeds strenger. Het is in België minder sociaal aanvaard om te roken in de aanwezigheid van kinderen of zwangere vrouwen. De minimumleeftijd om sigaretten of sigaren te kopen is 16 jaar. Soms zijn er speciale rookruimtes, anders moeten rokers naar buiten. Wie zich niet aan de regels houdt, kan een boete krijgen.

Alcohol

Hoewel alcohol slecht is voor je gezondheid, is het in België algemeen aanvaard om alcohol te drinken. Het is belangrijk om dit steeds met mate te doen. De minimumleeftijd is 16 jaar voor bier en wijn en 18 jaar voor sterke drank.

Openbare dronkenschap, drinken tijdens het rijden of rijden onder invloed van alcohol of andere middelen is verboden. Wie deze regels overtreedt, riskeert een boete, het verlies van het rijbewijs of zelfs een korte gevangenisstraf.

Drugs

Drugs zijn verboden in België, zowel het gebruik, het bezit, als de verkoop. Wie de wet overtreedt, riskeert (zware) boetes of kan een gevangenisstraf krijgen. Drugs kunnen verslavend zijn en hebben een negatieve invloed op je gezondheid. Heb je hulp nodig of wil je met iemand praten? Dan kan je altijd terecht bij je begeleider of de medische dienst. Zij luisteren naar je vragen en noden, helpen je zoeken naar oplossingen en kunnen je, indien nodig, doorverwijzen naar andere organisaties.

Tip voor begeleiders:
Preventie en gezondheidspromotie werken best bij een open houding en vertrouwen.

3.2 Gezondheidszorgsysteem

Iedereen in België heeft het recht op gezondheidszorg. Dat recht wordt gewaarborgd door een verplicht systeem van ziekteverzekering. Dit systeem wordt voornamelijk gefinancierd door verplichte sociale bijdragen van werknemers en werkgevers – dat verklaart ook het verschil tussen bruto- en nettoloon en wordt beheerd door ziekenfondsen.

De Belgische publieke basisgezondheidszorg is goed uitgebouwd in vergelijking met sommige andere landen in de wereld, waar zorg door privébedrijven wordt aangeboden of enkel toegankelijk is met een dure verzekering. De kwaliteit van de zorg is in België over het algemeen vergelijkbaar, ongeacht het ziekenhuis of de medische praktijk. De Belgische sociale zekerheid waar de ziekteverzekering deel van uit maakt - is gebaseerd op het principe van solidariteit. Zo blijft de zorg toegankelijk en betaalbaar voor iedereen.

3.3 Optioneel: Vertrek uit de opvangstructuur met de code 'no show'

Wanneer je ervoor kiest of verplicht wordt om het opvangnetwerk te verlaten terwijl jouw procedure nog loopt en je dus de code 'no show' krijgt, is onderstaande informatie erg belangrijk voor jou:

Opvolging medisch dossier

Als je uit de opvangstructuur vertrekt, krijg je jouw vertrouwelijk medisch dossier dat werd opgemaakt door de medische dienst. Het is belangrijk om een vaste huisarts te zoeken. Je kan aan een arts vragen of hij of zij jouw vaste huisarts kan worden. Je bent zelf verantwoordelijk voor het doorgeven van jouw medische gegevens aan je nieuwe huisarts.

Om ervoor te zorgen dat alle medische informatie op één plek wordt bewaard, kan je jouw huisarts vragen om een persoonlijk 'globaal medisch dossier' (GMD) aan te maken. Daarin wordt al jouw medische informatie op één plek verzameld en beheerd, wat helpt om een goed overzicht te houden. Zo kan je bijvoorbeeld onnodige tests en onderzoeken vermijden.

Medische kosten

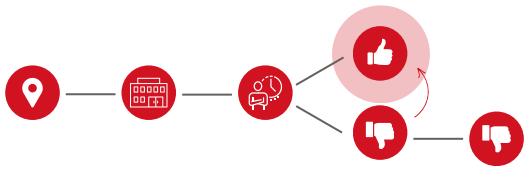
Zolang je in procedure bent, blijft Fedasil verantwoordelijk voor je medische kosten.

Als je aangesloten bent bij een mutualiteit (bijvoorbeeld via werk), betaalt de mutualiteit je medische kosten terug. Voor bepaalde zorgen die niet door de mutualiteit worden terugbetaald, zoals psychologische zorgen, kan Fedasil nog steeds tussenkomen. Ook het persoonlijk aandeel (REM-geld) kan Fedasil terugbetalen.

Heb je geen mutualiteit, dan betaalt Fedasil nog steeds je medische kosten. Voor een bezoek aan het ziekenhuis en de apotheek heb je geen requisitorium (een betalings-verbintenis) van Fedasil nodig. Voor een bezoek buiten het ziekenhuis aan een huisdokter of een ander zorgverlener zoals een tandarts, kinesist of psycholoog, heb je wel een requisitorium van Fedasil nodig. Enkele dagen voor de medische afspraak moet je hiervoor een online aanvraag indienen via het **online formulier**. Neem het requisitorium dan mee naar de zorgverlener. Je hoeft de kosten dus niet zelf te betalen.

Heb je als begeleider nood aan meer informatie medische hulp of wil je de bewoner extra tools geven? Neem een kijkje op fedasilinfo.

4 Positieve beslissing

Doelstelling

De bewoner weet hoe de medische opvolging verloopt na een positieve beslissing en dat hij of zij zich moet aansluiten bij een ziekteverzekering.

Checklist

- **Opvolging medisch dossier**
- **Ziekteverzekering**

4.1 Opvolging medisch dossier

Bij dit sleutelmoment hoef je geen nieuwe informatie te geven. Indien nodig kan je de basisinformatie van sleutelmoment 3 “Wachten op de beslissing” (3.3.) over het medisch dossier herhalen.

4.2 Ziekteverzekering

Zodra je erkend bent is het belangrijk om je – als dit nog niet het geval was – meteen aan te sluiten bij de verplichte ziekteverzekering.

Je hebt net als Belgen de keuze tussen:

Aansluiten bij een betalende erkende mutualiteit
(Landsbond der christelijke mutualiteiten, Landsbond van de neutrale ziekenfondsen, Nationaal verbond van socialistische mutualiteiten, Landsbond van liberale mutualiteiten, Landsbond van de onafhankelijke ziekenfondsen).

Mutualiteiten of ziekenfondsen zijn ledenorganisaties waarvoor je inschrijvingsgeld moet betalen. Inschrijving bij een mutualiteit dekt naast de verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering ook een aanvullend pakket, dat per mutualiteit verschilt, met aanvullende bijkomende verzekeringen (bv. tandzorg), diensten (bv. kinderoppas) en voordelen (bv. jeugdkampen). Het lidgeld dat mutualiteiten vragen, dient om deze aanvullende verzekering te financieren.

Gratis aansluiten bij de Hulpkas voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (HZIV)

Inschrijving bij HZIV is gratis en dekt de verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering (vergoeding van medische zorgen, betaling van vervangingsinkomens bij ziekte, invaliditeit, moederschapsrust…). Bij de HZIV betaal je geen lidgeld, maar ontvang je ook geen aanvullende verzekering.

- **Vergoeding kosten door ziekteverzekering**

Dankzij de verplichte ziekteverzekering wordt een deel van de medische kosten automatisch door hen betaald. Soms is dat echter niet het geval en moet je eerst zelf de kosten indienen bij jouw ziekteverzekering (HZIV of mutualiteit). Zij zullen je vervolgens een deel van de kosten terugbetalen.

Er zijn geconventioneerde en gedeconventioneerde zorgverleners

Een geconventioneerde zorgverlener gebruikt de officiële prijzen die met de ziekenfondsen zijn afgesproken, een gedeconventioneerde zorgverlener mag zelf zijn of haar prijzen kiezen en is dus vaak duurder. Het verschil in prijs wordt niet terugbetaald door de ziekteverzekering. Dat deel moet je zelf betalen. Je kan dit steeds navragen bij de zorgverstrekker.

Personen met een laag inkomen, hebben vaak recht op een **verhoogde tegemoetkoming**. Met het statuut 'Verhoogde Tegemoetkoming" (RVT-statuut) kan je een hogere terugbetaling krijgen voor gezondheidszorgen en geneesmiddelen door de mutualiteit. Daarnaast geeft dit statuut ook toegang tot bepaalde voordelen, zoals korting op de aankoop van vervoersbewijzen.

Je kan het statuut op twee manieren verkrijgen:

Automatisch

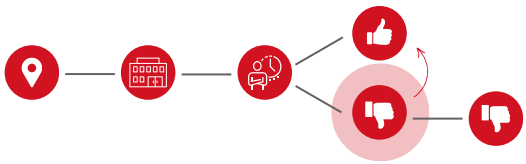
Je hoeft geen stappen te ondernemen om de verhoogde tegemoetkoming te verkrijgen. Als je een sociale uitkering ontvangt, kent de mutualiteit de verhoogde tegemoetkoming automatisch toe. Enkele voorbeeldsituaties: als je gedurende minstens drie maanden een leefloon van het OCMW ontvangt of als je een toelage voor personen met een handicap van de FOD sociale zekerheid ontvangt.

Onderzoek naar het gezinsinkomen

Als je niet automatisch recht hebt op de verhoogde tegemoetkoming, moet je deze aanvragen bij jouw mutualiteit. De mutualiteit onderzoekt het gezinsinkomen, dat lager moet zijn dan een bepaald maximumbedrag, het plafond.

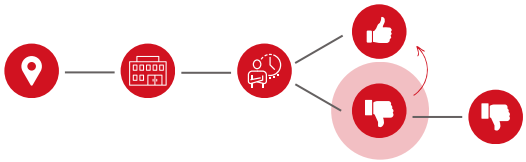
Erkende vluchtelingen hebben dezelfde rechten als Belgische burgers, wat betekent dat ze toegang hebben tot dezelfde behandelingen, dezelfde terugbetalingen, enz.

5 Eerste negatieve beslissing

Dient de bewoner geen beroep in of doet hij of zij dat te laat? Geef dan de informatie uit sleutelmoment 6 "Definitieve negatieve beslissing".

6 Definitieve negatieve beslissing

Doelstelling

De bewoner weet dat hij of zij nog recht heeft op dringende medische hulp en hoe je dit moet aanvragen.

Checklist

- **Recht op dringende medische hulp**
- **Medische zorgen door middenveldorganisaties**

6.1 Recht op dringende medische hulp

Als je in België onwettig verblijft en je hebt medische zorg nodig, kom je in aanmerking voor **dringende medische hulp**. Dit recht wordt toegekend via het OCMW van de plek waar je gewoonlijk verblijft. **Je dient de vraag om tussenkomst best op voorhand in bij het OCMW**. Een aanvraag kan ook gebeuren via een zorgverlener, als jij daarvoor toestemming geeft. Let op: het recht op dringende medische hulp is veel ruimer dan alleen spoedeisende zorg.

- **Het OCMW doet eerst een sociaal onderzoek,** waarbij wordt nagegaan of je beroep kan doen op een andere betalingsregeling. Zo heb je bijvoorbeeld misschien nog recht op tussenkomst van de publieke ziekteverzekering als je eerder al was aangesloten, en geniet je nu van het uitlooprecht. Het OCMW komt dus enkel tussenbeide als je nergens anders beroep op kunt doen, je kan het zien als een vangnet.

- **Dringende medische hulp** kan verstrekt worden door artsen en tandartsen, maar ook door apothekers en paramedici op voorschrift. Dringende medische hulp voor mensen zonder wettig verblijf kan het volgende omvatten:
  - **zowel preventieve als curatieve medische zorg,** en ook nazorg in het kader van besmettelijke ziekten;
  - **zowel ambulante zorg als zorg in een ziekenhuis.**

De behandelende arts bepaalt of de medische zorg noodzakelijk is om je lichamelijke en geestelijke integriteit te beschermen en of het dus onder de zogenaamde 'dringende medische hulp' valt. Als je daarnaast voldoet aan de voorwaarden die het OCMW vastlegt, worden de medische kosten door het OCMW betaald.

Voorbeelden van dringende medische hulp

- Een bezoek aan een huisarts als je ziek bent.
- Een bezoek aan de tandarts als je tandpijn hebt.
- Een medisch onderzoek op vraag van de dokter (echografie, RX, scanner).
- In bepaalde gevallen een operatie en de revalidatie (bijvoorbeeld kinesitherapie).
- Medicatie op voorschrift van de dokter.

6.2. Medische zorgen door middenveldorganisaties

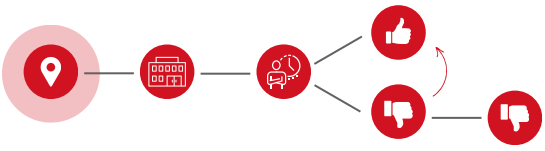
Hier in de opvangstructuur helpen we jou om een dokter te vinden. Maar **wanneer je de opvangstructuur moet verlaten, moet je zelf een dokter zoeken.** In België is het niet makkelijk om een huisarts te vinden door het tekort aan dokters. Als het je niet lukt om zelf een huisarts te vinden, kan je in België terecht **bij middenveldorganisaties, zoals het Refugee Medical Point, de Wijkgezondheidscentra en Doktors van de Wereld,** die zorg verlenen aan mensen met beperkte toegang tot de reguliere gezondheidszorg.

PRE-INTEGRATIE

MOBILITEIT

1 Aankomst in België

Doelstelling

De bewoner moet basisinformatie krijgen over hoe hij of zij zich kan verplaatsen in België en hoe het openbaar vervoer in België te gebruiken.

Checklist

- **Openbaar vervoer: algemeen**
- **Verschillende transportmiddelen in België**
- **Hoe koop je een vervoersbewijs en is dit verplicht?**
- **Google Maps gebruiken**
- **Basisregels voor gedrag op het openbaar vervoer**

1.1 Openbaar vervoer: algemeen

In België kun je je gemakkelijk verplaatsen met verschillende soorten openbaar vervoer, zoals de trein, tram, bus en metro. Afhankelijk van waar je woont, zijn er verschillende diensten beschikbaar. Je kunt hiervoor terecht bij je begeleider om erachter te komen welk vervoermiddel je kunt gebruiken in jouw buurt.

1.2 Verschillende transportmiddelen in België

1.2.1. Bus en tram

In België zijn er verschillende busmaatschappijen, afhankelijk van de regio waar je woont:

TEC
(in Wallonië)

MIVB
(in Brussel)

De Lijn
(in Vlaanderen)

1.2.2. Trein

In België is de NMBS verantwoordelijk voor het spoorvervoer:

NMBS
(in België)

1.2.3. Andere transportmiddelen:

Metro:
In België is er maar één metronet, het ligt in Brussel en het wordt beheerd door de MIVB.

Taxi :
Dit blijft de duurste vorm van transport en we raden af om dit te gebruiken.

1.3 Hoe koop je een ticket en is dit verplicht?

Het is verplicht om een **geldig ticket** te hebben voordat je het openbaar vervoer gebruikt. De boetes zijn erg hoog in België, ze kunnen oplopen tot €500, en je moet ze zelf betalen.

Je moet **je ticket valideren** telkens je de metro, tram, bus of het metrostation binnengaat.

Je kunt op elk moment van de dag worden **gecontroleerd** door controlepersoneel.

Als je in een opvangstructuur verblijft, kun je jouw sociaal assistent om een **gratis vervoersticket** vragen, maar alleen om **bepaalde redenen**, zoals:

- Je moet naar een afspraak in verband met je verzoek om internationale bescherming
- Je moet naar een medische consultatie gaan.
- Voor kinderen om naar school te gaan.

Ik kan je meer details geven over de regels, afhankelijk van je vraag.

Je kunt een ticket kopen:

- aan een **ticketautomaat**
- aan het **loket** van het station
- via de **website** van de vervoersmaatschappij

Soms is het ook mogelijk om in de bus of tram **contactloos** te betalen met je bankkaart.

Heb je als begeleider meer informatie nodig over hoe een ticket te kopen voor het openbaar vervoer (MIVB, De Lijn of TEC) of wil je de bewoner extra tools geven? Ga naar fedasilinfo en bekijk de modules "Digitale vaardigheden".

1.4 Google Maps gebruiken

Google Maps is een applicatie waarmee je je **hele traject in België kunt plannen**. Om Google Maps te gebruiken, open je de applicatie en voer je je bestemming in of tik je op de kaart om een locatie te zoeken. Druk vervolgens op "Route", selecteer je vervoersmiddel en vraag om instructies.

Heb je als begeleider meer informatie nodig over Google Maps of wil je bewoner extra tools geven? Ga naar fedasilinfo en bekijk de modules "Digitale vaardigheden".

1.5 Basisgedragregels op het openbaar vervoer

Bij het gebruik van het openbaar vervoer is het belangrijk om bepaalde basisregels te volgen:

Zitplaats afstaan:
Oudere personen, zwangere vrouwen, minder mobiele personen en mensen met jonge kinderen krijgen voorrang.

Lawaai:
Vermijd luid telefoneren, schreeuwen of muziek afspelen zonder koptelefoon. Soms wordt het stilte-symbool weergegeven.

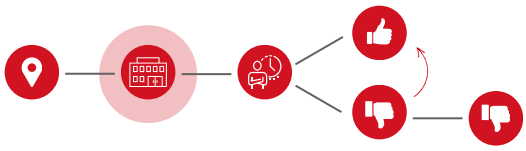
Netheid:
Gooi geen afval weg in het voertuig. Er zijn soms vuilnisbakken aanwezig, bijvoorbeeld in de trein.

Respect:
Blokkeer de gangpaden niet, houd je voeten van de stoelen en zorg ervoor dat je andere gebruikers niet hindert.

2

Eerste maanden in opvang

Doelstelling

De bewoner weet meer over het gebruik van het openbaar vervoer, maar ook over andere transportmiddelen en hoe hij of zij zich kan verplaatsen in België. De bewoner krijgt meer specifieke informatie over bepaalde thema's, zoals het rijbewijs.

Checklist

- **Herhaling:**
  - Verschillende vervoersmiddelen in België
  - Hoe koop je een vervoersbewijs en is dit verplicht?
  - Google Maps gebruiken
- **Abonnementen en kortingen voor het openbaar vervoer**
- **Gebruik van het openbaar vervoer: dienstregeling**
- **De fiets**
- **De elektrische step**
- **Te voet**
- **De auto**
- **Algemene informatie over rijbewijzen**

2.1 Herhaling

Ga naar sleutelmoment 1 "Aankomst in België". Herhaal deze informatie indien nodig.

2.2 Abonnementen en kortingen voor het openbaar vervoer

Als je het openbaar vervoer neemt, moet je een **geldig ticket hebben voordat je opstapt**. Anders loop je het risico dat je zelf een **boete** moet betalen.

Je kunt een **enkele rit** kopen, maar soms is het beter om een **(bus)abonnement** te kopen.

Als je in Vlaanderen woont, kan je begeleider jou een busabonnement aanbieden tegen een verminderd tarief. Deze optie is veel goedkoper dan meerdere tickets kopen. In Vlaanderen krijg je als VIB korting op je busabonnement. Deze korting geldt niet in Wallonië.

Als je in Wallonië woont, kun je onder bepaalde voorwaarden (zie kader hieronder) stappen ondernemen om het **RVT-statuut** te verkrijgen (verhoogde vergoeding) en genieten van bepaalde voordelen zoals een TEC-pas tegen verlaagde prijs.

Dankzij dit statuut kan je genieten van een **hogere terugbetaling van ziektekosten en geneesmiddelen via je ziekteverzekering**. Tegelijkertijd krijg je ook bepaalde voordelen, zoals kortingen bij het kopen van vervoerstickets.

Hoe verkrijg je het RVT-statuut?
Ga naar het luik "Gezondsheidszorg".

2.3 Gebruik van het openbaar vervoer: dienstregeling

Om het openbaar vervoer te nemen is het belangrijk om de route van je bus, tram, metro of trein te kennen, maar ook de dienstregeling. De volgende **websites en applicaties** kunnen je helpen om je route voor te bereiden. Ze vertellen je **waar** je het openbaar vervoer kunt nemen en **om hoe laat**:

TEC	MIVB	De Lijn	NMBS
(in Wallonië)	(in Brussel)	(in Vlaanderen)	(het hele land)

Floya is een Brusselse vervoersapplicatie waarmee je je traject in **Brussel** (met bus, tram of metro) kunt **plannen, reserveren en betalen** vanop één enkel platform.

2.4 De fiets

In België wordt de fiets vaak gebruikt om relatief korte afstanden af te leggen. Het is een **snelle** en **goedkope** manier om je te verplaatsen.

Waar kun je fietsen?
Je moet altijd het **fietspad** gebruiken. Een fietspad herken je aan de discrete markeringen op de grond, de rode kleur die op de grond is aangebracht of een verkeersbord met een fiets op.

Fietsveiligheid

Als je fietst, moet je onder andere letten op de volgende zaken:

- Zet voor- en achteraan op je fiets een fietslampje.
- Draag een helm en een fluorescerend hesje.
- Rijd op fietspaden als die er zijn en, zo niet, op de weg.
- Rijd niet op het voetpad.
- Kijk uit voor auto's als je van richting verandert.
- Je mag je GSM niet gebruiken om te bellen of te sms'en tijdens het fietsen.
- Opgelet! Ook als fietser moet je de **verkeersborden en verkeersregels naleven**. Als je je niet aan deze basisregels houdt, kan de politie je aanhouden en riskeer je een boete.

Je fiets moet in orde zijn!

Let op! Als je je fiets parkeert, moet je hem altijd vastmaken **met een hangslot** met een ketting of een ringslot. Fietsen worden vaak gestolen in België!

Heb je als begeleider noood aan meer informatie over het gebruik van een fiets of wil je bewoners extra tools geven? Neem een kijkje op fedasilinfo en bekijk de video's over fietsen.

2.5 De elektrische step

In België wordt de elektrische step steeds meer gebruikt als persoonlijk vervoermiddel, vooral voor **korte ritten**. Ze worden steeds populairder als alternatief voor het openbaar vervoer.

Dezelfde regels gelden als voor fietsen, maar let ook op het volgende:

- Je moet **minstens 16 jaar oud** zijn.
- De maximumsnelheid voor elektrische steps is **25 km/u**.

2.6 Te voet

In België is wandelen heel gewoon voor **korte afstanden**. Als voetganger is het heel belangrijk om de veiligheidsregels te kennen en te respecteren, vooral als je buiten de stad bent en er geen voetpaden zijn.

Hier volgen enkele **basisregels** voor jou als voetganger:

Voorrang: Voetgangers hebben voorrang op zebrapaden.

Voetpaden: Je hebt ook voorrang op voetpaden waar ze aanwezig en begaanbaar zijn.

Geen voetpad: Als er geen voetpaden zijn, loop dan aan de linkerkant van de weg, met je gezicht naar het verkeer en zo veel mogelijk verwijderd van voertuigen.

Oversteken: Steek over op zebrapaden en bij verkeerslichten. Controleer altijd de verkeerssituatie voordat je oversteekt.

Zichtbaarheid : Draag lichtgekleurde kleding en reflecterende accessoires, vooral 's nachts of bij slechte zichtbaarheid.

Afleiding: Vermijd afleiding zoals de GSM als je oversteekt.

Oogcontact: Maak oogcontact met bestuurders voordat je oversteekt om er zeker van te zijn dat ze je hebben gezien.

Let op ! Vergeet niet dat trams altijd voorrang hebben, zelfs op zebrapaden.

Groepen: Als je in groep wandelt, blijf dan bij elkaar en gebruik de juiste verlichting om je aanwezigheid aan te geven, vooral 's nachts of bij slechte zichtbaarheid.

Door deze regels te respecteren, draag je bij aan je eigen veiligheid en die van andere weggebruikers.

2.7 De auto

Als je beslist om een auto te hebben in België (zelfs tijdens je opvangperiode), moet je je ervan bewust zijn dat deze keuze **erg duur** is (aankoopprijs, verzekering, belastingen, herstellingen…).

Bovendien moet je tijdens het rijden bepaalde **belangrijke regels** volgen.

Je moet de volgende documenten hebben:

- Internationaal of Belgisch **rijbewijs**
- **Voertuigregistratie** (grijze kaart)
- **Verzekeringsdocumenten**

Deze documenten moeten in orde zijn en worden getoond als de politie je tegenhoudt.

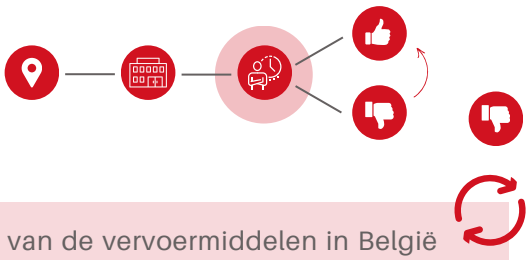
2.8 Algemene informatie over het rijbewijs

Om met de auto te rijden, heb je een **geldig Belgisch of internationaal rijbewijs** nodig. Als je al een rijbewijs hebt in je land van herkomst, moet je binnen **185 dagen** na inschrijving in het wachtregister een Belgisch rijbewijs aanvragen.

Let op: Niet alle buitenlandse rijbewijzen geven recht op een Belgisch rijbewijs. Als je nog geen rijbewijs hebt, moet je een rijexamen afleggen.

Heb je als begeleider nood aan meer informatie over rijbewijzen of wil je de bewoner extra tools geven? Kijk op fedasilinfo.

3 Wachten op de beslissing

Bij dit sleutelmoment is de bewoner in staat om gebruik te maken van de vervoermiddelen in België en hoef je geen nieuwe informatie te geven. Je kan de basisinformatie uit sleutelmoment 1 "Aankomst in België" en 2 "Eerste maanden in opvang" herhalen indien nodig. De behoefte aan specifieke informatie hangt af van de situatie van de bewoner.

Checklist

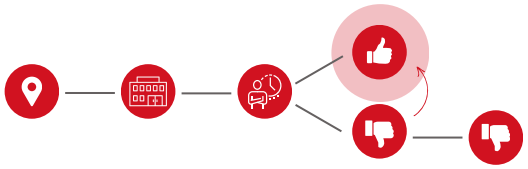
Herhaling:

- De fiets
- De elektrische step
- Te voet
- De auto
- Algemene informatie over het rijbewijs

3.1 Herhaling

Ga naar sleutelmoment 2 "Eerste maanden in opvang". Herhaal deze informatie indien nodig.

4 Positieve beslissing

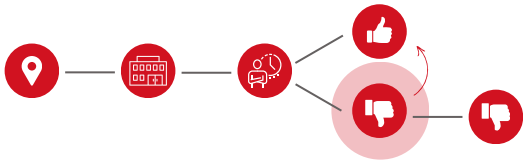

Doelstelling

De bewoner weet voldoende over vervoermiddelen en mobiliteit in België om zich na het verlaten van het centrum zelfstandig te kunnen verplaatsen in België.

Bij dit sleutelmoment hoef je geen nieuwe informatie te geven. Controleer samen met de bewoner of hij of zij de basisinformatie heeft begrepen voor de sleutelmomenten 1 "Aankomst in België", 2 "Eerste maanden in opvang" en 3 "Wachten op de beslissing". Indien nodig kun je deze informatie natuurlijk herhalen.

6 Definitieve negatieve beslissing

Doelstelling

De bewoner heeft een definitieve negatieve beslissing ontvangen en moet België verlaten. Hij of zij kent de risico's van mobiliteit en het gebruik van vervoermiddelen in België in geval van onwettig verblijf.

Bij dit sleutelmoment hoef je geen nieuwe informatie te geven. Ga samen met de bewoner na of hij of zij de basisinformatie heeft begrepen uit de sleutelmomenten 1 "Aankomst in België", 2 "Eerste maanden van opvang" en 3 "Wachten op de beslissing" en bovendien de info uit het luik "Leven zonder wettig verblijf". Indien nodig kun je deze informatie natuurlijk herhalen.

BE Informed

Vragen?
Suggesties?

Contacteer ons!

beinformed@fedasil.be

Colofon

Opmaak en redactie: Fedasil
Verantwoordelijke uitgever: Pieter Spinnewijn
Juli 2026

Medegefinancierd door
de Europese Unie

fedasil
FEDERAAL AGENTSCHAP VOOR DE OPVANG VAN ASIELZOEKERS